

รายงานการวิจัย เรื่อง

พัฒนาศักยภาพให้ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และ
ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน
ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ปีงบประมาณ 2567

รายงานการวิจัย

พัฒนาศักยภาพให้ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทาง
การจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน
ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

โดย

เอกณรงค์ วรสีหะ

หทัยพันธ์ สุนทรพิพิธ

วิมลศรี แสนสุข

จิราภรณ์ บุญยิ่ง

เย็นจิต คงปาน

วรีญา คลังแสง

วุฒิพงศ์ จันทร์เมืองไทย

กฤษณะ เชื้อชัยนาท

พลัง วงษ์ธนสุภรณ์

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีงบประมาณ 2567

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : ความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้ความจริงแท้เชิงอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง และลดความไม่เสมอภาค

ชื่อผู้วิจัย : เอกณรงค์ วรสีหะและคณะ

ปีที่ทำการวิจัย : 2567

จุดประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยที่จะนำมาสร้างตัวแบบสมการโครงสร้างของตัวแบบทางการตลาดในการส่งเสริมระดับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง และลดความไม่เสมอภาค ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งสังเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ได้ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในตัวแบบสมการโครงสร้างอันประกอบไปด้วย การรับรู้ความจริงแท้ของผลิตภัณฑ์ ทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ และระดับความตั้งใจซื้อที่มีต่อผลิตภัณฑ์ การศึกษาใช้วิธีการกระบวนการตัวแบบสมการโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือผู้บริโภคศักยภาพที่มีความสนใจในสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นรวมถึงผู้บริโภคทั่วไป การศึกษาวิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลโดยใช้ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

ผลการศึกษาพบว่าตัวแบบสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (CMIN/df = 3.448, GFI = 0.955, NFI = 0.961, RFI = 0.915, IFI = 0.972, TLI = 0.958, CFI = 0.972, RMSEA = 0.078) ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรการรับรู้ความจริงแท้ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ตัวแปรทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

คำสำคัญ : ความจริงแท้ ทัศนคติ ความตั้งใจซื้อ สินค้าชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น อัตลักษณ์ชุมชน ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง และลดความไม่เสมอภาค

ABSTRACT

Research Title : Purchase Intention and Attitude Toward Community Products in Sing Buri Province: The Role of Perceived Authenticity from Local Wisdom for Sustainable Economic Growth and Reduced Inequalities

Author : Engnarong Varasiha

Year : 2024

This comprehensive research aims to study the factors contributing to constructing a structural equation model for marketing, providing a reliable foundation for promoting consumers' purchase intention towards community products in Sa Chaeng Subdistrict, Bang Rachan District, Sing Buri Province: The Role of Perceived Authenticity from Local Wisdom for Sustainable Economic Growth and Reduced Inequalities. The study synthesizes relevant factors from a literature review, identifying key components in the structural equation model, including perceived authenticity of the product, attitudes towards the product, and the level of purchase intention. The study employs the structural equation modeling process for analysis and hypothesis testing. The study population comprises potential consumers interested in local community products and general consumers. Data was collected using a questionnaire, with a total sample size of 400 participants. The study results indicate that the structural equation model aligns with empirical data (CMIN/df = 3.448, GFI = 0.955, NFI = 0.961, RFI = 0.915, IFI = 0.972, TLI = 0.958, CFI = 0.972, RMSEA = 0.078). Hypothesis testing reveals that the variables of perceived authenticity of community products and attitudes toward community products have a direct positive influence on the purchase intention of community products in Sa Chaeng Subdistrict, Bang Rachan District, Sing Buri Province, at a statistically significant level of 0.01.

Keywords: Authenticity, Attitude, Purchase Intention, Community Products, Local Wisdom, Community Identity, Sustainable Economic Growth, and Reduced Inequalities

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานวิจัยนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้สนับสนุนสถานที่ในการทำวิจัย การรวบรวมข้อมูล การประชุมระดมความคิดของนักวิจัย ภาครัฐ และภาคเอกชนต่างๆ

ขอขอบคุณ “คุณแม่เสนาะ แก้วสมศรี” เจ้าขององค์ความรู้ขนมกงและขนมสามเกลอ และ “นายปัญญา พัฒพงษ์” ผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการปฏิบัติและสาธิต ทำขนมกงและขนมสามเกลอ

ขอขอบคุณ “นายโชติวุฒิ เพ็ชรรัช” นายก องค์กรบริหารส่วนตำบลสระแจง ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและสถานที่ในการถ่ายทอดความรู้ และ “นางสาวลักขณ์ พวงทอง” นักพัฒนาชุมชน ชำนาญการ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยอำนวยความสะดวกในการประสานงานงานด้านต่างๆ

คณะนักวิจัย

กรกฎาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

หน้า

	กิตติกรรมประกาศ	
	บทคัดย่อ	
	บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)	
	สารบัญ	
บทที่ 1	บทนำ	
	ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	1
	วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2	เอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	หลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้.....	6
	หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการผลิต.....	28
	หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	33
	แนวคิดและทฤษฎีกระบวนการบริหาร POSDCoRB.....	37
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบและวิธีดำเนินการวิจัย	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	51 - 61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ระดับความคิดเห็นระดับความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้ ความจริงแท้เชิงอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	62
บริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี.....	72
องค์ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า ให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี.....	87
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	90
อภิปรายผล.....	111
ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม	
แบบสอบถาม	
ระดับความคิดเห็นระดับความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้ ความจริงแท้เชิงอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัยเรื่อง “โครงการยกระดับผู้ประกอบการชุมชนสู่วิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนในพื้นที่ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” ซึ่งประกอบด้วย 3 โครงการย่อย อยู่ภายใต้แผนงานที่ต้องการวิจัยและพัฒนาการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ การสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่ สู่การเป็นศูนย์กลางการปฏิบัติการด้านนวัตกรรมโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เน้นคุณค่าสร้างความยั่งยืน เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว

วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่คู่มาพร้อมกับสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน ผ่านกาลเวลาที่คอยปรับเปลี่ยน ปรุงแต่งแปรสภาพทั้งทางด้านชีวภาพ และกายภาพ ทำให้เกิดเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และมรดกที่สำคัญเป็นความภูมิใจ แสดงถึงเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรีของไทย การสืบทอดวัฒนธรรมเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องร่วมใจอนุรักษ์ฟื้นฟู เผยแพร่สืบสานวัฒนธรรมที่ดั่งามนี้สืบไป วัฒนธรรมไทย เป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทย ทั้งยังเป็นเครื่องวัดความเจริญ หรือความเสื่อมของสังคม ซึ่งมีผลต่อความก้าวหน้าของประเทศเพราะประเทศจะเจริญหรือไม่ขึ้นอยู่กับพัฒนาของคนในสังคม จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่กล่าวถึงการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า นั้น สังคมต้องมีคุณภาพ เป็นสังคมคุณภาพหมายถึง สังคมไทยต้องพัฒนาคนในสังคมทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ มีการดำเนินชีวิตที่ดี และสามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยคนไทยสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตให้เป็นคนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เป็นผู้มีเหตุผล ร่วมใจกันพัฒนาภูมิปัญญาไทย

อาหารพื้นเมืองถูกเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกับการบริโภคอาหารพื้นเมือง การบริโภคอาหารพื้นเมืองจะถูกกำหนด โดยวัฒนธรรม ความยากง่ายในการหาอาหาร ความชอบ ฤดูกาล และปัจจัยทางสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น ภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ความเป็นเมือง เป็นต้น วัฒนธรรมการบริโภคอาหารพื้นเมือง ประกอบ ด้วยองค์ประกอบหลายส่วนเช่น ความเชื่อและคุณค่า เกี่ยวกับอาหาร การเลือก การเสาะหา และการปรุงแต่งอาหาร รูปแบบของการบริโภคอาหาร บทบาททางสังคม ของอาหาร การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการบริโภค อาหาร กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดเรื่องราวด้านอาหารในสังคม เป็นต้น สำหรับครอบครัวของคนในเมือง มักจะมีความเชื่อแบบตะวันตกและ

วัฒนธรรมการบริโภคอาหาร แบบสำเร็จรูป อาหารพื้นเมืองแต่ละท้องถิ่นเป็นเอกลักษณ์แต่ละวัฒนธรรม อาหารไทยถูกปรุงแต่งและถ่ายทอดสูตรตำรับ กันมาแบบรุ่นต่อรุ่น สำหรับอาหารไทยตำรับชาววังจะมีความละเอียด ประณีต ประดิษฐ์ประดอยคล้ายกับงานหัตถกรรม ชั้นเยี่ยม แต่ทว่าอาหารไทยตำรับพื้นเมืองของชาวบ้านจะอาศัยธรรมชาติรอบตัวและการปรุงแต่งที่เรียบง่าย มีความ หลากหลาย มีเอกลักษณ์และมีรสชาติที่ชวนลิ้มลอง ตำรับอาหารพื้นเมืองเป็นความผสมผสานที่ลงตัวระหว่าง ชนิดของอาหาร ปริมาณ และชนิดผักพื้นบ้าน เนื้อสัตว์และเครื่องปรุง เทคนิคการปรุงอาหาร เช่น ขนม ขนาดของผักหรือ เนื้อที่ใช้ปรุงอาหาร เวลาปรุงอาหาร อะไรใส่ก่อน อะไรใส่หลัง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความอร่อยเช่นกัน ตัวอย่าง เช่น "ขนมกง" หรือ "ขนมกงเกวียน" เชื่อกันว่าได้ชื่อจากการมีลักษณะเป็นวงกลมและมีเส้นไขว้พาดกัน คล้าย ล้อเกวียน เป็นคนไทยโบราณที่หารับประทานได้ยากชนิดหนึ่งในปัจจุบัน เชื่อกันว่าขนมกงมีมาอย่างน้อย ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ความพึงพอใจในรสชาติของรสอาหาร หรือความอร่อยของอาหารพื้นเมืองเหล่านี้ ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวเป็นวัฒนธรรมที่คุ้นเคยแต่วัยเด็ก ผู้คนแต่ละท้องถิ่น จะได้รับการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็ก ว่าอะไรควรรับประทานกับอะไรนับเป็นสิ่งสะท้อนประสบการณ์และภูมิปัญญาไทย ภายใต้บรรยากาศของ ท้องถิ่น

โดยในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบางระจัน ตำบลสระแจง ตำบลสระแจงเป็นตำบลเล็กๆ โดย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งว่า หมู่ที่ 2 บ้านดอนเจดีย์ หมู่ที่ 3 บ้าน สามัคคีธรรม หมู่ที่ 4 บ้านโพตะโกน หมู่ที่ 5 บ้านคิม หมู่ที่ 6 บ้านหุบพรหม มีประชากรโดยรวม 4,153 คน แบ่งออกเป็น 1,200 ครัวเรือน ลักษณะพื้นที่ภูมิประเทศของตำบลสระแจง เป็นที่ราบลุ่มที่มีความอุดม สมบูรณ์เหมาะสำหรับการทำการเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่ของ ตำบลสระแจง ประกอบอาชีพทางการ เกษตรคือทำนาทำไร่ อ้อย โดยทำน้อยปีละ 2 ครั้ง เนื่องด้วยประชากรในตำบลสระแจง ประกอบ อาชีพทำการเกษตร มีความเป็นอยู่ฐานะทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างยากจน

จากการลงพื้นที่ทำวิจัยที่ผ่านมาภายใต้โครงการ มหาวิทยาลัยสู่ตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศ โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีผลให้สถาบันอุดมศึกษาภายใต้เครือข่าย พื้นที่ที่รับผิดชอบ จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบางระจัน ตำบลสระแจง เป็นพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา รับผิดชอบดูแลเครือข่ายพื้นที่หนึ่งในส่วนภาคกลางตอนบน สามารถสรุปข้อมูลได้ว่า เนื่องจาก ตำบลสระแจง เป็นตำบลที่มีขนาดเล็กและประชาชนส่วนใหญ่การทำอาชีพเน้นการทำการเกษตร ทำนา ปลูกข้าว ทำไร่อ้อย เป็นอาชีพหลัก ซึ่งรายได้ไม่มาก ไม่พอใช้ บวกกับชุมชนขาดความเข้มแข็งด้านการ พัฒนาอัตลักษณ์ของชุมชนใดที่สามารถนำมาเป็นจุดขายของตำบลได้ เหมือนตำบลอื่นๆ ถึงแม้ว่าทาง หน่วยงานของอบต.เองจะมีการพัฒนาการสร้างอาชีพต่างๆให้กับพี่น้องในชุมชนในตำบลสระแจงแต่ไม่ ประสบความสำเร็จ เนื่องมาจาก การอบรมพัฒนาอาชีพให้กับพี่น้องประชาชน จะเป็นการอบรมเรื่องชั้น

พื้นฐานยกตัวอย่างเช่น การพัฒนาอาชีพทำกล้วยทอด มันทอดผลผลิตทางการเกษตรพื้นบ้านที่เอามาแปรรูปแบบสินค้าพื้นบ้าน OTOP ทั่วไปไม่สามารถพัฒนาต่อยอดสินค้าเอามาเป็นอัตลักษณ์ ของชุมชนสร้างรายได้ได้อย่างแท้จริง และพี่น้องในชุมชนขาดความรู้ในเรื่องของการทำการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย รวมไปถึงชาวบ้านในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการรวมกลุ่มการทำธุรกิจชุมชน ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนต่างคนต่างทำขาดการร่วมมือที่จะสร้างกลุ่มธุรกิจชุมชนที่เข้มแข็ง และจากการลงพื้นที่ทำวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนจังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบางระจัน ตำบลสระแจง มีความต้องการที่จะได้รับในการพัฒนา ด้านการพัฒนาสินค้าเอามาเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และมีความต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องการทำ การตลาด ช่องทางส่งเสริมการขายสินค้า ให้กับสินค้าในชุมชน รวมไปถึงพี่น้องในชุมชนมีความต้องการ รวมกลุ่มในชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อที่จะได้มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของตำบลสระแจงสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับ ชุมชน

ดังนั้นวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นมหาวิทยาลัยที่มี พันกิจหลักคือการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทย จึงได้จัดทำโครงการวิจัยโดยมีเป้าหมายเพื่อ ยกกระดับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้าน นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลสระแจง นำมาประยุกต์ใช้กับความรู้ชุมชนที่มี เพื่อปรับใช้ในกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่จะเสริมสร้างรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่เพื่อ ก้าวไปสู่วิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้ความจริงแท้เชิงอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า ให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านพื้นที่

1. จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบางระจัน ตำบลสระแจง
2. องค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
3. ประชากรที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชาชนในท้องถิ่น/ผู้ประกอบการ/ผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่ ภาครัฐ

ด้านเนื้อหา

สำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี บริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา 10 เดือนหรือตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2566 ถึง วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2567

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อเรียนรู้ถึงบริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า ให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาศักยภาพ หมายถึงการนำเอาความสามารถที่ซ่อนเร้นภายในร่างกายนำมาใช้ให้เกิด ประโยชน์อย่างมีกระบวนการ และพบว่าการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Resource Development) เป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อ เพิ่มพูนความรู้ทักษะ สมรรถนะ และทัศนคติ ของบุคลากรในองค์กรให้มี พฤติกรรมการทำงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรอันจะส่งผลให้ เกิดความก้าวหน้าในตนเองและองค์กร ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคล จึงมีความหมายครอบคลุมไปถึงการพัฒนารายบุคคล (Individual Development) การพัฒนาอาชีพ (Career Development) และการ พัฒนางค์กร(Organization Development) การพัฒนาคุณภาพชีวิต ในการทำงาน(Work – Life Balance) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดจน การมีระบบประกันคุณภาพการฝึกอบรม

ความรู้	หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์รวมทั้ง ความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศ ที่ได้รับมาจากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติองค์วิชาในแต่ละสาขารวมทั้งสารสนเทศ ที่ผ่านกระบวนการคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้ อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ โดยไม่จำกัดช่วงเวลา
การจัดการ	หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการขององค์การและการจัดการ (Organization and Management) เรียกว่า O&M เป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อองค์การมาก เพราะเป้าหมายของการจัดองค์การและการจัดการก็คือ เพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ ประหยัดเวลา ทรัพยากร แรงงาน และได้ผลผลิตสูงตามขั้นตอนต่างๆ ตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
การผลิต	หมายถึง การนำเอาปัจจัยการผลิตอันได้แก่ ที่ดิน ทุน แรงงาน และความสามารถในการประกอบการผ่านกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้เทคโนโลยีระดับหนึ่ง ผสมผสานกันเพื่อให้เกิดสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การผลิต เป็นกระบวนการเพิ่มคุณค่าหรือประโยชน์ ทางเศรษฐกิจ (economic utility) ให้กับปัจจัยการผลิตต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ตัวอย่างของการผลิต ได้แก่ การนำข้าวเปลือกมาผ่านกระบวนการสีเป็นข้าวสาร การเอาด้ายมาทอเป็นผ้าผืน การให้บริการทางการแพทย์ การศึกษา การขนส่ง ฯลฯ จากที่กล่าวมาแล้ว การผลิตจะต้องประกอบไปด้วยการทำให้เกิดสินค้าหรือบริการอย่างใด อย่างหนึ่งซึ่งเป็นที่ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า อรรถประโยชน์ โดยอาศัยแรงงานของมนุษย์ ทั้งกำลังกายและกำลังความคิด แรงงานของสัตว์ หรือเครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ
ช่องทางการจำหน่าย	หมายถึง กระบวนการในการจัดการเกี่ยวกับการเคลื่อนย้าย สิทธิในตัวผลิตภัณฑ์ (และอาจรวมถึงตัวผลิตภัณฑ์) จากผู้ผลิตไปจนถึงผู้บริโภค

บทที่ 2

เอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยพัฒนาศักยภาพให้ความรู้ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- หลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้
- หลักการแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการผลิต
- หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้

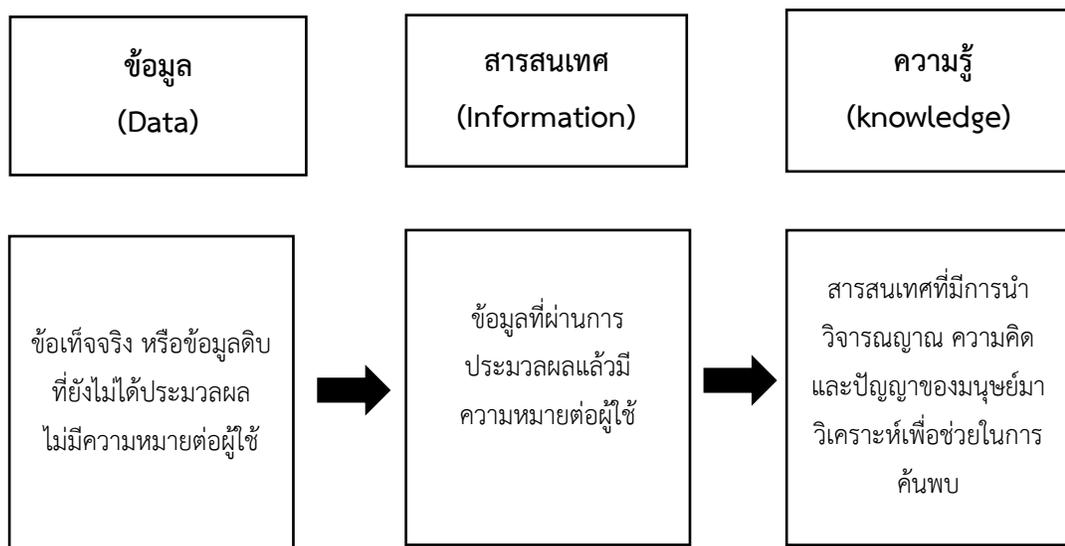
1.1 ประวัติการจัดการความรู้

ในปี ค.ศ. 1994 ปีเตอร์ ดรักเกอร์ (Peter Drucker) ได้กล่าวว่าในยุคศตวรรษที่ 20 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรุนแรงมาก เพราะสังคมได้เปลี่ยนแปลงเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ขณะเดียวกันได้เกิดกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้เพิ่มมากขึ้น ความรู้ที่ปีเตอร์ ดรักเกอร์ กล่าวถึงนี้เป็นความรู้ที่นำไปใช้ประยุกต์ในการทำงาน ผู้บริหารต้องมีการจัดการความรู้ในองค์กรและมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ค่านิยม สิ่งแวดล้อม การตลาด และสมรรถนะหลักขององค์กรด้วยเพื่อมุ่งทำให้เกิดความรู้ในองค์กรด้วยเพื่อมุ่งทำให้เกิดความรู้ในองค์กร หรือที่เรียกว่า องค์กรแห่งความรู้ ปัจจุบันหลายประเทศมุ่งพัฒนาตนไปสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ซึ่งได้นำความรู้มาใช้อย่างแพร่หลาย ในการทำงานและแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อสร้างมูลค่าให้เกิดขึ้นในองค์กรตลอดจนสร้างความอยู่รอดและความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน

เนื่องจากความรู้มีความเกี่ยวข้องกับสารสนเทศและข้อมูล ดังนั้น จึงต้องทำความเข้าใจกับความหมายของคำว่า ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ ดังนี้

1. **ข้อมูล (Data)** หมายถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ได้จากการสังเกตโดยยังไม่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งเรียกว่า ข้อมูลดิบ เช่น จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น จำนวนวันในการขาด งาน เป็นต้น

2. **สารสนเทศ (Information)** เป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้ว เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น จำนวนสถิติการขาดงาน ที่คำนวณเป็นค่าร้อยละ แล้วเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย เป็นต้น
3. **ความรู้ (Knowledge)** คือ สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิดเปรียบเทียบเชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจ จนเกิดเป็นความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของข้อมูลสารสนเทศและความรู้
ที่มา: (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2561)

ในภาพรวมสรุปได้ว่า ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้มีความเกี่ยวข้องกัน เมื่อสารสนเทศเปลี่ยนแปลงไปทำให้มีความรู้ใหม่เกิดขึ้นอีกมากมาย ความรู้จึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับยุคฐานความรู้ในปัจจุบัน

1.2 ความหมายของความรู้

ความรู้ความหมายได้หลายลักษณะ ดังนี้

ความรู้ หมายถึง การตระหนักและรับรู้ถึงความจริง ข้อเท็จจริงหรือข้อสารสนเทศที่เกิดขึ้นในรูปแบบของประสบการณ์หรือการเรียนรู้หรือผ่านกระบวนการคิดแบบมีเหตุและผลความรู้ เป็นสิ่งที่นำไปใช้แล้วจะไม่มีวันหมด หรือสึกหรอ แต่จะงอกเงยหรืองอกงามขึ้น

ความรู้คือ สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดเป็นความ

เข้าใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์สู่การปฏิบัติได้

ความรู้ เป็นสิ่งที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม และแหล่งข้อมูลต่างๆ ตลอดจนองค์กรและตัวบุคคล ดังนั้น จึงควรมีการนำความรู้มาเผยแพร่ให้คนได้รับรู้และเข้าใจตรงกันอย่างเป็นระบบ

1.3 ความหมายของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่เป็นเครื่องมือหรือวิธีการเพิ่มมูลค่าหรือคุณค่าของ กิจกรรมในองค์กร กลุ่ม บุคคล หรือเครือข่ายของกลุ่มบุคคล การรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร จากตัว บุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ พัฒนาตนเองให้ เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันส่งผลให้องค์กรสามารถแข่งขันได้

- การจัดการความรู้ เป็นการสนับสนุนให้พนักงานในองค์กร รวบรวม ค้นหาแลกเปลี่ยนความรู้
- การจัดการความรู้ เป็นกลยุทธ์ในการทำให้คนที่ได้รับความรู้ที่ต้องการ ภายในเวลาที่เหมาะสม
- การจัดการความรู้ เป็นการใช้ความรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ เหนือคู่แข่ง ซึ่งความได้เปรียบในการแข่งขัน
- การจัดการความรู้ เป็นกลยุทธ์ในการที่ทำให้คนที่ได้รับความรู้ที่ต้องการ ภายในเวลาที่เหมาะสม และช่วยในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ให้ความหมายว่า การจัดการความรู้ เป็น การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจาย อยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสาร มาพัฒนาให้ เป็นระบบหรือให้ทุกคนในองค์กรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมี ความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด

วิจารณ์ พานิช (2547) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดการความรู้” ว่า หมายถึงกระบวนการ ที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ใน การทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม โดยมีเป้าหมายพัฒนางานและคน

1.4 ความหมายของการจัดการความรู้ในองค์กร

องค์กร หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกัน โดยมีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และดำเนิน กิจกรรมบางอย่างร่วมกันอย่างมีขั้นตอนการจัดการความรู้ในองค์กร หมายถึง การรวบรวมความรู้ที่ กระจัดกระจายในองค์กรมาพัฒนาให้เป็นองค์ความรู้ และมีถ่ายทอดแบ่งปันกันอย่างมีระบบ เพื่อให้ทุกคน ในองค์กรได้ใช้ประโยชน์จากการแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน

1.5 ประเภทของความรู้

ความรู้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้หรือพรสวรรค์ต่าง ๆ อธิบายออกมาได้ยากแต่สามารถพัฒนาและแบ่งปัน

ได้ ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสาร เมื่อพิจารณาสัดส่วนความรู้ทั้ง 2 ประเภท พบว่าอัตราความรู้ที่ฝังอยู่ในคนมากกว่าความรู้แบบชัดแจ้ง ถึง 80:20 เปรียบเสมือนปรากฏการณ์ธรรมชาติเช่น ภูเขาน้ำแข็ง ที่เปรียบความรู้ชัดแจ้งเป็นน้ำแข็ง ส่วนที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมาเพียง 20 % แต่ความรู้ที่ฝังอยู่ในคนเป็นน้ำแข็งส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำถึง 80 % ซึ่งนักวิชาการของไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ดังเช่น ประเวศ วะสี (2548) ได้ให้ความเห็นว่า “หากเรานำความรู้ที่อยู่ในตัวคนเป็นฐาน ความรู้ในตำรามาประกอบ มาปรับแต่ง มาต่อยอด ก็จะเป็นการจัดการความสัมพันธ์ของความรู้ที่ส่งเสริมทุกคนเพราะถ้าเราถือความสำคัญของความรู้ของคน คนทุกคนจะกลายเป็นคนมีศักดิ์ศรี มีเกียรติ ”

1.6 จุดมุ่งหมายและองค์ประกอบของการจัดการความรู้

1.6.1 จุดมุ่งหมาย

การจัดการความรู้มีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้ เพื่อให้องค์กรตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลต่าง ๆ และในองค์กร รวมทั้งการนำความรู้ขึ้นมาใช้ประโยชน์ให้เกิดผลมากที่สุด (Bennett & Bennett, 2003) องค์กรโดยทั่วไปมีการแบ่งงานตามหน้าที่ บุคลากรที่ทำงานสั่งสมความรู้และประสบการณ์ในการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หากองค์กรไม่มีการจัดการความรู้แล้ว ความรู้และประสบการณ์ที่แต่ละคนมีก็กระจัดกระจาย ไม่มีการรวบรวมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีการเข้าถึงและใช้ร่วมกันได้ในภายหลัง เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาวัฒนธรรมของการให้ความสำคัญกับความรู้ (Knowledge-intensive culture) ซึ่งได้แก่ ความปรารถนาในการแลกเปลี่ยนความรู้และมีพันธะผูกพันในการจัดการความรู้ในทุกระดับขององค์กร เพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในการรองรับความรู้ ไม่ว่าจะเป็นระบบคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ระบบการหมุนเวียนคน ในการทำงาน และระบบการให้รางวัล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพิ่มพูนความรู้และเร่งให้เกิดความรู้ทั้งภายในและระหว่างองค์กร เช่น การมีอินทราเน็ต (Intranet) เพื่อใช้ติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์กร

1.6.2 องค์ประกอบสำคัญของวงจรความรู้

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความรู้ว่าประกอบด้วย คน ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือ เพื่อให้คนสามารถค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยน นำความรู้ไปใช้อย่างได้อย่างง่ายและรวดเร็วขึ้น และกระบวนการความรู้ เป็นการบริหารจัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้รู้ ทำให้เกิดการปรับปรุงและเกิดนวัตกรรม

1.7 แนวทางการจัดการความรู้

แนวทางการจัดการความรู้มีหลายแนวทางจากผลงานของ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2548) ซึ่งได้รวบรวมความรู้ของนักคิด นักวิชาการต่าง ๆ ไว้หลายแนวทาง ได้แก่ แนวทางของ (Earl, 2001) ,(Alavi

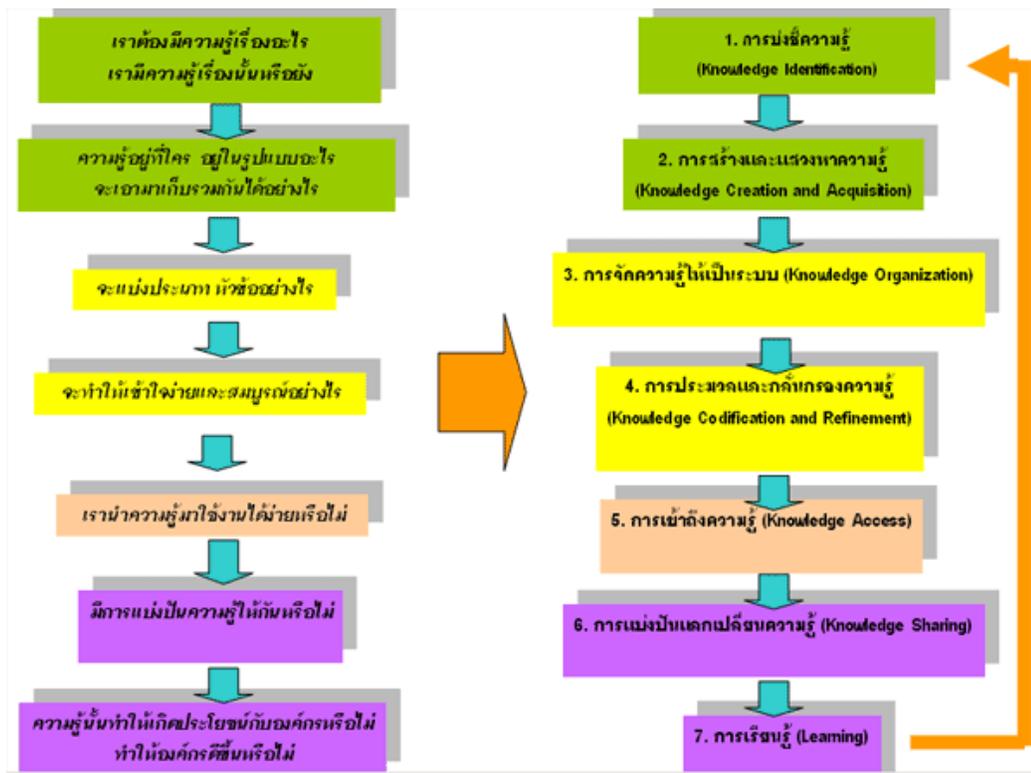
& Leidner, 2002) , (Swan, 2003) และแนวทางการจัดการความรู้ที่ได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย ได้แก่ แนวทางการจัดการความรู้ Tuna Model ของ (Nonaka, 2001) และแนวทางXerox Model ของ บริษัท Xerox Corporation (1999) เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแนวทางดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบในการวิจัยการจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในงานวิจัยนี้ต่อไป

1.8 กระบวนการจัดการความรู้

กระบวนการจัดการความรู้ประกอบด้วย การหาข้อมูล รวบรวมข้อมูล คัดเลือกความรู้ที่จำเป็นสำหรับการใช้ประโยชน์ การจัดหมวดหมู่ความรู้ให้เหมาะสมต่อการใช้งานการจัดเก็บความรู้เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา การสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ สังเคราะห์เพื่อสร้างความรู้ใหม่ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการเรียนรู้ จากการใช้ความรู้ขั้นตอนของการจัดการความรู้ ที่ช่วยให้องค์กรเรียนรู้ให้เร็วกว่าคู่แข่ง คือ ต้องเป็นฝ่ายรุกและมีวิสัยทัศน์ที่เหนือกว่าคู่แข่ง และต้องมีความเข้าใจพื้นฐานของการจัดการความรู้ สุดท้ายต้องลงมือปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้น วิเคราะห์และประเมินผลสำเร็จ ตลอดจนมีการให้รางวัล ตอบแทนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับพนักงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ได้อย่างเหมาะสมเป้าหมายของการจัดการความรู้ มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ คือ

1. พัฒนางานให้มีคุณภาพ และมีผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น
2. พัฒนาคนให้ศักยภาพและเกิดคุณค่ามากยิ่งขึ้น
3. พัฒนารฐานความรู้และทุนปัญญาขององค์กร

ในคู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ได้อธิบายถึงกระบวนการจัดการความรู้ไว้ว่ามีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังแสดงไว้ในภาพประกอบ

ภาพที่ 2.2 กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)

ที่มา: (สำนักงาน กพร.และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2565)

1.9 การจัดระบบการจัดการความรู้

การจัดระบบการจัดการความรู้ ควรบูรณาการเข้ากับงานประจำและต้องไม่ทำให้ภาระงานเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่มีกฏตายตัวแน่นอน วิจารย์ พานิช (2547) ได้แนะนำ 2 ทฤษฎี ที่สำคัญในการจัดระบบการจัดการความรู้ ได้แก่ ทฤษฎีขนมชั้น มีแนวคิดวาระบบการจัดการความรู้เป็นระบบที่แยกออกจากงานประจำ แยกออกจากระบบการพัฒนาคน จึงทำให้พนักงานรู้สึกว่ตนมีงานเพิ่มขึ้น จนในที่สุดการจัดการความรู้ก็ล้มเหลวไม่คุ้มค่ากับการลงทุน อีกทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีขนมเปียกปูน คือ ระบบการจัดการความรู้จะถูกแทรกและกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน กับงานประจำและ ระบบอื่น ๆ กล่าวคือมีการจัดการความรู้แทรกอยู่ทั่วไปอย่างมองไม่เห็นทฤษฎีขนมเปียกปูนจะนำไปสู่ความสำเร็จ วิธีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีขนมเปียกปูน คือ ให้คณะทำงานการจัดการความรู้ กระจายอยู่ในทุกส่วนขององค์กร และผลจากทุกกิจกรรมของการจัดการความรู้ต้องส่งผลไปยังการพัฒนางาน พัฒนาคน และการพัฒนาองค์กรเพื่อให้การจัดการความรู้มีความต่อเนื่องในภาพรวมได้

1.10 ความสำคัญของการจัดการความรู้

จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้พบว่า หลายๆ องค์กรต้องสูญเสียความรู้ไปพร้อมๆ กับบุคลากรที่ลาออกหรือเกษียณอายุ พนักงานใหม่อาจทำงานผิดพลาด ซ้ำซากในสิ่งเดิมๆ หลายครั้ง การพัฒนาองค์กรไม่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจยุคใหม่ ทำให้ผลกำไรลดลง และการตอบสนองความต้องการของลูกค้าขาดประสิทธิภาพ จากการทำพนักงานลาออกบ่อยทำให้ผู้บริหารต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่งในการพัฒนาพนักงานใหม่ให้มีความรู้และประสบการณ์จนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร เพื่อตอบคำถามที่ว่าทำไมต้องมีการจัดเก็บความรู้เพื่อสภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก ดังนี้

วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในองค์กร

1. พนักงานทำงานผิดพลาดเรื่องเดิมๆ ถ้ามีการจัดเก็บความรู้ที่ดี จะทำให้ลดการผิดพลาดในเรื่องเหล่านี้
2. ความรู้ที่สูญหายไปกับพนักงานที่ลาออก หรือเกษียณอายุ ถ้ามีการจัดเก็บความรู้จะทำให้ความรู้อยู่กับองค์กรต่อไป
3. พนักงานขาดความตระหนักในการนำความรู้ที่ดีๆ ขององค์กรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกองค์กร

1. ถ้าองค์กรไม่มีการพัฒนาความรู้ ต่อยอดความรู้ จะทำให้องค์กรล้าหลัง ไม่ทันต่อคู่แข่ง
2. กระแสการเปลี่ยนแปลงสากลของโลกนี้จะเน้นที่ความรวดเร็ว ถ้าองค์กรไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้กัน จะทำให้องค์กรไม่สามารถทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้

ประโยชน์ของการนำความรู้ไปใช้

ประโยชน์ของการนำความรู้ไปใช้ มีดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมศีลธรรมพื้นฐานของสังคม คือ การเคารพศักดิ์ศรี ความเท่าเทียมกันและเป็นการเคารพในความสามารถและคุณค่าที่มีอยู่ของแต่ละบุคคล
2. มีการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันรวมถึงแบ่งปันความรู้
3. ช่วยเพิ่มศักยภาพของพนักงานและองค์กร ให้สามารถแข่งขันได้
4. เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนและค่าใช้จ่าย
5. เพื่อสร้างองค์กรความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมา
6. ส่งเสริมให้พนักงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
7. สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร

8. ช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

1.11 ปัจจัยที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการความรู้ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ดังนี้

1. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการดำเนินการจัดการความรู้
2. ผู้บริหารให้ความสำคัญโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ในการจัดการความรู้ให้ชัดเจน
3. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้พนักงานเห็นความสำคัญ เห็นคุณค่าของความรู้ และร่วมแลกเปลี่ยนความรู้
4. องค์กรเลือกใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้หลากหลายวิธีเช่น ใช้การเล่าเรื่องสภากาแฟ เพื่อนช่วยเพื่อน ระบบพี่เลี้ยง เป็นต้น
5. องค์กรเลือกเครื่องมือในการจัดการความรู้ได้เหมาะสมกับทักษะและความต้องการของผู้รับความรู้
6. สร้างตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลเพื่อให้ทราบสถานะของการจัดการความรู้ ว่าจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างไรบ้าง

1.12 องค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้

Peter M. Senge (1990) (อ้างถึงใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2555: 1)

ได้กำหนดองค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. ความเป็นเลิศส่วนบุคคล จะสามารถขยายความคิดสร้างสรรค์ผลงานที่เขาต้องการได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างผลงานที่โดดเด่นเหมือนกับคนทั่วไปโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
2. โลกทัศน์ เป็นการจินตนาการเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ มีการคิดอย่างเป็นระบบโลกทัศน์ทำให้รับรู้และเข้าใจองค์กรในมุมมองที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนรู้ช่วยให้คนมีโลกทัศน์ที่มองโลกในความเป็นจริงได้
3. วิสัยทัศน์ที่ทุกคนมีส่วนร่วม คือ การทำให้วิสัยทัศน์ขององค์กรมีทิศทางไปสู่จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและจับต้องได้
4. การเรียนรู้เป็นทีม คือ การประสานงานที่ดีระหว่างสมาชิกในทีม มีการสนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันตลอดจนเรียนรู้วิธีปฏิบัติเพื่อให้ข้อผิดพลาดลดน้อยลง
5. การคิดอย่างเป็นระบบ เป็นการปรับเปลี่ยนจิตใจในหลายด้าน จากการมองโลกแบบแยกส่วนมาเป็น การมองภาพรวม เปลี่ยนจากคนที่เฉื่อยชาเป็นผู้ที่กระตือรือร้นมองเห็นความสัมพันธ์เชิง

พืงพำกัันระหว่ำงส่วนต่งต่งๆ แบบไยแฉงมุ่ม การมองเชงระบบเป็ันการมองเชงระยะยาวพร้อมการเปลี่ันเจ็อนไขของการรับรู็โดยเคล็อนย้ายส่วนที่เป็ันอุปสรรคออกเป็ันแล้วทำให้เก็ิดการปรับปรุ้งอย่างต่งเนื่อง

1.13 โมเดลการจัดการความรู้ (โมเดลปลา)

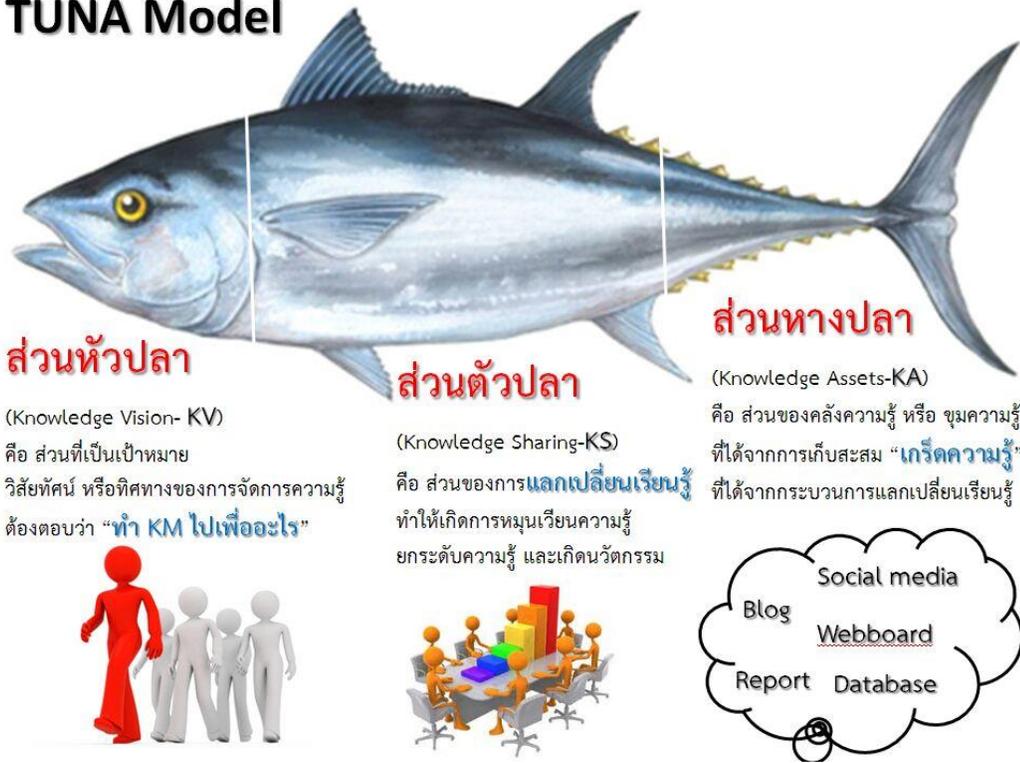
โมเดลปลาการจัดการความรู้ (KM Model) เป็ันโมเดลที่ใช้ในการจัดการความรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจภาพรวมต่งหมดของการจัดการความรู้ โดยเฉพาะกระบวนการและบทบาทของบุคคลเก็ียวข้องกับการจัดการความรู้เพื่อให้ง่ายต่งต่อการทำความเข้าใจเรื่องการจัดการความรู้ จะเป็ันการจัดการความรู้เหมือนกัปลา ที่ประกอบด้วย 3 ส่วน ค็ือ ส่วนหัว ลำตัวและหาง ต่งรายละเอียดต่งไปนั้

1.13.1 ส่วนหัวปลา ค็ือส่วนของผู้บริหารที่ต่งม็ีการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของการจัดการความรู้ ว่าองค์กรจะมีทิศทางไปทางไหน ทำการจัดการความรู้เพื่ออะไร การกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ ต่งสอดคล็องกัวิสัยทัศน์ขององค์กร ฝ่ายบริหารต่งทำความเข้าใจให้ต่งว่าการจัดการความรู้ที่ จะสร้งขึ้นม็ีองค์ประกอบสำคัญอะไรบ้างจึงควรม็ีภาพร่างเพื่อให้ทุกคนเข้าใจไปในทิศทางเด็ียวกันแล้ว ส็ือสารให้ทุกคนได้รับรู็

1.13.2 ส่วนลำตัว เป็ันการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เช่น การบรรยาย การประชุมเชงปฏิบัติ เพื่อจะต่งลองฝึกการเล่าเรื่องและสร้งคลังความรู้ ผ่านการปฏิบัติจริงแต่ต่งทำกันบ็อยๆ จนกระบวนการนั้ซึมซับเข้าไปในวิถีชีวิตและเป็ันวัฒนธรรมขององค์กร ส่วนนั้เป็ันส่วนที่เป็ันหัวใจของการจัดการความรู้ เป็ันส่วนที่สำคัญและยากที่สุดเพราะต่งสร้งวัฒนธรรมองค์กรให้พนักงานในองค์กรยอมรับและพร้อมใจที่จะแบ่งปันความรู้

1.13.3 ส่วนที่เป็นหางปลา เป็ันการที่องค์กรได้เก็บสะสมไว้ การจัดการในส่วนนั้ ต่งอาศัยเทคโนโลยีช่วยในการจัดเก็บความรู้ให้เป็ันหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการเรียกใช้เช่น การเก็บความรู้โดยใช้เทคโนโลยีในอินเทอร์เน็ต ซีดี เว็บบอร์ด อีเมล ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ได้ทันทีโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาและระยะทาง ทำให้พนักงานสามารถใช้งานได้สะดวกยิ่งขึ้น

TUNA Model

** แผนผังก้างปลา เป็นเรื่องหาทางแก้ปัญหา เหมาะกับองค์กรที่รู้ตัวว่ามีปัญหา โมเดลปลาทุ เป็นเรื่องของการจัดการความรู้ เหมาะกับองค์กรที่บุคลากรมีความรู้ **

ภาพที่ 2.3 โมเดลปลาทุ

ที่มา : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ,2557

ปัญหาการใช้โมเดลการจัดการความรู้

ส่วนหัวปลา: ปัญหาของการใช้โมเดล คือ

1. ผู้บริหารไม่สนใจในการจัดทำจัดการความรู้ในองค์กร
2. ผู้บริหารไม่มีวิสัยทัศน์ จึงไม่สามารถกำหนดทิศทางในองค์กร
3. ผู้บริหารไม่มีความชำนาญในเรื่องการจัดการความรู้
4. ผู้บริหารคิดว่าการจัดการความรู้เป็นการสิ้นเปลือง และสูญเปล่า
5. ผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำ ทำให้พนักงานไม่ปฏิบัติตาม

ส่วนตัวปลา: ปัญหาของการใช้โมเดล คือ

- 1) พนักงานไม่เห็นความสำคัญในการจัดการความรู้
- 2) พนักงานมีปัญหาเรื่องการสื่อสาร
- 3) พนักงานไม่ยอมรับในตัวผู้ถ่ายทอดความรู้
- 4) พนักงานขาดแรงจูงใจในการเข้าร่วมทำกิจกรรมการจัดการความรู้
- 5) พนักงานคิดว่าการจัดการความรู้ทำให้เสียเวลาในการทำงานปัจจุบันของตน
- 6) พนักงานไม่มีการแบ่งปันความรู้ต่อกัน
- 7) พนักงานไม่เห็นคุณค่าของการแบ่งปันความรู้

ส่วนหางปลา: ปัญหาของการใช้โมเดล คือ

1. พนักงานบางส่วนไม่มีทักษะการใช้เทคโนโลยี
2. องค์กรไม่มีการจัดเก็บความรู้ที่เป็นระบบ
3. บุคคลสำคัญที่ช่วยให้โมเดลปลาทุประสพความสำเร็จ

ผู้สร้างโมเดลปลาทุได้อุปโลกน์บุคคลสำคัญที่ทำให้โมเดลปลาทุขับเคลื่อนไปได้ มีอยู่ 6 คน ได้แก่ คุณเอื้อ คุณอำนวย คุณกิจ คุณลิขิต คุณประสาน และคุณวิศาสตร์

3.1 คุณเอื้อ : มีชื่อเต็มว่า เอื้อระบบ เป็นผู้บริหารระดับสูง ทำหน้าที่ ดังนี้

- 1) ร่วมมือกับคุณอำนวย เพื่อกำหนดเป้าหมายการจัดการความรู้ ให้คุณกิจโดยคุณเอื้อ และเพื่อนๆ จะต้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการความรู้ให้ชัดเจนโดยเชื่อมโยงเข้ากับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ขององค์กร
- 2) จัดบรรยากาศ ที่เอื้ออำนาจให้กับสมาชิกคนอื่นๆ
- 3) จัดให้มีแผนการดำเนินงานการจัดการความรู้และมีการปรับปรุงแผนเป็นระยะๆ พร้อมทั้งสรรทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการความรู้ให้มีประสิทธิภาพ ทรัพยากรในที่นี้หมายถึง เงิน เวลา บุคลากรและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดทำแผนงานการจัดการความรู้ให้เข้ากับกิจกรรมด้านอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- 4) ติดตามและรับรู้การเคลื่อนไหวผลการดำเนินงาน ชื่นชมความสำเร็จ ให้คำแนะนำและรางวัลเพื่อให้พนักงานมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ มีการรายงานผลของการจัดการความรู้พร้อมประเมินผล เพื่อส่งเสริมความสำเร็จ
- 5) แบ่งปันทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้พนักงานเห็นคุณค่าของทักษะดังกล่าว

สรุป : คุณเอื้อ ควรทำให้การจัดการความรู้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติจนเกิดวัฒนธรรมให้ทุกคนเป็นผู้นำในการพัฒนาวิธีการทำงานและนำความรู้มาแบ่งปันกัน

3.2 คุณอำนวย : ทำหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และอำนวยความสะดวกทั้งในเชิงกิจกรรม เชิงระบบ และเชิงวัฒนธรรมตลอดจนทำหน้าที่เชื่อมระหว่างผู้มีความรู้กับผู้ที่ต้องการความรู้ ตลอดจนมุ่งยกระดับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั่วทั้งองค์กร คุณอำนวยต้องมีบุคคลที่พนักงานทุกคนยอมรับ เป็นผู้เติมพลัง จุดประกาย ประสานเชื่อมโยงการสร้างพื้นที่ของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขยายภาพความสำเร็จในอนาคต

3.3 คุณกิจ : เป็นผู้ดำเนินงานกิจกรรมการจัดการความรู้ ประมาณร้อยละ 90 ของทั้งหมด คุณกิจต้องมีทักษะด้านการฟังอย่างลึกซึ้ง มีทักษะในการพูดด้วยถ้อยคำที่อ่อนน้อมถ่อมตน และเคารพต่อความคิดเห็นของผู้อื่น ทักษะในการคิดบวก ทักษะในการสังเกตและการบันทึก

3.4 คุณลิขิต : เป็นผู้ทำหน้าที่จดบันทึกในกิจกรรมการจัดการความรู้ ทักษะสำคัญของคุณลิขิต ได้แก่ จับใจความและบันทึกเรื่องราว

3.5 คุณประสาน : เป็นผู้ประสานงานเครือข่ายการจัดการความรู้ระหว่างองค์กร หรือหน่วยงานภารกิจสำคัญคือ ประสานงานเพื่อจัดให้มีข้อตกลงของการจัดการความรู้ในองค์กร ร่วมกันกำหนดกติกาข้อตกลงเครือข่าย และบุคคลในองค์กร โดยประสานงานกับคุณวิศาสตร์

3.6 คุณวิศาสตร์ : เป็นผู้ออกแบบและดำเนินการระบบไอที ให้เหมาะสมกับการจัดการความรู้ และจัดอบรมการใช้ระบบไอทีให้กับกลุ่มคุณอำนวย คุณกิจ รวมถึงพัฒนาระบบไอทีให้เหมาะสมต่อการใช้งาน

1.14 สรรพวิธีสู่การจัดการองค์ความรู้

การสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นจริงในองค์กร ผู้บริหารต้องใช้ความพยายามในการเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับพนักงานและให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และทิศทางการจัดการความรู้ขององค์กร มีหัวข้อสำคัญดังนี้

1. ขั้นตอนกระบวนการจัดการความรู้

เมื่อองค์กรได้กำหนด กลยุทธ์และทิศทางในการจัดการความรู้ขึ้นมาแล้ว ผู้บริหารต้องผลักดันให้กลยุทธ์เหล่านั้นเกิดขึ้นได้ โดยใช้เครื่องมือต่างๆ เข้าช่วย ตลอดจนการสร้างบรรยากาศและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือให้มากยิ่งขึ้น Asian Productivity Organization (APO) (2010: 3-5) และ บดินทร์

วิจารณ์ (2547: 45-46) ได้เสนอวิธีการและเครื่องมือการจัดการความรู้ไว้ให้องค์กรได้พิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยแบ่งวิธีการและเครื่องมือตามกระบวนการของการจัดการความรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การค้นหาว่า องค์กรมีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใครหรือแหล่งใด และ ความรู้ที่จำเป็นต่อองค์กรมีอะไรบ้าง (Identifying the Knowledge)

วิธีการและเครื่องมือ

- 1.1 การประเมินความรู้ในปัจจุบันและอนาคต
- 1.2 การรวมกลุ่มพูดคุย (Knowledge Cafes) เช่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
- 1.3 ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice)
- 1.4 การสืบค้นด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย
- 1.5 การใช้หลักความร่วมมือจากหลายฝ่าย
- 1.6 ระบบพี่เลี้ยง
- 1.7 การสร้างแผนที่ความรู้ (Knowledge Mapping)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างความรู้ (Creating Knowledge) เป็นการดึงความรู้ที่องค์กรจำเป็นต้องมีออกจากตัวบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหลายๆ ด้าน ออกมารวมกันเพื่อจัดเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน

วิธีการและเครื่องมือ

- 2.1 การระดมสมอง (Brainstorming)
- 2.2 การเรียนรู้และการสร้างสรรค์ (Learning and Idea Capture)
- 2.3 การทบทวนการเรียนรู้ (Learning Reviews)
- 2.4 การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Reviews)
- 2.5 การจัดสถานภาพของสถานที่ทำงาน (Collaborative Physical)
- 2.6 การรวมกลุ่มพูดคุย (Knowledge Cafes)
- 2.7 ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice)
- 2.8 การบันทึกเรื่องราวของตนเองลงในเว็บไซต์ (Blogs)
- 2.9 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้วยภาพและเสียง
- 2.10 การใช้เครื่องมือต่างๆ สืบค้น
- 2.11 การใช้หลักความร่วมมือจากหลายฝ่าย
- 2.12 ระบบพี่เลี้ยง

ขั้นตอนที่ 3 การจัดเก็บความรู้ (Storing Knowledge) เป็นการจัดเก็บความรู้ที่ดึงมาจากแหล่งความรู้ต่างๆ

วิธีการและเครื่องมือ

- 3.1 การทบทวนการเรียนรู้
- 3.2 การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน

- 3.3 การรวมกลุ่มพูดคุย (Knowledge Cafes) เช่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
- 3.4 ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice)
- 3.5 การจัดหมวดหมู่เนื้อหาความรู้ (Taxonomy)
- 3.6 ระบบที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการเก็บบันทึกประวัติเอกสาร (Document Libraries)
- 3.7 การบันทึกเรื่องราวของตนเองลงในเว็บไซต์ (Blogs)
- 3.8 การผลิตสื่อความรู้ทั้งภาพและเสียง
- 3.9 การจัดกลุ่มความรู้ (Knowledge Clusters)
- 3.10การจัดสถานกายภาพของสถานที่ทำงาน (Collaborative Physical Workspaces)

ขั้นตอนที่ 4 การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge)

วิธีการและเครื่องมือ

- 4.1 เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist) คือ เชิญคนมาช่วยเหลือ ซึ่งสามารถป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดจากสิ่งที่เกิดมาแล้ว
- 4.2 การทบทวนการเรียนรู้
- 4.3 การทบทวนความรู้หลังปฏิบัติงาน คือการทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว ว่ามีอะไรที่ส่งผลให้ได้เรียนรู้จากความสำเร็จและความล้มเหลวที่เกิดขึ้น
- 4.4 การเล่าเรื่อง (Storytelling)
- 4.5 ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice)
- 4.6 การจัดสถานกายภาพของสถานที่ทำงาน (Collaborative Physical Workspaces)
- 4.7 การรวมกลุ่มพูดคุย (Knowledge of Practice)
- 4.8 ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice)
- 4.9 การจัดหมวดหมู่เนื้อหาความรู้ (Taxonomy)
- 4.10 ระบบที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการเก็บบันทึกประวัติเอกสาร (DocumentLibraries)
- 4.11 การบันทึกเรื่องราวของตนเองลงในเว็บไซต์ (Blogs)
- 4.12 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้วยภาพและเสียง
- 4.13 การสร้างเครือข่ายทางความรู้ (Knowledge Clusters)
- 4.14 การจัดสถานกายภาพของสถานที่ทำงาน (Collaborative Physical Workspaces)
- 4.15 ระบบที่สามารถอำนวยความสะดวก ในการค้นหาข้อมูลเฉพาะเรื่อง (Knowledge Portal)
- 4.16 ระบบพี่เลี้ยง
- 4.17การเทียบเคียง (Benchmarking)

ขั้นตอนที่ 5 การนำความรู้ไปใช้

วิธีการและเครื่องมือ

- 5.1 เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist)
- 5.2 การจัดสถานกายภาพของสถานที่ทำงาน (Collaborative Physical Workspaces)
- 5.3 การรวมกลุ่มพูดคุย (Knowledge Cafes) เช่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
- 5.4 ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice)
- 5.5 การจัดหมวดหมู่เนื้อหาความรู้ (Taxonomy)
- 5.6 ระบบที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการเก็บบันทึกประวัติเอกสาร (Document Libraries)
- 5.7 การบันทึกเรื่องราวของตนเองลงในเว็บไซต์ (Blogs)
- 5.8 การสร้างเครือข่ายทางความรู้ (Knowledge Clusters)
- 5.9 แหล่งผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (Expert Locator)
- 5.10 แผนสมรรถนะด้านความรู้ของพนักงาน (Knowledge Worker Competency Plan)
- 5.11 ระบบพี่เลี้ยง
- 5.12 ระบบที่สามารถอำนวยความสะดวก ในการค้นหาข้อมูลเฉพาะเรื่อง (Knowledge Portal)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการจัดการองค์ความรู้ในแต่ละขั้นตอนสามารถนำสรรพวิธีหลายๆ วิธีมาบูรณาการร่วมกันได้ หรือจัดเป็นกิจกรรมซ้ำๆ กันได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ บางสรรพวิธีที่องค์การส่วนใหญ่ใช้กัน ได้แก่

1. การฝึกอบรม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการจัดการความรู้ เพื่อให้เพียงพอแก่การดำเนินการในกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป (วิจารณ์ พานิช, 2547:72) หลักสำคัญของการฝึกอบรมคือ ไม่ควรแยกการฝึกอบรมออกจากการปฏิบัติจริงของการจัดการความรู้ และการปฏิบัติงานประจำ โดยมีหน่วยพัฒนาบุคลากรเข้ามาร่วมดำเนินการ

2. การจัดตลาดนัดความรู้ เป็นกิจกรรมกึ่งฝึกอบรมกึ่งฝึกปฏิบัติจริง หลักในการจัดตลาดนัดความรู้มี 2 ข้อ คือ

2.1 ผู้เข้ามาในตลาดนัด ต้องเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ ไม่ใช่เป็นผู้สนใจหรือไม่มี ความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติการจัดการความรู้

2.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ต้องทำการบ้านมาก่อน คือ ต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน ในเรื่องเป้าหมาย ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุน การออกแบบตลาดนัดว่าจะนำความรู้ด้านไหนมาแลกเปลี่ยนกันบ้าง การเตรียมสถานที่และเครื่องใช้ต่างๆ

3. ชุมชนนักปฏิบัติหรือชุมชนแหล่งการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายที่ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่เป็นทางการ แต่บุคคลกลุ่มนี้จะมีความใกล้ชิดมีความสนใจและมีพื้นฐานหลายอย่างที่ใกล้เคียงกัน ลักษณะที่ไม่เป็นทางการนี้จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้มาก (บดินทร์ วิจารณ์, 2547:106-109)ชุมชนนักปฏิบัติจะต้องมีผู้ริเริ่ม Etienne Wenger (2002) ให้ความหมายว่ากลุ่มคนที่รวมตัวกันโดยมีแรงปรารถนา ร่วมกันในการพัฒนาหรือเสริมสร้างความร่วมมือ โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ไปใช้ในงานประจำของตน

ชุมชนนักปฏิบัติมุ่งสร้างขยายและแลกเปลี่ยนความรู้โดย ผู้ซื้อหรือผู้เข้าร่วมจะเลือกองค์ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสนใจของตนจากผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความรู้

ข้อจำกัดของชุมชนนักปฏิบัติ คือ การเห็นความสำคัญของความรู้ของตนเองอาจทำให้เกิดการแบ่งแยกภายในองค์กรได้ หรือการคิดตามกลุ่ม เนื่องจากในชุมชนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดทำให้การสรุปหรือการตัดสินใจ เป็นไปตามอิทธิพลของกลุ่มโดยไม่พิจารณาข้อมูลที่แท้จริง

ตัวอย่างเช่น การจัดตลาดนัดความรู้ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มคน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันด้วยความสมัครใจ เพื่อค้นหารวบรวม และเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติที่ดี เทคนิคต่างๆ ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ตลาดนัดความรู้มีลักษณะคล้ายตลาดนัดทั่วไป ซึ่งจะมีผู้ขายหรือกลุ่มผู้ให้ความรู้และผู้ซื้อคือ กลุ่มคนที่ต้องการสินค้าหรือความรู้ คนทั้งสองกลุ่มจะมาพบปะพูดคุยกันเพื่อต่อยอดความรู้และนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาองค์กร (บุรชัย ศิริมหาสาร, 2550: 182-185)

4. การใช้ที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยง เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมาก โดยมุ่งเน้นที่พนักงานใหม่ที่จำเป็นต้องมีการสอนงานอย่างรวดเร็ว เพื่อให้พนักงานใหม่ปฏิบัติงานได้ในทันที โดยพี่เลี้ยงเป็นผู้แนะนำและสอนวิธีการทำงานให้

ข้อดีของวิธีนี้ คือ เป็นวิธีที่ประหยัดและใช้เวลาสั้น ตลอดจนได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ ถ้าหากพี่เลี้ยงและพนักงานใหม่ สามารถปรับตัวเข้ากันได้ปัญหาของการใช้วิธีนี้ คือ พี่เลี้ยงและพนักงานใหม่ มีวัยและประสบการณ์ที่ต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการสื่อสารและการถ่ายทอดความรู้

5. เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist) เป็นการแสวงหา “กัลยาณมิตร (Peer)” ที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยแบ่งปันความรู้ วิธีการนี้เริ่มต้นจากการสำรวจหาข้อมูลว่า มีใครบ้างที่มีวิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศโดยเฉพาะในเรื่องราวที่เราต้องการ ซึ่งอาจจะเป็นคนในหน่วยงานหรือนอกหน่วยงานก็ได้ จากนั้นก็ติดต่อขอเรียนรู้วิธีการทำงานจากบุคคลนั้น เช่น ขอไปศึกษาดูงาน ขอโทรศัพท์หรืออีเมลไปถามเชิญมาบรรยายให้ฟัง หรือใช้วิธีการอื่นๆ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนนี้ ไม่ใช่ลอกเลียนแบบวิธีการของเขาทั้งหมดแต่ต้องเรียนรู้แนวคิด และแนวปฏิบัติของเขาแล้วนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการทำงานของเรา

6. การสับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) หรือการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน (Secondment) เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (Development Tools) การสับเปลี่ยนงานเป็นการย้ายบุคลากรไปทำงานในหน่วยงานต่างๆ ซึ่งอาจอยู่ภายในสายงานเดียวกันหรือข้ามสายงาน ให้ไปปฏิบัติงานที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติระหว่างกัน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ที่กว้างขวางในงานที่หลากหลาย วิธีการนี้มีประสิทธิผลในการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของทั้งสองฝ่ายให้ผู้ถูกย้ายเกิดการพัฒนาทักษะที่หลากหลายมากขึ้น สำหรับการยืมตัวบุคลากรมาทำงานชั่วคราวนั้นเป็นการย้ายบุคลากรหรือในหน่วยงานเพื่อให้ผู้ถูกยืมตัวถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ของตนเองให้หน่วยงานเป็นการกระจายความรู้ที่ได้ผลในระยะสั้นในขณะเดียวกันผู้ถูกยืมตัวก็ได้เรียนรู้จากบุคลากรในหน่วยงานอื่นซึ่งสามารถนำมาพัฒนางานของตนเองหรือสร้างความรู้ใหม่ๆ ได้

7. การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อสนทนาว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง สาเหตุที่เกิดเหตุการณ์นั้น ตลอดจนการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้จากผลการปฏิบัติงานทั้งด้านความสำเร็จและความล้มเหลว

8. การเสวนาเป็นการพูดคุย เพื่อปรับฐานความคิดโดยการฟังความคิดเห็นที่หลากหลายจากผู้ร่วมเสวนา เพื่อให้สมาชิกเห็นภาพที่ใกล้เคียงกัน หลังจากนั้นจึงมีการประชุมเพื่อแก้ปัญหาหรือหาข้อยุติต่อไปได้ง่ายขึ้น

9. ฐานความรู้บทเรียนและความสำเร็จ เป็นการจัดเก็บองค์ความรู้ ที่ได้จากทุกๆ ส่วนขององค์กร เช่น ประสบการณ์หรือจากโครงการ จากกลุ่มที่ปรึกษา ซึ่งฐานความรู้นี้ช่วยพนักงานเกิดการเรียนรู้ได้โดยตรง

10. แหล่งผู้รู้ในองค์กร เป็นการกำหนดแหล่งผู้รู้ในองค์กรว่า เมื่อต้องการสอบถามหรือต้องการเรียนรู้ใดเรื่องหนึ่ง จะต้องไปติดต่อที่ใคร หรือหน่วยงานไหน

11. การเล่าเรื่อง เป็นการเล่าประสบการณ์ ปัญหา เพื่อให้เกิดการค้นหาคำตอบจากผู้ฟัง

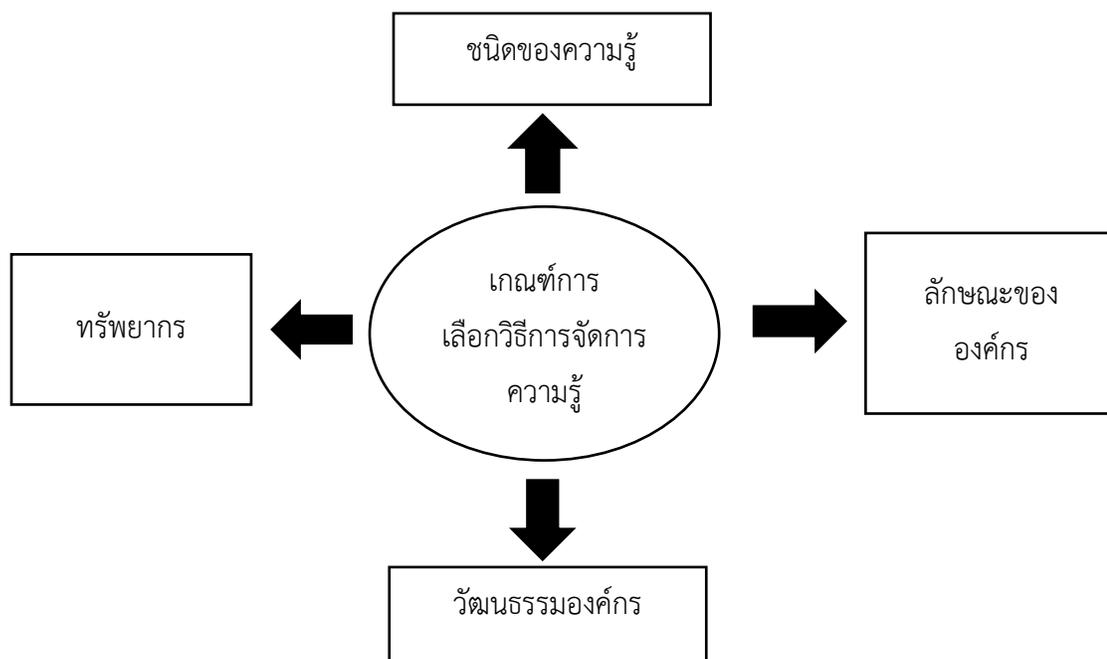
12. เวทีถามตอบ เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้รู้ที่อยู่ในกลุ่มช่วยตอบคำถาม ถ้าองค์กรได้จัดตั้งแหล่งผู้รู้ในองค์กรไว้แล้ว คำถามที่เกิดขึ้นสามารถส่งตรงไปยังแหล่งผู้รู้ในองค์กรได้ทันที

13. การจัดตั้งทีมข้ามสายงาน (Cross-Functional Team) เป็นการจัดตั้งคณะทำงานจากหลายสายงานเพื่อมาทำงานร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กำหนดขึ้นภายใต้ความเชื่อที่ว่า การทำงานในแต่ละเรื่อง ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญจากหลาย ๆ ด้านมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทำงานร่วมกัน จึงจะประสบความสำเร็จ เช่น การจัดตั้งทีมเพื่อทำกิจกรรม 5ส. ที่ต้องจัดทีมงานที่มีความสามารถที่หลากหลายมาร่วมกันทำงานเนื่องจากวิธีการจัดการความรู้ผู้บริหารสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม จึงเป็นที่

น่าสนใจว่าองค์กรส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการใดมากที่สุด ผู้เขียนจึงได้ศึกษาเรื่องสรรพวิธีการจัดการความรู้ในภาคอุตสาหกรรม กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมทั่วประเทศไทย ซึ่งเก็บตัวอย่างจากผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางในนิคมอุตสาหกรรม มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 2,782 ราย ทั่วประเทศไทย ที่ยังคงดำเนินกิจการอยู่ (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2555:1) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผลการศึกษาอยู่ในระหว่างการดำเนินการ อย่างไรก็ตามองค์กรจะเลือกใช้วิธีการใดอาจต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมจากสมาชิกหรือพนักงานในองค์กรนำเสนอขึ้นมาแล้วพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม

1.15 เกณฑ์การเลือกวิธีการจัดการความรู้

การเลือกเครื่องมือและวิธีการจัดการความรู้ที่เหมาะสมช่วยให้การค้นหา การเข้าถึงตลอดจนมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น เกณฑ์การเลือกวิธีการจัดการความรู้ ส่วนใหญ่พิจารณาจากหลายองค์ประกอบ ดังภาพที่ 2.4 ชนิดของความรู้ ลักษณะขององค์กร เช่น ขนาดองค์กร ลักษณะการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร ทรัพยากรที่มีอยู่และทรัพยากรที่ต้องใช้

ภาพที่ 2.4 เกณฑ์การเลือกวิธีการจัดการความรู้
ที่มา: (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2555)

จากภาพ 2.4 การเลือกวิธีการจัดการความรู้ควรพิจารณาหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่

1. ชนิดของความรู้ ควรพิจารณาลักษณะของความรู้ที่ต้องการค้นหาหรือแลกเปลี่ยนกันว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ถ้าความรู้ที่ต้องการจากผู้เชี่ยวชาญมีลักษณะเป็นความรู้แฝงเร้น (Tacit Knowledge) คือ เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน อาจต้องใช้วิธีการเล่าเรื่องการเสวนาเป็นการพูดคุย ระบบพี่เลี้ยง เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist) เป็นต้น

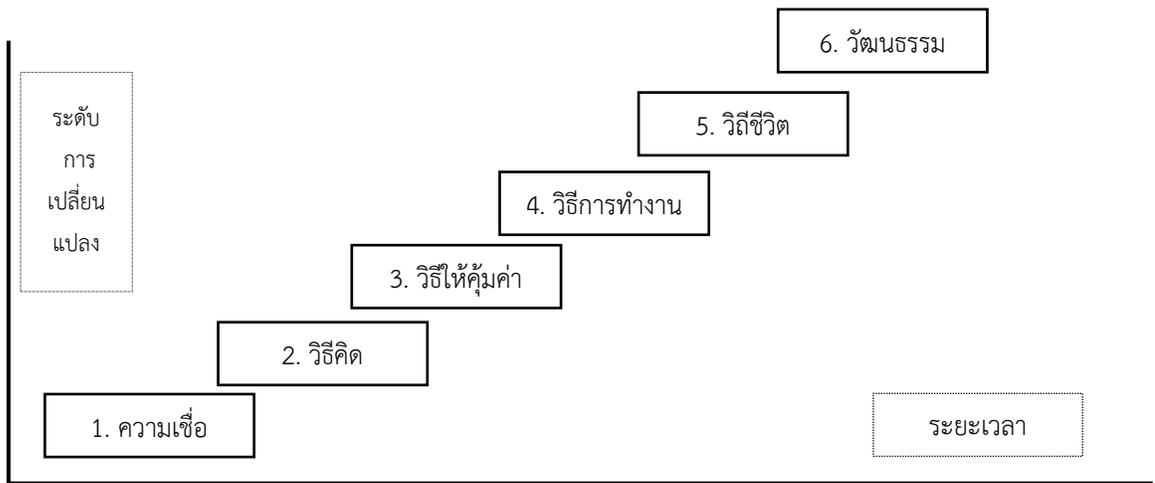
2. ลักษณะขององค์กร ประเด็นที่ควรพิจารณา ได้แก่

2.1 ขนาดองค์กร ต้องเลือกใช้วิธีการจัดการความรู้ให้เหมาะสมกับจำนวนบุคลากร ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง

2.2 ลักษณะการทำงาน องค์กรส่วนใหญ่โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมการผลิตพนักงานจะมีระยะเวลาการทำงานเป็นกะแตกต่างกันไป ดังนั้นการเลือกวิธีการจัดการความรู้ ต้องพิจารณาให้พนักงานกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้ได้เต็มเวลามากที่สุด โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต้องไม่ส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบชนิดของความรู้ ทรัพยากร ลักษณะขององค์กร วัฒนธรรมองค์กร เกณฑ์การเลือก วิธีการจัดการ ความรู้

2.3 สถานที่ตั้งขององค์กร เช่น หากสถานที่ตั้งมีพื้นที่อยู่ใกล้ชุมชนจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี องค์กรจะรู้ว่าคนในชุมชนต้องการสิ่งใดและไม่ต้องการสิ่งใด

3. วัฒนธรรมองค์กรมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการความรู้ เช่น หากองค์กรจัดให้มีห้องสมุดที่มีการส่งเสริมสื่อความรู้และเทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลที่สะดวกรวดเร็ว บุคลากรก็จะมีบุคลิกลักษณะที่ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งองค์กรต้องส่งเสริมความเชื่อ วิธีคิดที่ดีงาม มีการให้คุณค่า วิธีการทำงานและวิถีชีวิตที่เหมาะสมจึงจะทำให้องค์กรมีวัฒนธรรมตามที่ต้องการได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยระยะเวลาหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของบุคคลจึงจะสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงามให้เกิดขึ้นได้ ดังภาพ 2.5

ภาพที่ 2.5 วัฒนธรรมองค์กรกับการจัดการความรู้
ที่มา: (ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์, 2553)

4. ทรัพยากรที่มีอยู่และทรัพยากรที่ต้องใช้ การเลือกวิธีการจัดการความรู้ เรื่องพิจารณาถึงวัสดุ อุปกรณ์ หรือสถานที่ งบประมาณที่ต้องใช้ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง หากเป็นทรัพยากรที่หาได้ง่ายหรือมีอยู่แล้วในองค์กรก็ยิ่งเป็นสิ่งที่ดี เพราะทำให้ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณส่วนอื่นขององค์กร

5. ตัวอย่างขั้นตอนการเตรียมการสรรพวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน สรรพวิธีเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการช่วยเหลือบุคคลอื่นทั้งในและนอกองค์กรในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างตนกับผู้อื่น เพื่อนำความรู้นั้น ๆ ไปป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดล้มเหลวในการปฏิบัติงาน ได้อธิบายขั้นตอน สรรพวิธีเพื่อนช่วยเพื่อนไว้ดังนี้

ขั้นตอนการเตรียมการ

1. สมาชิกในทีม หรือนอกทีม กำหนดปัญหาที่ต้องการขอความช่วยเหลือจากเพื่อน
2. หาคคนที่คาดว่าจะแก้ปัญหาให้ทีมได้สำเร็จ
3. เชิญคนมาประชุม ฟังปัญหา ด้วยจำนวนคนที่เหมาะสม
4. ขณะดำเนินการกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา มีการอภิปรายในประเด็นที่ตอบวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้

สรุปผลลัพธ์ที่ต้องการให้ชัดเจนโดยเน้นที่ความรู้ที่ช่วยสร้างความเข้าใจเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้ นั่นคือ แต่ละครั้งไม่จำเป็นต้องได้ผลลัพธ์ที่สำเร็จรูปมาก็ได้

1.16 ความล้มเหลวในการใช้สรรพวิธีที่ผิด

เนื่องจากสรรพวิธีในการจัดการความรู้มีอยู่หลากหลายวิธี หากเลือกใช้สรรพวิธีที่ไม่เหมาะสมมาใช้อย่างไม่ถูกต้องทำให้เกิดผลเสียต่อกิจกรรมการจัดการความรู้เป็นอย่างมาก ได้แก่สิ่งที่คุณรู้และเชี่ยวชาญ สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ร่วมกันสิ่งที่คุณและผู้รู้และเชี่ยวชาญ สิ่งที่ผู้รู้และเชี่ยวชาญ

1. พนักงานในองค์กรเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป
2. การเลือกสรรพวิธีที่ผิดพลาดทำให้ทำให้การจัดการความรู้อาจหยุดชะงักได้
3. เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรในการจัดการดำเนินงาน การจัดการความรู้ขององค์กรและประเทศชาติ
4. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้ไม่มีใจเป็นกลาง ไม่เปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. ความเสียเปรียบทางการค้า ถ้าสรรพวิธีต่าง ๆ ไม่ได้ได้รับความสนใจหรือเกิดล้มเหลวกลางคัน ควรจะมีการดักเตือนกัน

1.17 ความสำเร็จในการเลือกใช้สรรพวิธีที่ถูกต้อง

1. ผู้รับความรู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น
2. ระบบฐานข้อมูลได้รับการจัดเก็บอย่างเป็นระบบที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์
3. ความรู้ได้รับการเผยแพร่ได้รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่
4. องค์กรได้บุคลากรที่มีคุณภาพอันส่งเสริมให้องค์กรได้เปรียบทางการแข่งขันสามารถผลิตสินค้าและบริการที่ตลาดยอมรับ

การสร้างจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อ

การจัดการองค์ความรู้เป็นสิ่งที่มีสำคัญในการรวบรวมความรู้จากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ให้สามารถนำมาใช้และเป็นการรักษาองค์ความรู้ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาไว้ให้กับอนุชนรุ่นหลัง ดังนั้นการเผยแพร่ความรู้ที่จัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบจึงเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญซึ่งหลักการในการเผยแพร่ความรู้โดยผ่านสื่อในรูปแบบต่างจึงมีความจำเป็น ซึ่ง กิดานันท์ มลิทอง (2558 : 109) ได้นำเสนอแนวทางหลักการการเลือกสื่อที่ใช้ในการสอนและการถ่ายทอดความรู้ไว้ดังนี้

หลักการเลือกสื่อการสอน

ในการเลือกสื่อการสอน ผู้สอนจะต้องตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนให้แน่นอนก่อน เพื่อใช้วัตถุประสงค์นั้นเป็นตัวชี้้นำในการเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีหลักการอื่น ๆ ที่ใช้ในการประกอบการพิจารณา เช่น

1. สื่อนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายที่จะสอน

2. เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจและเป็นสื่อที่จะให้ผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุดช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจเนื้อหาวิชานั้นได้ดี เป็นลำดับขั้นตอน

3. เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

4. สื่อนั้นควรสะดวกในการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป

5. ต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพเทคนิคการผลิตสื่อที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง

6. มีราคาไม่แพงจนเกินไป หรือถ้าจะผลิตเองต้องคุ้มกับเวลาและการลงทุน

นอกจากนี้แล้วการจะเลือกสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน

2. จุดมุ่งหมายในการนำสื่อมาใช้ เช่น

- ประกอบหรือร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

- ให้นำเข้าสู่บทเรียน

- ใช้ในการประกอบคำอธิบาย

- ใช้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์แก่ผู้เรียนหรือ

- ใช้เพื่อสรุปบทเรียน

3. ต้องเข้าใจลักษณะของเฉพาะของสื่อแต่ละชนิดว่าสามารถสร้างความสนใจ และให้ความหมายต่อประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักเรียนได้อย่างไรบ้าง เช่น

- หนังสือเรียนและสื่อสิ่งพิมพ์ ใช้เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานและอ้างอิง

- ของจริงและของจำลอง ใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง

- แผนภูมิ แผนภาพและแผนสถิติ ใช้เพื่อต้องการเน้นหรือเพื่อแสดงให้เห็นส่วนประกอบหรือเปรียบเทียบข้อมูล

- สไลด์ ใช้เพื่อเสนอภาพนิ่งขนาดใหญ่ให้ผู้เรียนเห็นทั้งชั้นหรือใช้เพื่อการเรียนรายบุคคลก็ได้

4. ต้องมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งของสื่อการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา

หลักเกณฑ์การเลือกสื่อการสอน

Carlton W.H. Erickson (อ้างใน กิจदानันท์ มลิทอง, 2558 : Internet) นักวิชาการทางด้านการใช้สื่อ กล่าวถึงเกณฑ์การเลือกสื่อการสอนดังนี้

1. สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อหน่วยการสอนและมีกิจกรรมในการแก้ปัญหาหรือให้ประสบการณ์เฉพาะหรือไม่

2. เนื้อหาวิชาที่จะสื่อความหมายด้วยการใช้สื่อการสอนนี้เป็นประโยชน์และสำคัญแก่นักศึกษาในชุมชนและสังคมหรือไม่
3. สื่อการสอนมีความเหมาะสมกับจุดประสงค์ของการสอน หรือเป้าหมายของผู้เรียนหรือไม่
4. สื่อการสอนช่วยให้มีการตรวจสอบระดับความแตกต่างของจุดประสงค์ของการสอน ในด้านเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการคิดและทักษะการฝึกปฏิบัติหรือไม่
5. สื่อการสอนช่วยให้นักศึกษาได้คิดตอบสนอง อภิปรายและศึกษาค้นคว้าหรือไม่
6. สื่อการสอนได้ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนเนื้อหา และช่วยเสริมกิจกรรมนักศึกษาหรือไม่
7. สื่อการสอนช่วยให้การเสนอแนวคิดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่
8. สื่อการสอนได้ช่วยในการเสนอเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับระดับอุณหภูมิ น้ำหนัก ความลึก ระยะทาง การกระทำกลืน เสียง สี ความมีชีวิตและอารมณ์ได้ดีหรือไม่
9. สื่อการสอนมีความแน่นอนและทันสมัยหรือไม่
10. สื่อการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนที่พึงปรารถนาได้หรือไม่
11. สื่อการสอนช่วยให้แสดงถึงรสนิยมยินดีหรือไม่
12. สื่อการสอนสามารถใช้ในห้องเรียนธรรมดาได้หรือไม่ ความรู้ในเนื้อหาในสื่อการสอนมีตัวอย่างมากพอหรือไม่

หลักเกณฑ์ของการเลือกสื่อการสอน ของ Carlton W.H. Erickson ทั้ง 13 ประการ ข้างต้น พอสรุปเป็นหลักสำหรับการพิจารณาเลือกสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. รูปแบบของขบวนการเรียนการสอน (Types of Learning)
2. ระดับของประสิทธิภาพของสื่อ (Degrees of Proficiency)
3. ประเภทของสื่อ (Types of Media)
4. ราคาในการผลิต (Production Cost)
5. การเลือกสื่อให้สัมพันธ์กับรูปแบบการเรียน (Learning Type-Media Matches)

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการผลิต

ความหมาย

การผลิต คือ การสร้างเศรษฐกิจทรัพยากรและบริการต่างๆ เพื่อบำบัดความต้องการของมนุษย์ การผลิตสิ่งของและบริการทุกอย่าง จะต้องเป็นการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจขึ้นมาใหม่ การผลิตหรือการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจขึ้นมาใหม่ อาจจัดอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ต่อไปนี้(อรคพัฒน์ บัวลม, 2557)

1. การสร้างรูปร่างผลิตผลชิ้นใหม่ คือ การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของปัจจัย การผลิตต่างๆ เพื่อให้เกิดสินค้าตามลักษณะและรูปร่างที่ต้องการเพื่อเพิ่มความพอใจให้แก่ผู้ใช้ และผู้บริโภคมากที่สุด
2. การเคลื่อนย้ายผลิตผล คือการเปลี่ยนที่ของผลิตผล เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์และอำนาจบังคับความต้องการมากขึ้น
3. การเก็บผลิตผลไว้รอเวลาที่ต้องการคือการเก็บสินค้าบางอย่างไว้นานๆเพื่อเพิ่มประโยชน์และเพิ่มมูลค่า
4. การทำให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเปลี่ยนมือ เช่น การทำหน้าที่เป็นนายหน้าขายบ้าน เท่ากับเป็นการช่วยดำเนินการโอนเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ในบ้านจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง เจ้าของบ้านใหม่จะเกิดความพอใจที่ได้บ้านมาเป็นกรรมสิทธิ์ของตน

ปัจจัยการผลิต

ในการผลิตจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยการผลิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ที่ดินรวมถึงสภาพธรรมชาติที่อยู่ใต้ดิน บนดินและเหนือดิน
2. แรงงาน หมายถึง การทำงานทุกชนิดที่ก่อให้เกิดสินค้าและบริการ แรงงานนี้รวมถึง แรงงานด้านการใช้กำลังกายและกำลังความคิดของมนุษย์ อันก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้วย
3. ทุน ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง สินค้า หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการผลิต
4. ผู้ประกอบการ ได้แก่ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการวินิจฉัยโดยตรง เป็นผู้ให้ความริเริ่มในนโยบายต่างๆหรือเปลี่ยนแปลงนโยบายในส่วนสำคัญในอันที่จะทำให้ การผลิตดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ลำดับขั้นในการผลิต

1. การผลิตขั้นปฐมหรือการผลิตขั้นแรก ได้แก่ การผลิตทางการเกษตร การทำป่าไม้ การประมง การทำสวน ทำไร่ ซึ่งเป็นการผลิตแบบดั้งเดิมของมนุษย์ตั้งแต่สมัยโบราณ
2. การผลิตขั้นมัธยมหรือขั้นที่สอง ได้แก่ การผลิตทางด้านหัตถกรรม และอุตสาหกรรม การผลิตขั้นนี้จะนำเอาผลิตผลในขั้นปฐมมาดัดแปลง เพื่อถนอมหรือผลิตเป็นสินค้าอื่น
3. การผลิตขั้นอุดมหรือขั้นที่สาม ได้แก่ การให้บริการด้านการขนส่ง การค้าส่ง การค้าปลีก การธนาคาร และการประกันภัย ซึ่งเป็นงานที่ช่วยให้การผลิตไปถึงมือผู้บริโภค หลังจากการผลิตขั้นที่สองเสร็จ

กระบวนการผลิต (Production process)

หมายถึง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ อันได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input), กระบวนการแปลงสภาพ (Conversion Process) และผลผลิต (Output) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 1) **ปัจจัยนำเข้า (Input)** คือทรัพยากรขององค์การที่ใช้ผลิตทั้งที่เป็นสินทรัพย์ที่มีตัวตน(Tangible Assets) เช่น วัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน(Intangible Assets) เช่น แรงงาน ระบบการจัดการ ข่าวสาร ทรัพยากรที่ใช้จะต้องมีคุณสมบัติและประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ เพื่อให้สินค้าสำเร็จรูปสามารถแข่งขันทางด้านราคาได้ในท้องตลาด
- 2) **กระบวนการแปลงสภาพ (Conversion Process)** เป็นขั้นตอนที่ทำให้ปัจจัยนำเข้าที่ผ่านเข้ามามีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้แก่
 - รูปลักษณ์ (Physical) โดย การผ่านกระบวนการผลิตในโรงงาน
 - สถานที่ (Location) โดย การขนส่ง การเก็บเข้าคลังสินค้า
 - การแลกเปลี่ยน (Exchange) โดย การค้าปลีก การค้าส่ง
 - การให้ข้อมูล (Informational) โดย การติดต่อสื่อสาร
 - จิตวิทยา (Psychological) โดย การนันทนาการ ฯลฯ
- 3) **ผลผลิต (Output)** เป็นผลได้จากกระบวนการผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่าปัจจัยนำเข้าที่รวมกันอันเนื่องมาจากที่ได้ผ่านกระบวนการแปลงสภาพ ผลผลิตแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สินค้า (Goods) และบริการ (Service)

การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

จุดประสงค์ของการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เนื่องจากสภาพสภาวะเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน เราจะเห็นได้ว่า ปัญหาราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และไม่มีทีท่าว่าจะลดลงกลับมาสู่สภาวะในอดีต ทำให้ส่งผลกระทบต่อราคาต้นทุนต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยต่อต้นทุนการผลิตสินค้า เช่น ราคาขนส่ง, ราคาวัตถุดิบ และอื่น ๆ ทำให้ทางผู้ประกอบการต้องมาสนใจในเรื่องการจัดการระบบการผลิตให้ดีขึ้น โดยเริ่มจากการใช้ทรัพยากรที่มีใช้อยู่ให้เป็นประโยชน์และคุ้มค่าที่สุดเพื่อรักษาและป้องกันผลกำไรที่ได้รับให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ นั่นคือ ไม่ลดลงไปต่ำกว่าผลกำไรที่ทางผู้ประกอบการกำหนดไว้หรือจุดคุ้มทุน (Break-even Point) ในการผลิตเพราะฉะนั้นเพื่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการเอง ทางผู้ประกอบการควรจะมีการพิจารณาถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด (บุคคลากร, สิ่งของ, เงินทุน, ข้อมูลข่าวสาร และเวลา) ให้คุ้มค่าที่สุด เพื่อจะได้นำมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตนั่นเอง

ต้นทุนการผลิต (Operating Cost or Manufacturing Cost)

ต้นทุนการผลิตคือ ค่าใช้จ่าย (Expense) ที่ใช้ไป ที่ใช้ไปในการทำการผลิตสินค้าซึ่งจะต้องมีการจ่ายเป็นประจำทุกครั้งที่มีการทำการผลิตสินค้า ซึ่งจะแตกต่างจากค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการลงทุนเพราะจะจ่ายเงินแค่ครั้งเดียว นอกจากนั้นต้นทุนการผลิตนี้จะถือว่าเป็นต้นทุนทั้งหมดของสินค้าไม่ได้เพราะว่าต้นทุนทั้งหมดของสินค้านั้นจะรวมต้นทุนการผลิตกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ใช้ในการบริหารและการตลาดเข้า

ด้วยกัน ดังนั้นในการประมาณต้นทุนการผลิตจะไม่นำค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหารและการตลาด ซึ่งเราสามารถทำการประมาณการได้ดังที่ Black (1960) ได้แยกองค์ประกอบของต้นทุนการผลิต และสัดส่วนของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. ต้นทุนการผลิตทางตรง

- 1) วัสดุ (Materials) วัตถุดิบ (Raw Materials) 10-50% ของต้นทุนทั้งหมดของผลผลิตพลอยได้(By-product and scrap credit) ขึ้นอยู่กับบัญชีราคา
- 2) ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค(Utilities) ได้จากบทความทั่วไป หรือ เทียบกับข้อมูลเก่าของผลิตภัณฑ์ที่คล้ายกัน
- 3) ค่าแรงงาน (Labor) ได้จากบทความทั่วไป หรือ เทียบกับข้อมูลเก่าของผลิตภัณฑ์ที่คล้ายกัน
- 4) ค่าใช้จ่ายในการควบคุมดูแลคนงาน(Supervision) 10-25% ของต้นทุนแรงงาน
- 5) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานนอกเหนือจากเงินเดือน(Payroll charges) 30-45% ของต้นทุนแรงงาน กับค่าใช้จ่ายในการควบคุมดูแลคนงาน
- 6) ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง (Maintenance) 2-10% ของเงินในการลงทุนครั้งแรก
- 7) ค่าวัสดุสิ้นเปลือง(Operating Supplies) 0.5-1% ของเงินใน
- 8) การลงทุนครั้งแรกการทดลอง (Laboratory) 10-20% ของค่าแรงต่อปี
- 9) การกำจัดของเสีย (Waste disposal) ได้จากบทความทั่วไป หรือ เทียบกับข้อมูลเก่าของผลิตภัณฑ์ที่คล้ายกัน
- 10) ค่าสิทธิบัตร(Royalties) 1-5% ของราคาขาย
- 11) เงินทุนสำรอง (Contingencies) 1-5% ของต้นทุนการผลิตทางตรง

2. ต้นทุนการผลิตทางอ้อม

- 1) ค่าเสื่อมราคา (Depreciation) 5-10% ของเงินในการลงทุนครั้งแรก
- 2) ค่าภาษีที่ดิน (Real estate taxes) 1-2% ของเงินในการลงทุนครั้งแรก
- 3) การประกันภัย (Insurance) 0.5-1% ของเงินในการลงทุนครั้งแรก
- 4) อัตราดอกเบี้ย (Interest) 10-12% ของเงินในการลงทุนครั้งแรก
- 5) ค่าโสหุ้ย (General plant overhead) 50-70% ของต้นทุนแรงงาน, การควบคุมดูแลพนักงาน และการซ่อมบำรุง

3. ต้นทุนในการจัดส่งสินค้า

- 1) การบรรจุ (Packaging) ประมาณจากต้นทุนบรรจุภัณฑ์

2) การขนส่ง (Shipping) จากบริษัทขนส่ง หรือ 1-3% ของราคาขาย

แนวทางการเพิ่มผลผลิต

เมื่อกล่าวถึงแนวทางการเพิ่มผลผลิตนั้น เราสามารถที่จะทำการเพิ่มผลผลิตได้หลายรูปแบบ เช่น การลดเวลาในการผลิต (Cycle Time), การลดต้นทุนของวัตถุดิบ (Material cost) ที่ใช้ในการผลิต, การลดจำนวนของเสีย (Defect Reduction) และอื่น ๆ ซึ่งตามที่ Sumanth (1985) ได้กล่าวถึงประเภทของเทคนิคในการเพิ่มผลผลิตไว้ด้วยกัน 5 ประเภท ดังนี้คือ

1. เทคนิคการเพิ่มผลผลิตโดยพิจารณาจากการทำงาน – เกี่ยวข้องกับการใช้วิธีการการศึกษาการทำงาน (Work Study) มาทำการวิเคราะห์การทำงาน และหลักการทางการเศรษฐศาสตร์(Ergonomics)
2. เทคนิคการเพิ่มผลผลิตโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน – เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เช่น CAD มาช่วยในการออกแบบ, CAM มาช่วยในการออกแบบ วางแผน และควบคุมกระบวนการผลิต , Simulation Program เข้ามาวิเคราะห์การทำงานของผลิตภัณฑ์และหุ่นยนต์เข้ามาช่วยในการผลิต
3. เทคนิคการเพิ่มผลผลิตโดยพิจารณารูปแบบการทำงานของพนักงาน – เกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่ม เช่น กลุ่มควบคุมคุณภาพ (QCC) เข้ามาช่วยลดจำนวนของเสีย และการใช้ระบบค่าแรงจูงใจในการเพิ่มผลผลิต
4. เทคนิคการเพิ่มผลผลิตโดยพิจารณาคุณค่าและรูปแบบของผลิตภัณฑ์– เกี่ยวกับการใช้เรื่องวิศวกรรมคุณค่า (Value Engineering) ในการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด และการใช้ผลิตภัณฑ์มาตรฐานในการผลิต
5. เทคนิคการเพิ่มผลผลิตโดยพิจารณาระบบการจัดการของวัสดุ– เกี่ยวกับการจัดการวัสดุ, ระบบวางแผนความต้องการวัสดุ (Material requirement planning, MRP) และระบบทันเวลาพอดี(Just in time, JIT)

สำหรับแนวทางที่ใช้ในการปรับปรุงการผลิตจะแบ่งเป็น 3 แนวทางหลัก ๆ คือ 1) การเปลี่ยนรูปแบบการออกแบบการวางบนแผ่นวัตถุดิบ 2) การปรับเปลี่ยนขนาดของแผ่นวัตถุดิบ และ3) การเปลี่ยนรูปแบบการวางบนแผ่นวัตถุดิบ และ การเปลี่ยนขนาดของวัตถุดิบ (อรคพัฒน์ บัวลม, 2557)

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ความหมายและความสำคัญของการบริหารจัดการ

ความหมายของการบริหารจัดการ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายกันไว้มากมาย ตามแนวทางที่แต่ละท่านได้ศึกษามา เช่น Mary Parker Follett (1939) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารการจัดการเป็นเทคนิคการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น

George R.Terry (1979) ได้กล่าวว่าการบริหารการจัดการ เป็นกระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การการกระตุ้นและการควบคุมให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรบุคคล และอื่น ๆ

James A.F.Stoner (1982) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการคือ กระบวนการ (process) ของการวางแผน (planning) การ จัดองค์การ (organization) การสั่งการ (leading) และการควบคุม (controlling) ความพยายามของสมาชิกใน องค์การและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์การกำหนดไว้

ดังนั้นการบริหารจัดการจึงมีความหมายที่ครอบคลุมถึงกระบวนการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้แก่คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

แนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการ ด้านการเงิน ด้านการผลิต และด้านการตลาด โดยในแต่ละด้านมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. **ด้านการจัดการตามทฤษฎีของ Harold Koontz** (อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, 2540) แบ่งเป็น 5 ประเภท คือ
 - 1.1 **การวางแผน (planning)** หมายถึง กระบวนการในการใช้ความคิดอย่างรอบคอบ เพื่อทำการตัดสินใจว่าจะทำอะไร (what) ทำไมจึงทำ (why) จะทำเมื่อไหร่ (when) ทำใน พื้นที่ไหน (where) ใครเป็นผู้รับผิดชอบ (who) และจะดำเนินการอย่างไร (how)
 - 1.2 **การจัดองค์การ (organizing)** หมายถึง การจัดโครงสร้างของงานต่างๆ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการทำงานให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้งานขององค์กรบรรลุผลสำเร็จได้
 - 1.3 **การจัดคนเข้าทำงาน (staffing)** หมายถึง การคัดเลือกและการบรรจุคนเข้าทำงานและรักษาประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรซึ่งผู้บริหารต้องวางแผนกำลังคนสำหรับตำแหน่งต่างๆ แล้วประเมินกำลังคน ที่มีอยู่ จากนั้นดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมและฝึกอบรมให้บุคลากรมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
 - 1.4 **การสั่งการ (directing)** หมายถึง การใช้ความสามารถชักจูงคนของผู้บริหาร ให้ปฏิบัติงานอย่างดีที่สุด ให้องค์กรสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้

1.5 การควบคุม (control) หมายถึง การกำกับให้สามารถรับประกันได้ว่ากิจกรรม ต่างๆ ที่ดำเนินงานไปนั้น สามารถเข้ากันได้กับแผนงานที่วางไว้

2. ด้านการเงิน (system of internal control) หมายถึงกระบวนการที่ใช้ควบคุมดูแล การใช้ทรัพย์สินต่างๆ ของบริษัทให้เกิดประโยชน์สูงสุด ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับ ความจำเป็นในการปฏิบัติงานแต่ละอย่าง เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายของบริษัทที่กำหนดไว้ ตัวแปรที่ นำมาใช้พิจารณา ได้แก่

2.1 แหล่งที่มาของเงินทุน (sources of total assets) ประกอบด้วย 1) แหล่งที่มาของสินทรัพย์ทั้งหลายได้แก่ เงินสด หลักทรัพย์ระยะสั้น ลูกหนี้การค้า ตัวเงินรับ และ สินค้าคงเหลือ 2) แหล่งที่มาของหนี้สิน ได้แก่ หนี้สินระยะสั้น หนี้สินระยะยาว ตลอดจน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ 3) ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่ม ได้แก่ การลงทุนเพิ่มของผู้ถือหุ้น และกำไรสะสมของผู้ถือหุ้น

2.2 แหล่งที่ใช้ไปของเงินทุน (source of the use of assets) อันจะพิจารณาถึงการ ใช้ไปของเงินทุนในส่วนของสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น

2.3 ผลการดำเนินงานของบริษัท (the financial operation) ซึ่งจะพิจารณาถึงผลการดำเนินงานของบริษัท

3. ด้านการผลิต (production management) หมายถึง การพิจารณาศึกษากิจกรรม ทางการผลิตที่จำเป็นและมีผลต่อการก่อให้เกิดการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่ใช้นำมาศึกษา ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการผลิต การควบคุมการผลิต และคุณภาพการผลิต

4. ด้านการตลาด (marketing mix หรือ 4 P's) ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ตัว แปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกัน เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ (product) ราคา (price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (place) และการส่งเสริมการตลาด (promotion)

4.1 ผลิตภัณฑ์ (product) หมายถึง สิ่งเสนอขายโดยธุรกิจเพื่อสนองความต้องการของลูกค้านำให้พึงพอใจ ประกอบด้วย สินค้า (goods) บริการ (services) ความคิด (ideas) สถานที่ (place) องค์กร (organizations) หรือบุคคล (persons) โดยที่ผลิตภัณฑ์ต้องมีสรรพประโยชน์ และมีมูลค่า (utility and value) ในสายตาลูกค้าจึงจะมีผลให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้

4.2 ราคา (price) หมายถึง สิ่งที่บุคคลต้องจ่ายสำหรับสิ่งที่ได้มา ซึ่งแสดงถึงมูลค่าในรูปเงินตรา หรืออาจหมายถึงจำนวนเงินหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นต้องใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์หรือบริการ การกำหนดกลยุทธ์ด้านราคา ต้องคำนึงถึงการยอมรับของลูกค้าในมูลค่าของผลิตภัณฑ์

4.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย (place) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางซึ่งประกอบด้วย

สถาบันการตลาด และกิจกรรม ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ และบริการจากสถานที่ผลิต ไปยังตลาด ทำให้ผลิตภัณฑ์ หรือบริการสามารถหาได้ง่ายสำหรับการบริโภค สถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมาย ก็คือสถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง การคลัง และการเก็บรักษาสินค้า

4.4 การส่งเสริมการตลาด (promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับ ผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การติดต่อสื่อสาร เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร มีหลายประการ ซึ่งอาจเลือกใช้หนึ่งอย่าง หรือใช้ประสมประสานกันโดยพิจารณาถึงความเหมาะสม กับลูกค้า ผลิตภัณฑ์ คู่แข่งขัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายรวมกันได้ เครื่องมือส่งเสริมการตลาดที่สำคัญ คือ การโฆษณา (advertising) การขายโดยใช้พนักงานขาย (personal selling) และการส่งเสริมการขาย (sales promotion)

ปัจจัยหรือทรัพยากรการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร(man) งบประมาณ (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และการจัดการ (management) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4M's ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร เพราะการบริหารจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณ

สนับสนุนการดำเนินการเพียงพอ ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของแผนงานและโครงการและต้องมีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ธงชัย สันติวงษ์ (2543, น. 7-8) และสมคิด บางโม (2546, น. 61-62) ยังได้กล่าวถึงปัจจัยในการจัดการที่เป็นมูลเหตุที่สำคัญและผู้บริหารทุกคนต้องสนใจในงานด้านการบริหารจัดการ คือ

- 1) **คน (man)** ทรัพยากรบุคคลที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะก่อผลสำเร็จให้กับกิจการได้อย่างมาก ทั้งนี้ในแง่ของปริมาณและคุณภาพ
- 2) **เครื่องจักร (machine)** คือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่จัดหาและซื้ออย่างพิถีพิถัน เพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า
- 3) **เงินทุน (money)** นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การสนับสนุนในการจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปโดยไม่ติดขัด
- 4) **วัสดุสิ่งของ (material)** ถือเป็นปัจจัยที่มีปริมาณและมูลค่าสูงไม่ต่างไปจากปัจจัยตัวอื่น ๆ เพราะวัตถุดิบและสิ่งของเหล่านี้จะต้องมีการจัดหาใช้ดำเนินการผลิต

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารจัดการเป็นเรื่องของการผสมผสานหรือบูรณาการทรัพยากรการจัดการ ประกอบด้วย คน (man) เงิน (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) วิธีการ (method) ตลาด

(market) โดยมีข้อมูลข่าวสาร (information) และเวลา (time) ที่เหมาะสมการเป็นแบบปฏิบัติที่ดี (Best practice) ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ การบริหารจัดการที่ดี ทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการจัดการตามหลักบริหารถือเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารองค์กร ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดการจัดการตามหลักการบริหารมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การจัดการตามหลักการบริหาร (Administrative management)

แนวคิดด้านการจัดการตามหลักการบริหารนี้เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในประเทศทางยุโรป โดยเน้นลักษณะการบริหารจัดการงานในองค์การเป็นหลัก ซึ่งมีผู้สนใจแนวคิดนี้เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะกับองค์การขนาดใหญ่หรือระบบราชการ อย่างไรก็ตามแนวคิดการจัดการตามหลักการบริหารได้นำไปใช้อย่างกว้างขวางในระยะเวลาต่อมา ดังเช่นนักทฤษฎีต่างๆดังนี้(Certo, Samuel C.,2000)

เฮนรีฟาโยล (Henri Fayol :1841-1925) ฟาโยลเป็นบิดาของการจัดการตามหลักการบริหารเขาเป็นนักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศส ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารงาน 14 ประการ ซึ่งถือว่าเป็นหลักการจัดการที่มีประสิทธิภาพของ Fayol (Fayol's principles of effective management) ดังนี้(Certo, Samuel C.,2000)

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of work)
2. อำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility)
3. ความมีระเบียบวินัย (Discipline)
4. ความมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of command)
5. การมีเป้าหมายเดียวกัน (unity of direction)
6. ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ (Subordination of individual to the general interest)
7. ค่าตอบแทนและวิธีการจ่ายค่าตอบแทน (Remuneration and methods)
8. การรวมอำนาจ (Centralization)
9. สายการบังคับบัญชา (Scalar chain)
10. คำสั่ง (Order)
11. หลักความเสมอภาค (Equity)
12. ความมั่นคงในงาน (Stability of tenure)
13. ความคิดริเริ่ม (Initiative)
14. ความสามัคคี(Esprit de corps)

แนวคิดและทฤษฎีกระบวนการบริหาร POSDCoRB

ประวัติความเป็นมา

เกิดเมื่อวันที่ 17 มกราคม ค.ศ. 1892 ที่เมือง Osaka ประเทศญี่ปุ่นเป็นชาว American แต่เนื่องจากบิดาเป็น Missionary ที่นั่น Gulick จึงอาศัยอยู่ที่ Osaka ต่อมานักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์มีความเห็นร่วมกันว่า ทฤษฎีแนวความคิดหลักการบริหารได้เจริญถึงจุดสุดยอดในปี ค.ศ. 1937 อันเป็นที่ Gulick และ Urwick ได้ร่วมกันเป็นบรรณาธิการหนังสือชื่อ Papers on the Science of Administration : Notes of the Theory of Organization โดยเสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นที่ ชื่อว่า ‘ POSDCoRB’ อันเป็นคำย่อของภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ .ทฤษฎี : กระบวนการบริหาร POSDCoRB

กูลิค และ เออร์วิกค์ ได้รวบรวมแนวคิดทางด้านการบริหารต่าง ๆ เอาไว้ในหนังสือชื่อ “Paper on the Science of Administration) โดยเสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีชื่อว่า “POSDCoRB” ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ คือ (อิงชัย สันติวงษ์, 2543 และสมคิด บางโม, 2546)

1. Planning การวางแผน

เป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. Organizing การจัดองค์การ

เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

3. Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน

เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

4. Directing การอำนวยการ

เป็นภาระกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจใจ (Decision making) เป็นต้น

5. Coordinating การประสานงาน

เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น

6. Reporting การรายงาน

เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การอยู่ด้วย

7. Budgeting การงบประมาณ

เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

ภาพที่ 2.7 กระบวนการบริหาร POSDCoRD

ที่มา: กระบวนการบริหาร POSDCoRD,

<https://katika-mek.blogspot.com/2018/03/week6.html>

ข้อดีข้อเสียของ POSDCoRB

ข้อดี

- องค์กรมีโอการประสพผลสำเร็จบรรลุเป้าหมาย มีสายบังคับบัญชาเดียว
- สมาชิกองค์กรมีความเข้าใจวัตถุประสงค์องค์กร และ แบ่งสายงานชัดเจน ไม่สับสน
- ในหน่วยงานเดียวกัน มีความเข้มแข็ง เพราะเลือกสายอาชีพเดียวกันมาร่วมกันทำงาน
- ใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ถูกที่ ถูกงาน
- การประสานงานระหว่างหน่วยงานมีความสะดวก
- จัดเตรียมงบประมาณสนับสนุนแต่ละส่วนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสีย

- เมื่อมีสายงานบังคับบัญชาที่ชัดเจน บางหน่วยงานอาจเสี่ยงปฏิบัติงานจนกว่าผู้บริการจะสั่งการลงมาโดยตรง
- อุปกรณ์หรือเครื่องมือบางชนิดที่อยู่นอกเหนือหน่วยงานตนเอง อาจต้องรอนกว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบมาเป็นเมื่อการดำเนินงานให้
- ทุกคนล้วนอยากอยู่ในหน่วยงานบริหารหลัก ทำงานใกล้ชิดผู้บริหาร อาจเกิดความขัดแย้ง

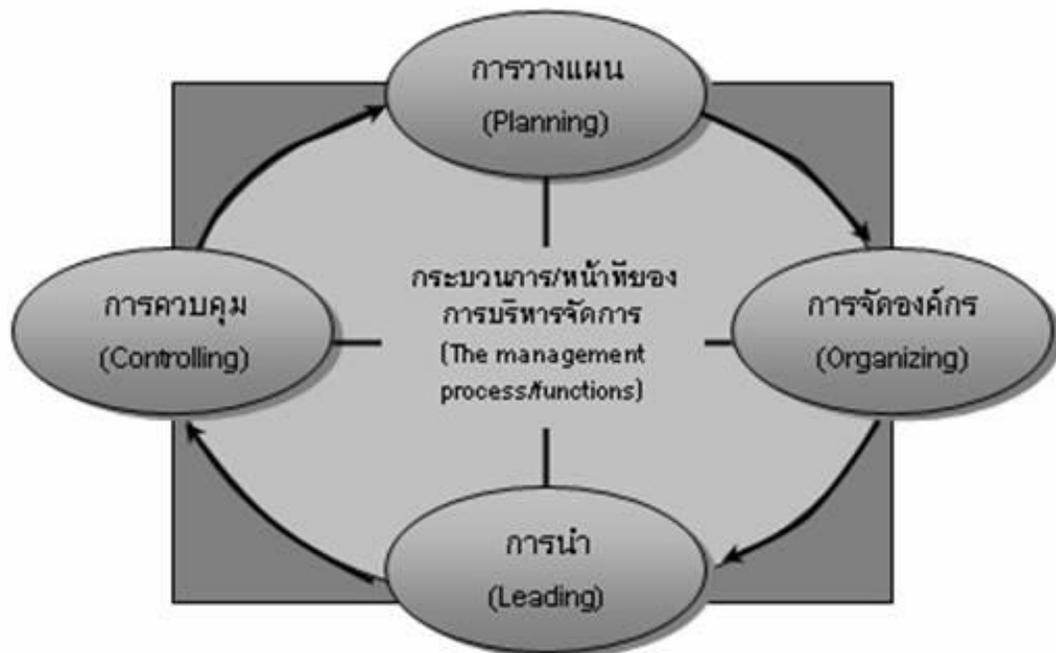
แนวคิดการบริหารจัดการ POLC

การบริหารจัดการ 4 ด้าน หรือ POLC (Bartol & Martin, 1991) อันประกอบด้วย ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ด้านการนำ (Leading) และด้านการควบคุม (Controlling) ว่ามีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการชุมชนมากน้อยเพียงใด (Bartol & Martin, 1991)

หน้าที่ทางการบริหาร

ปัจจุบันแนวทางพื้นฐานที่ผู้บริหารในแต่ละองค์การต้องปฏิบัติ คือ การวางแผน, การจัดองค์การ, การชี้นำและการควบคุม ซึ่งการวางแผน (Planning) จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายขององค์กร การกำหนดยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ รวมทั้งการพยายามพัฒนาแผนงานต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น (Hierarchy of plans) เพื่อให้สามารถบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ในขณะที่การจัดองค์การ (Organizing) จะเป็นเรื่องของผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบในการออกแบบโครงสร้างขององค์การ นั่นคือ การกำหนดว่างานอะไรบ้างที่ต้องกระทำ, ใครเป็นผู้ปฏิบัติ, จะรวมงานเป็นกลุ่มงานเดียวกันได้หรือไม่, ใครควรขึ้นต่อใคร, รายงานต่อใคร ตลอดจนการกำหนดระดับของการตัดสินใจ เป็นต้น ส่วนการนำ (Leading) เป็นภารกิจทางด้านจัดการอีกประการหนึ่งในการประสานงานและอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในองค์การ โดยการชักจูงหรือโน้มน้าวจิตใจ ตลอดจน

การกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ, การดูแลสั่งการในกิจกรรมของผู้อื่น, การเลือกช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ให้ประสิทธิผลสูงสุด รวมทั้งการพยายามแก้ไขความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในองค์การที่มักเรียกกันว่า “การบริหารความขัดแย้ง (Conflict Management)” และหน้าที่การบริหารในส่วนสุดท้าย คือ การควบคุม (Controlling) จะเริ่มดำเนินการปฏิบัติต่อเมื่อเป้าหมายต่าง ๆ ขององค์การถูกกำหนดขึ้นก่อนแล้ว ในขณะที่การทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการประกันความผิดพลาดต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ผู้บริหารต้องคอยสอดส่องดูแลใส่ใจกับการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันสามารถที่จะเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานในอดีต หากพบว่ามีข้อน่าสงสัยเกิดขึ้น ยังสามารถกลับไปเริ่มต้นที่จุดเริ่มต้นใหม่ได้ทันที ดังนั้นสรุปได้ว่าการควบคุม ก็คือ การตรวจสอบ (Monitoring) เปรียบเทียบ (Comparing) และแก้ไข (Correcting) ผลการปฏิบัติงานขององค์การให้สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Robbins & Coulter, 1999, pp. 11 – 12 อ้างถึงใน ตุลา มหาพสุธานนท์, 2547, หน้า 46) องค์ประกอบพื้นฐานของการบริหารจัดการทั้ง 4 ประการดังกล่าวต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันสามารถนำมาแสดงได้ดังภาพที่ 2.8 (Bartol & Martin, 1991)

ภาพที่ 2.8 องค์ประกอบของการบริหารจัดการ POLC
ที่มา: (Bartol & Martin, 1991)

การวางแผน (Planning)

การวางแผนเป็นเรื่องของการกำหนดความต้องการ วิธีการดำเนินการและความหมาย ผลการดำเนินการในอนาคต โดยใช้หลักวิชาการ เหตุผล มีข้อมูลตัวเลขประกอบ มีการเสนอปัญหาเพื่อขจัดอุปสรรคที่จะมาถึงเป้าหมายข้างหน้าได้ ทำให้ผู้ปฏิบัติรู้ว่าทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด กับใคร ทำอย่างไร และทำเพื่ออะไรได้อย่างชัดเจน ซึ่งนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องและได้ผล

การจัดองค์การ (Organizing)

องค์การเป็นที่รวมของคนและงานต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่เต็มความสามารถ จึงจำเป็นต้องแบ่งหน้าที่การทำงาน และมอบหมายให้รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด จึงเห็นว่าการจัดองค์การมีความจำเป็น และก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน คือ ประโยชน์ต่อองค์การ ประโยชน์ต่อผู้บริหาร และประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน

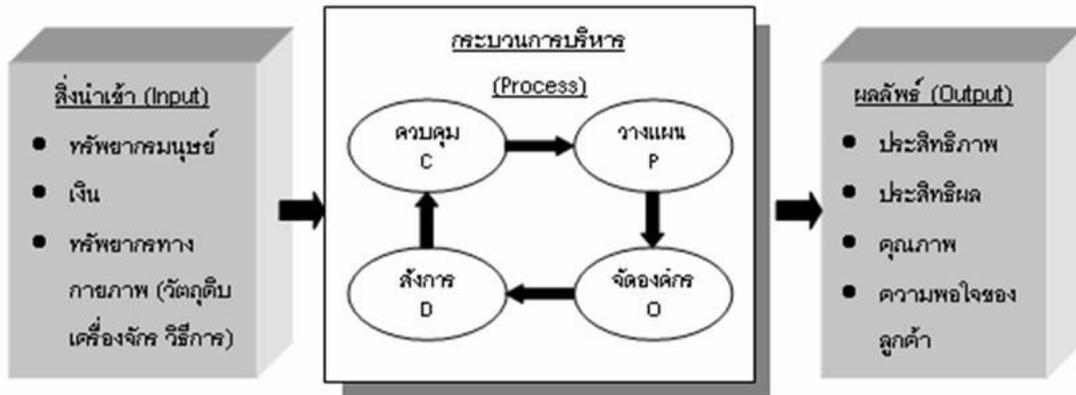
การนำ (Leading)

เป็นการใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ระบุไว้ หรือเป็นกระบวนการจัดการให้สมาชิกในองค์กรทำงานร่วมกันได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อนและเข้าใจอย่างยาก การนำหรือการสั่งการจึงต้องใช้ความสามารถหลายเรื่องควบคู่กันไป อาทิ ภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การจูงใจการติดต่อสื่อสารในองค์กร และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

การควบคุม (Controlling)

การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กร ถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบ หรือติดตามผลและประเมินการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของพนักงาน เพื่อรักษาให้องค์กรดำเนินไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กร ในเวลาที่กำหนดไว้ องค์กรหรือธุรกิจที่ประสบความล้มเหลว อาจเกิดจากการขาดการควบคุม หรือมีการควบคุมที่ไร้ประสิทธิภาพและหลายแห่งเกิดจากความไม่ใส่ใจในเรื่องของการควบคุม ละเลยเพิกเฉย หรือในทางกลับกันคือมีการควบคุมมาก จนเกิดความผิดพลาดขององค์กรเอง การควบคุมจึงเป็นหน้าที่หลักทางการบริหารที่มีความสำคัญ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการทางการบริหาร

กระบวนการบริหาร (Process)

ภาพที่ 2.9 แสดงกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกันของการบริหารจัดการ
ที่มา: (Bartol & Martin, 1991)

กระบวนการบริหาร (PROCESS) คือ หน้าที่หรือกิจกรรมขั้นพื้นฐานที่ผู้บริหารต้องกระทำในปัจจุบันมีหน้าที่ 4 ประการ ได้แก่ POLC

การวางแผน (Planning: P) เป็นหน้าที่แรกของการจัดการ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรและวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การวางแผนจะต้องอาศัยประสบการณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผนมีความสำคัญ เพราะทำให้ลดความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการ ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการประหยัดทำให้เกิดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร การวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารระดับสูงผู้บริหารระดับกลาง หรือผู้บริหารระดับต้น แผนที่ดีจะต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความยืดหยุ่น สามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนนั้น

การจัดองค์กร (Organizing: O) คือ การกำหนดโครงสร้างขององค์กร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระเบียบ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ โครงสร้างขององค์กร ปกติจะแสดงในรูปของแผนภูมิขององค์กรการกำหนด โครงสร้างขององค์กรจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของกิจการตั้งนั้น โครงสร้างของแต่ละองค์กรจึงอาจไม่เหมือนกัน ในโครงสร้างขององค์กร จะต้องระบุหน้าที่และความรับผิดชอบ สายบังคับบัญชา ทำให้สมาชิกในองค์กรได้รู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นถึงการติดต่อประสานงานระหว่างแผนงานต่าง ๆ ในองค์กรหลักการในการจัด

โครงสร้างองค์การ พิจารณาวัตถุประสงค์ขององค์การ แบ่งงานกันทำ โดยอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แยกสายการปฏิบัติงานจากสายงานที่ปรึกษา กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจากระดับบนไปยังระดับล่าง กำหนดจำนวนคนใต้บังคับบัญชาในอัตราที่เหมาะสม โครงสร้างองค์การควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจที่แปรเปลี่ยนตลอดเวลา พิจารณาการทำงานที่ต้องอาศัยความต่อเนื่องของเวลา

การชี้นำ (Leading : L) คือ การสั่งการและการจูงใจให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจ โดยมีจุดหมายปลายทางที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

การควบคุม (Controlling: C) คือ การพยายามทำให้ผลของการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ระบบการควบคุมประกอบด้วย

1. การกำหนดมาตรฐานของผลงานในด้านปริมาณ คุณภาพ การใช้ต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายที่เสียไป ระยะเวลาที่ใช้

2. การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานและการวัดผล โดยการเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานของคณงาน และนำข้อมูลที่ได้รับประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยการประเมินผลควรทำทั้งแบบไม่เป็นทางการและแบบเป็นทางการ

ทักษะทางด้านการจัดการของผู้บริหารที่ดี

1. **ทักษะของการมีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการบริหารจัดการต่างๆ (Knowledge in Management)** ด้านการจัดการทุกด้าน ทักษะในการบริหารทรัพยากร ทุน วัตถุดิบ สินค้า รวมถึงเทคนิคการแก้ไขปัญหาและแข่งขันเชิงด้านกลยุทธ์
2. **ทักษะทางด้านการคิดเชิงระบบ (Conceptual Thinking) ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์, เชิงวิพากษ์ และเชิงสังเคราะห์ (Analytical, Critical and Synthetic Thinking)** คือการขยายมุมมองให้กว้าง เข้าใจแก่นแท้ของปัญหาหรืออุปสรรคแล้วค้นหาวิธีแก้อย่างเป็นระบบและให้ตรงจุดของปัญหา เพราะไม่แล้วการแก้ปัญหาจะไม่เป็นผลพร้อมทั้งสูญเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์
3. **ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น Social หรือ Human Skills** โดยทั่วไปผู้บริหารมักจะมีพื้นฐานด้านการบริหารคนหม่มากอยู่แล้วแต่เรื่องของบุคคลนั้นมีรายละเอียดปลีกย่อยลึกลงไปเพราะในคนแต่ละคนมีความชำนาญ ความสามารถ ความรู้ ทักษะคติที่แตกต่างกันดังนั้นเมื่อต้องทำงานร่วมกันก็หลีกเลี่ยงปัญหาความขัดแย้งไม่ได้ นี่คือเหตุผลที่ทำให้ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทักษะที่ผู้บริหารต้องแตกฉานรวมทั้งทักษะของภาวะผู้นำ (Leadership Skills) และความรู้ทางด้านจิตวิทยา (Knowledge of Psychology) เป็นส่วนหนึ่งของ Human Skills นอกจากจะต้องมีความเข้าใจตนเองเป็นอย่างดีแล้ว การมีความรอบรู้และเข้าใจอย่างดีในบริบทของ Social Awareness และ

Relationship Management การให้เกียรติกับคนทำงานทุกระดับ, การเอาใจใส่ในความรู้สึกของ ผู้ปฏิบัติงาน, การเน้นการทำงานเป็นทีม และการสร้างความยุติธรรมและเสมอภาคในองค์กร ก็เป็น เรื่องที่มีความจำเป็นอย่างมากเช่นกัน

4. **Executive Skills หรือทักษะในการจัดการงานให้สำเร็จ** จริงๆแล้วทักษะทางด้านนี้มีองค์ประกอบ ที่สำคัญอยู่ 2 ส่วนที่สำคัญ คือ

ส่วนที่ 1 คือส่วนของตัวบุคคลเช่น ความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ (Determination), การมองโลก ในแง่บวก (Positive Thinking), การมีความชอบและสนใจในงานที่ทำอย่างจริงจัง (Passion), และความ ทุ่มเทเอาใจใส่ในทุกกระบวนการทำงาน (Devotion)

ส่วนที่ 2 คือ การมุ่งไปสู่จุดสำคัญของการปฏิบัติงานที่จะทำให้เกิดผลคือ การสร้างสมดุลระหว่าง ความพึงพอใจของคนทำงานกับผลของงาน, การมุ่งไปที่การสร้างและปรับปรุงวัฒนธรรมองค์กรที่ เหมาะสมกับเป้าหมายของการทำงาน, การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ, การคัดเลือก พัฒนาและรักษา บุคลากรที่มีคุณธรรมและคุณภาพ, การประชุมที่มีส่วนร่วมและมีประสิทธิผลและสุดท้ายการมีระบบการ ให้การยอมรับ, การตอบแทนและการจูงใจที่ดี ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นจุดเล็กๆที่จะเชื่อมประสานให้ กระบวนการบริหารจัดการหลักอื่นๆ เช่น การวางแผน , การงบประมาณ, การอำนวยความสะดวก, การปฏิบัติงาน , การควบคุม และการติดตามงาน นั้นสำเร็จและเป็นไปได้ด้วยดี บทสรุป แต่จะอย่างไรก็ตามการจัดการ เป็นในหนึ่งของหลาย ๆ ภาคส่วนธุรกิจ ผู้บริหารยังต้องส่องกระจกอีกหลายด้านกว่าจะสะท้อนปัญหาทาง ธุรกิจได้ครบ เมื่อประสบปัญหาทุกครั้งผู้บริหารส่วนใหญ่มักพูดกับตัวเองว่า เราจะต้องผ่านมันไปให้ได้ มากกว่าเราจะผ่านมันอย่างไร คำพูดนี้อาจดูแปลกๆในหลายมุมมอง บางคนอาจมองว่าไม่แก้ไขในทันที แล้วจะมันผ่านไปได้ไ มัว่ามันังคิดเราจะต้องผ่านมันไปให้ได้แล้วเมื่อไรละ คำว่าเราจะต้องผ่านมันไปให้ได้ เป็นการส่งพลังทางใจผ่านคำพูด ซึ่งอาจเหมาะสมกับสถานการณ์ในบางองค์กรไม่ได้หมายถึงว่าคิดแต่ไม่ ทำ แต่คำว่า เราจะผ่านมันอย่างไร เป็นการส่งการกระทำผ่านคำพูด ต้องบอกก่อนทั้งสองคำนี้เหมาะสม กับการจัดการทั้งสองคำเพียงแต่ต่างกันตรงสถานการณ์เฉพาะหน้าที่แต่ละองค์กรประสบอยู่ ดังนั้นพลังใจ ควรมาพร้อมพลังกาย ถึงจะส่งผลสัมฤทธิ์ในระยะยาว ผู้บริหารทุกคนย่อมมีเจตจำนงที่ก้าวข้ามผ่าน อุปสรรคทุกรูปแบบเพื่อให้องค์กรของตัวเองนั้นแปรสภาพจากองค์กรที่ดิ้นรนที่ยั่งยืนและเป็นองค์กร อดตะ แต่จะมีเรือเดินทะเลซีกก็ลำที่จะรอดผ่านพายุที่เหมือนตั้งใจซัดให้เรือคว่ำอยู่ร่ำไป ถึงต้องคอยมียาม ชายฝั่งคอยรายงานระดับพายุอยู่เสมอๆก็ไม่ต่างอะไรกับการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาและ อุปสรรคที่ไม่ทราบจะมาเมื่อไรและรุนแรงเพียงใด ระบบการจัดการต่างๆก็เหมือนยามที่บอกสถานะความ รุนแรงให้รับรู้และพร้อมรับมือเสมอ(วรรณพร พุทธภูมิพิทักษ์ และ กัญญาภรณ์ อินทวงศ์. 2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิศรา จันทร์เจริญสุข (2558) ทำงานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ของธุรกิจชุมชนบ้านกิว แล่น้อยและบ้านกิวแลหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จได้ ต้องให้สมาชิกในชุมชนเห็นความสำคัญของการสืบทอด อนุรักษ์ทางวัฒนธรรม และร่วมพัฒนางานหัตถกรรมให้อยู่คู่กับชุมชน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยการจัดการความรู้ เริ่มจากการ 1.บ่งชี้ความรู้การออกแบบงานหัตถกรรม 2.การสร้างและแสวงหาความรู้ จากการสังเกต การซักถามและการฝึกอบรม 3.การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยการบันทึกความรู้ การสรุปความรู้ในรูปสื่อ เอกสาร และสื่ออื่นๆอย่างเป็นรูปธรรม 4.การประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยเรียบเรียงสรุปเผยแพร่ ในสื่อต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูลง่ายและรวดเร็ว เช่น เว็บไซต์ หรือ สื่อวีดิทัศน์ลงใน ยูทูป เป็นต้น และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแบ่งปัน เพื่อสืบทอดวัฒนธรรม สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนต่อไป

อภิชาติใจอารีย์(2557) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูป หน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ใน 3 องค์ประกอบ คือ องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการจัดการความรู้และปัจจัยเงื่อนไขแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ของชุมชนบ้านพุเตย จังหวัดกาญจนบุรีใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ การศึกษาจากเอกสารและหลักฐานต่างๆ การสำรวจชุมชน และการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ให้ ข้อมูลหลัก จำนวน 24 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน และตัวแทน ชาวบ้านใช้กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (content analysis) ผลการศึกษา พบว่า 1) องค์ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย มีที่มา 2 ลักษณะ คือ (1) ภูมิปัญญา ดั้งเดิม และ (2) ความรู้ใหม่ที่ผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิมกับวิทยาการสมัยใหม่ที่ได้รับการส่งเสริม จากหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วยรูปแบบผลิตภัณฑ์ 4 ชนิด คือ หน่อไม้ดอง หน่อไม้ต้ม หน่อไม้แห้งและ หน่อไม้ซूप ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของคนในชุมชน และความอุดมสมบูรณ์ของ ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น จนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร การ เรียนรู้และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น และเป็นวิถีชุมชนที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา 2) กระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดความรู้โดยผ่านการพิจารณาว่าเป็นความรู้ดั้งเดิมหรือ ความรู้ใหม่ที่ประยุกต์จากภูมิปัญญาเดิม (2) การแสวงหาความรู้ที่มาจากแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน ชุมชนและการส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอก (3) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ ผ่านการ

พูดคุยและปรึกษาหารือ เพื่อการแก้ปัญหาในกระบวนการแปรรูป (4) การจัดเก็บความรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคล ไม่มีการจัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และ (5) การถ่ายทอดความรู้ส่วนใหญ่มีลักษณะอย่างไม่เป็นทางการ ผ่านสมาชิกภายในครัวเรือน และ 3) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จของการจัดการความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ (1) ความรู้ด้านการจัดการความรู้(2) วัฒนธรรม/วิถีชุมชน (3) ผู้นำชุมชน (4) ทรัพยากรท้องถิ่น และ (5) โครงสร้างพื้นฐาน

ชุดิมา สัจจามันท์และคณะ (2554 : บทสรุปผู้บริหาร) ทำการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์องค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ ซึ่งการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัยถอดประสบการณ์การจัดการห้องสมุดมีชีวิต และเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิต รูปแบบอุทยานการเรียนรู้ แหล่งข้อมูลหลักคือ เอกสาร และผู้เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้เกี่ยวข้องกับสำนักงานอุทยานการเรียนรู้(สอร.) รวมจำนวนทั้งสิ้น 102 คนประกอบด้วย กลุ่มผู้ก่อตั้งและคณะกรรมการบริหาร จำนวน 5 คน กลุ่มผู้บริหาร ผู้จัดการ หัวหน้าส่วนของสอร. จำนวน 10 คน นักวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสอร. จำแนกตามส่วนงานทั้ง 4 ส่วน จำนวน 15 คน กลุ่มบรรณารักษ์และบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสอร.ทางด้านวิชาการ จำนวน 10 คน ผู้ใช้บริการ ผู้ศึกษาดูงานและผู้เข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตของสอร. จำนวน 50 คน และกลุ่มเครือข่ายห้องสมุดมีชีวิตจำนวน 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่ม เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลแบบสัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์จัดกลุ่มเนื้อหาและการบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่าการก่อสร้างความคิดอุทยานการเรียนรู้เกิดขึ้น เพื่อตอบโจทย์สำคัญของประเทศไทยเรื่องการอ่าน หนังสือและห้องสมุด โดยมีโจทย์ระดับชาติโจทย์ระดับท้องถิ่น และโจทย์ของคนที่ทำงานที่ชัดเจนเพื่อร่วมแก้ปัญหาของสังคมไทยทั้งด้านการศึกษาและสังคม การร่วมสร้างสังคมการเรียนรู้โดยมีนโยบายระดับชาติเป็นเครื่องมือกำกับและได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงจัง ทำหน้าที่เป็น “ข้อต่อเติมเต็ม” หรือ “ข้อต่อของสังคม” สร้างเสริมงานที่ขาดอยู่และจากการปฏิบัติในลักษณะ “งานทดลองขึ้นใหญ่” สอร.ได้มีบทบาทการเป็นองค์กรที่สร้างปัญญาให้สังคมไทย ในด้านการสร้างความรู้การถ่ายทอดความรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมหลักสี่ด้าน ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านการเรียนรู้กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ห้องสมุดมีชีวิตเป็นการเติมชีวิตให้ห้องสมุดโดยมุ่งเน้น “ความใหม่และทันสมัย” “ความสวยงาม” “ความสนุกสนานเพลิดเพลิน” “ความหลากหลาย” “ความเคลื่อนไหว” และ “ความสะดวก” ความสำเร็จของห้องสมุดมีชีวิตเกิดจากการบูรณาการองค์ความรู้การบริหารจัดการแนวใหม่ ครอบคลุม การจัดทำยุทธศาสตร์การ

บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การสร้างความร่วมมือและเครือข่าย การบริหารจัดการโครงการ การบริหารจัดการปัญหา และการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์การตลาด การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การใช้ศักยภาพจากแหล่งความรู้และความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานภายนอก การติดตามและประเมินผลและสำเร็จได้ด้วยพลังรากฐาน คือกลุ่มคนทำงาน และพลังเครือข่ายความสำเร็จของการก่อตั้งและดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้เกิดจากการตกลึกความรู้และประสบการณ์ของทีมงาน เครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติบนรากฐานของการบูรณาการองค์ความรู้สหวิทยาการ นำมาสู่ต้นแบบห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ที่มีบทบาททั้งในการเป็นห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์ศิลปวัฒนธรรม โดยมีองค์ประกอบสำคัญสามด้านคือ ด้านกายภาพ ด้านสาระและกิจกรรม และด้านการบริหารจัดการ ห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้จึงอาจจัดเป็นนวัตกรรมห้องสมุดที่ให้บริการประชาชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยผู้ใช้เป็นศูนย์กลางในบริบทของสังคมไทย ทั้งโดยองค์รวมและในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ของห้องสมุด ด้านนวัตกรรมกระบวนการดำเนินงานห้องสมุด และด้านนวัตกรรมการบริหารห้องสมุดมีชีวิตโดยรวมนำไปสู่นวัตกรรมการเรียนรู้ผ่านมิติห้องสมุดเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ใหม่ของห้องสมุดและสร้างความสามารถในการแข่งขันห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมจนเป็นที่ประจักษ์โดยเฉพาะในด้านการสร้างนิสัยรักการอ่าน นักอ่าน นักคิด นักปฏิบัติการจุดประกายความคิด แรงบันดาลใจและสร้างความตื่นตัวเรื่องห้องสมุดมีชีวิต การเป็นแหล่งศึกษาดูงาน สอนงาน ฝึกงาน และประเด็นการวิจัยต้นแบบห้องสมุดมีชีวิตและวิธีการสร้างสรรค์การเรียนรู้การเป็นต้นแบบห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน และเป็นพลังขับเคลื่อนการร่วมสร้างสรรค์สังคมการเรียนรู้

กนกพร ฉิมพลี (2555) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมาการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาจากเอกสารอ้างอิงและการศึกษาภาคสนามในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป้าหมาย 4 กลุ่มได้แก่ 1) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสานหมวกใบตาลบ้านคล้า อำเภอบึงสามพัน 2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานผักตบชวา อำเภोजักราช 3) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบึงมิตรภาพ อำเภอนอนสูง และ 4) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์จากใบตาลบ้านยายพา อำเภอบึงสามพัน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง การสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 20 คน การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยแบ่งรูปแบบการจัดสนทนากลุ่มเป็น 2 ลักษณะคือ

ลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มละประมาณ 3 ครั้ง ครั้งละ 4-9 คนผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญรวมทั้งหมด 52 คนจากการศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการจัดการความรู้และเงื่อนไขที่มีผลต่อการจัดการความรู้ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการปลูกฝังวิถีคิด การดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ลูกหลาน เพื่อปฏิบัติสืบต่อกันมา 2) กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ (1) การกำหนดความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม จากนั้นจึงนำไปสู่ (2) การแสวงหาและยึดกุมความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอก เพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่ม และนำไปสู่(3) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้น และเป็นที่มาของ (4) การจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคล และ(5) การถ่ายทอดความรู้มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้แล้ว สามารถย้อนกลับไปกำหนดความรู้ในรูปแบบอื่นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และ 3) เงื่อนไขที่ทำให้การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประสบความสำเร็จ มี 4 เงื่อนไขที่สำคัญ ได้แก่ (1) ความรู้ด้านการจัดการความรู้(2) วัฒนธรรมองค์การ (3) ภาวะผู้นำและ (4) โครงสร้างพื้นฐาน รวมไปถึงข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัย คือ “การพึ่งตนเอง” ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตเครื่องจักสาน ซึ่งจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ประการนั้นนำไปสู่การพึ่งตนเองของกลุ่มองค์การชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยมีหลักการที่สำคัญได้แก่ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความสามัคคีการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และการมีใจรักในด้านการจักสาน

ปิยนุช ยอดสมสวย และคณะ (2552) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้าน ในอำเภองครักษ์จังหวัดนครนายกการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป บทบาทของหมอพื้นบ้าน โรค อาการเจ็บป่วย และวิธีการรักษาของหมอพื้นบ้านที่อาศัยอยู่ใน อำเภองครักษ์จังหวัดนครนายกวิธีดำเนินการวิจัย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์โดยเก็บข้อมูลจากหมอพื้นบ้านที่ปัจจุบันยังให้การรักษาและดูแลสุขภาพให้กับประชาชน และนำเสนอข้อมูลเป็นค่าความถี่ผลการศึกษา หมอพื้นบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภองครักษ์ที่ให้การรักษาและดูแลสุขภาพกับประชาชนมีจำนวน 19 คน เหตุจูงใจสำคัญที่ทำให้มาเป็นหมอพื้นบ้าน คือ การที่มีบรรพบุรุษเป็นหมอพื้นบ้าน ความรู้ที่ใช้ในการรักษาส่วนใหญ่จะบันทึกไว้ในความทรงจำ คนไข้ที่มารับการรักษามีทั้งคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

องค์กรฯและจังหวัดใกล้เคียง ในการรักษาโรคหอบที่บ้านจะเริ่ม จากการชักประวัติคนไข้ร่วมกับการตรวจร่างกาย โดยจะใช้ศาสตร์พื้นบ้านของแต่ละบุคคล ในการรักษาหอบที่บ้านส่วนใหญ่จะใช้สมุนไพรตำรับ ร่วมกับการใช้คาถา นอกจากนั้นหอบที่บ้านบางท่านจะมีข้อปฏิบัติพิเศษ ได้แก่ การถือศีล หมั่นทำบุญ และไม่ดื่มแอลกอฮอล์โดยจะพบในกลุ่มหอบที่บ้านที่ใช้คาถาในการรักษา ร่วมกับการจ่ายยาสมุนไพร สรุปผลการวิจัย จะเห็นว่าภูมิปัญญาของหอบที่บ้าน เป็นศาสตร์ในการดูแลสุขภาพของประชาชนที่อาศัยความเชื่อ ความศรัทธาและอาศัยทรัพยากรในท้องถิ่น เป็นหลัก มีการรักษาทั้งกายและใจควบคู่กันไป การรักษาเป็นเรื่องของบุญคุณ ไม่ใช่การเรียกร้องค่าตอบแทน และจากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าองค์ความรู้ดังกล่าวไม่มีการบันทึกข้อมูลเก็บไว้ทำให้องค์ความรู้จะสูญสิ้นไปพร้อมกับหอบที่บ้าน ซึ่งหากเป็นเช่นนี้การแพทย์พื้นบ้านคงเสื่อมคุณค่าและสูญสิ้นไปในที่สุด

เฉลิมพล จตุพร (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเกษตรกร ชุมชน และวิสาหกิจชุมชนที่ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยผลการศึกษาพบว่าในส่วนของวิสาหกิจชุมชน จะต้องปรับปรุงการดำเนินงานในเรื่องการตลาด การบริหารการผลิต กระบวนการจัดการสินค้า และความรับผิดชอบต่อชุมชน สุดาณี คาคี และคณะ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้เพื่อขยายผลการผลิต แปรรูปน้ำมันงาปลอดสารเคมี สู่วิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลวิจัยพบว่าองค์ความรู้ในการปลูกงาและสกัดน้ำมันงา ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวไทยใหญ่ โดยสถาบันครอบครัวเป็นแหล่งก่อเกิดการเรียนรู้สั่งสมจนกลายเป็นองค์ความรู้ และมีการพัฒนาต่อเนื่ององค์ความรู้ในการสกัดน้ำมันงาจากเดิมโดยอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยพัฒนากระบวนการสกัดน้ำมันงาจากเดิม แบบใช้ครกไม้กับแรงงานวัวควาย ในการสกัด มาเป็นการใช้ครกไม้ กับพลังน้ำหรือกังหันน้ำ และแบบประยุกต์โดยใช้ครกไม้กับพลังงานไฟฟ้าในการสกัดน้ำมันงา จากการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่างานวิจัยที่ศึกษามีทั้งด้านการจัดการความรู้ของธุรกิจชุมชน รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสังเคราะห์องค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน รวมทั้งการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การศึกษาภูมิปัญญาของหอบที่บ้าน ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การจัดการองค์ความรู้เพื่อขยายผลการผลิตแปรรูปน้ำมันงาปลอดสารเคมี สู่วิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเอง การศึกษาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเกษตรกร ชุมชน และวิสาหกิจชุมชน การดำเนินงานวิจัยดังกล่าว มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการเชิงคุณภาพเช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์เอกสารในการสกัด องค์ความรู้จากบุคคลซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมีลักษณะของการสืบทอดอย่างไม่เป็นทางการไม่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นไปตาม

ความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคลมา โดยขั้นตอนกระบวนการจัดการความรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดความรู้(2) การแสวงหาความรู้(3) การแลกเปลี่ยนความรู้(4) การจัดเก็บความรู้และ (5) การถ่ายทอดความรู้และมีปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดการความรู้ที่สำคัญ คือ(1) ความรู้ด้านการจัดการความรู้(2) วัฒนธรรม/วิถีชุมชน (3) ผู้นำชุมชน (4) ทรัพยากรท้องถิ่น และ (5) โครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อจัดการความรู้ด้านหัตถกรรมไทยของฝั่งธนบุรี ในงานวิจัยนี้ต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องพัฒนาศักยภาพให้ควมรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบแผนของการวิจัยเชิงแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) แบบแผนการบุกเบิก (Exploratory Design) ร่วมกับการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี 2. เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี และ 3. เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ควมรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โดยสกัดองค์ความรู้จากตัวบุคคลและนำมาจัดการรวบรวมองค์ความรู้และจัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ ซึ่งได้กำหนดวิธีดำเนิน การวิจัยที่ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย พื้นที่ทำการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้การดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของการจัดการองค์ความรู้ Asian Productivity Organization (APO) (2010, pp 3-5, บดินทร์ วิจารณ์, 2547, หน้า 45-46 อ้างใน ประพนธ์ ผาสุกยัต, 2547) ได้เสนอวิธีการจัดการความรู้ไว้ห้องค์กรได้พิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยแบ่งวิธีการกระบวนการของการจัดการความรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

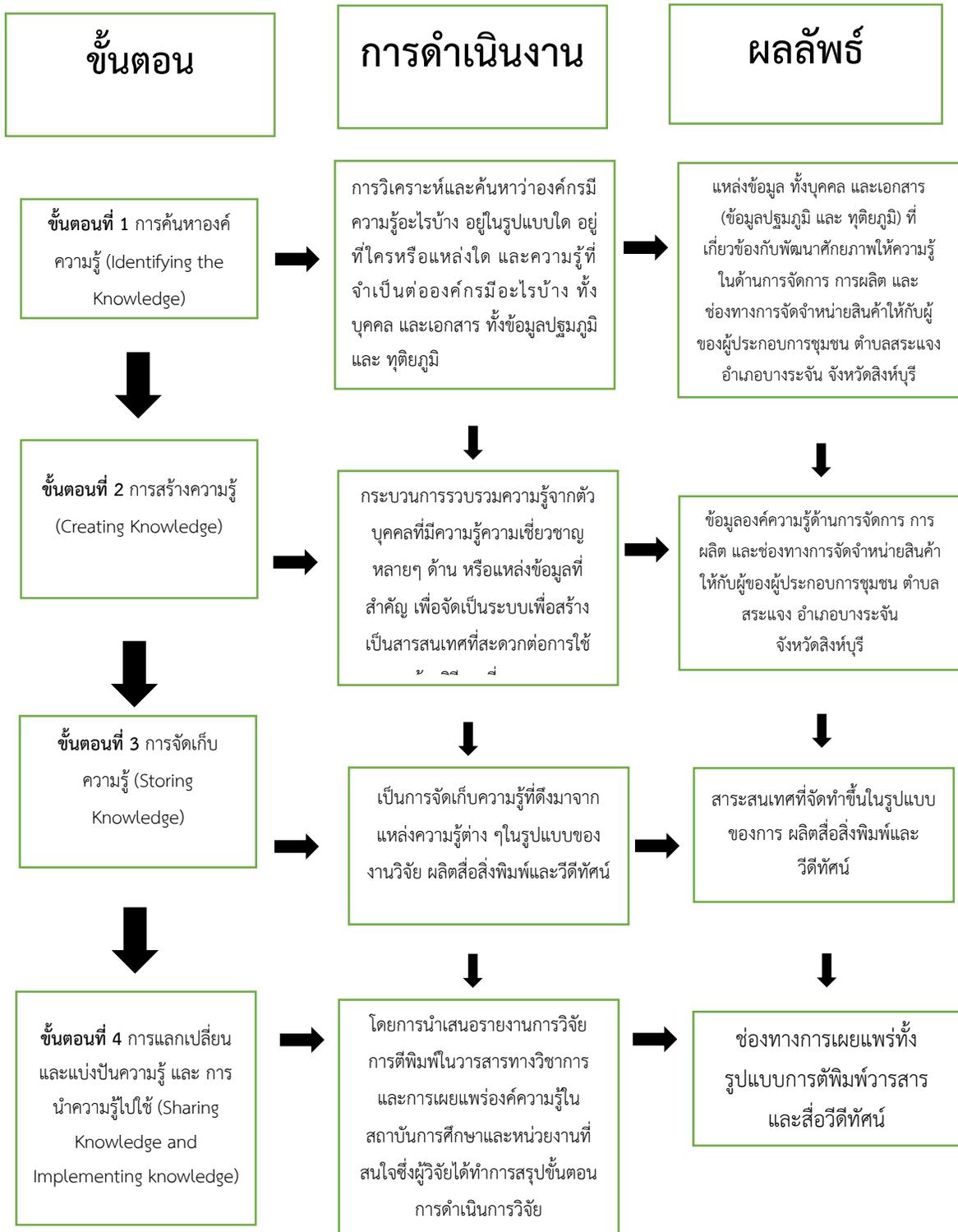
ขั้นตอนที่ 1 การค้นหาองค์ความรู้ (Identifying the Knowledge) คือ การวิเคราะห์และค้นหาว่าองค์กรมีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใครหรือแหล่งใด และความรู้ที่จำเป็นต่อองค์กรมีอะไรบ้าง ทั้งบุคคล (Key Informant) และเอกสาร (Document) ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และทุติยภูมิ (Secondary Data)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างความรู้ (Creating Knowledge) คือ กระบวนการรวบรวมความรู้จากตัวบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหลายๆ ด้าน หรือแหล่งข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) เพื่อจัดเป็นระบบเพื่อสร้างเป็นสารสนเทศที่สะดวกต่อการใช้งาน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) การศึกษาเอกสาร(Documentary Research) การสังเกตจากสถานที่จริง (field and Observe) การบันทึกภาพและเสียง การถอดบทเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การจัดเก็บความรู้ (Storing Knowledge) เป็นการจัดเก็บความรู้ที่ดึงมาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในรูปแบบของงานวิจัย ผลิตภัณฑ์สิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์

ขั้นตอนที่ 4 การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ และ การนำความรู้ไปใช้ (Sharing Knowledge and Implementing knowledge) โดยการนำเสนอรายงานการวิจัย การตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการ และการเผยแพร่องค์ความรู้ในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่สนใจซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังภาพต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องพัฒนาศักยภาพให้ควมรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี เครื่องมือตามขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งแบ่งเครื่องมือตามขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การค้นหาองค์ความรู้ (Identifying the Knowledge) โดยผู้วิจัยดำเนินการ

วิเคราะห์และค้นหาว่าองค์กรมีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใครหรือแหล่งใด และความรู้ที่จำเป็นต่อองค์กรมีอะไรบ้าง ทั้งบุคคล (Key Informant) และเอกสาร (Document) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และ ทุตติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือและวิธีการสร้างและพัฒนาดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแหล่งข้อมูลสำคัญทั้งผู้ให้ข้อมูลหลักและเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแหล่งข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ในงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลและพื้นที่ทำการศึกษา โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา ดังนี้ โดยในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบางระจัน ตำบลสระแจง ตำบลสระแจงเป็นตำบลเล็กๆ โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งว่า หมู่ที่ 2 บ้านดอนเจดีย์ หมู่ที่ 3 บ้านสามัคคีธรรม หมู่ที่ 4 บ้านโพตะโกน หมู่ที่ 5 บ้านคิม หมู่ที่ 6 บ้านหุบพรหม มีประชากรโดยรวม 4,153 คน แบ่งออกเป็น 1,200 ครัวเรือน

ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเรื่องราวและนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นจำนวน 7 คน (เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (ปราชญ์ชาวบ้าน) จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 5 คน)
2. กลุ่มตัวอย่างเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์เชิงสำรวจ จำนวนที่สามารถวิเคราะห์ทางสถิติได้ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะกำหนดขนาดของตัวอย่างประชากรที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 (หรือ 2 σ Confidence Interval) คิดขนาดของความคลาดเคลื่อน (e) เป็นร้อยละ $\pm 5\%$ ซึ่งจากจำนวนประชากรทั้งหมด การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดผลเพียงครั้งเดียว (One-shot Case Study) ของประชากรทั่วไป ตำบลสระแจง อำเภอ

บางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งว่า หมู่ที่ 2 บ้านดอนเจดีย์ หมู่ที่ 3 บ้านสามัคคีธรรม หมู่ที่ 4 บ้านโพตะโกน หมู่ที่ 5 บ้านคิม หมู่ที่ 6 บ้านหุบพรหม มีประชากรโดยรวม 4,153 คน แบ่งออกเป็น 1,200 ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึก (Record Forms) ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนา แบบบันทึก ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบบันทึก

1.2 สร้างแบบบันทึกเพื่อใช้บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลทั้งจากเอกสารและผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.3 นำแบบบันทึก เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา IOC (Content Validity) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

ระดับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

ระดับ -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้คือค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 0.50 -1.00 เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ซึ่งจากแบบประเมินความตรงของแบบบันทึกที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนความเที่ยงตรงเชิงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความตรง IOC เท่ากับ 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือเพิ่มเติมเนื้อหาบางประเด็น และความถูกต้องของภาษา หลังจากตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องแล้ว ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือด้านการเพิ่มเนื้อหาบางประเด็นตามข้อเสนอแนะและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเรื่องราวและนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นจำนวน 7 คน (เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (ปราชญ์ชาวบ้าน) จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 5 คน) เพื่อนัดหมายดำเนินการสัมภาษณ์เบื้องต้น เพื่อกำหนดแหล่งข้อมูลทั้งบุคคล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นัดหมายสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยลงภาคสนาม (Filed) และทำการจดบันทึกเกี่ยวกับ ความเป็นมา และ

แหล่งข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตหัตถกรรม และการบริหารจัดการในกระบวนการผลิต วิเคราะห์เอกสารเพื่อสรุปแหล่งข้อมูลสำคัญในการถอดองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไป

2. ผู้วิจัยดำเนินการนำเครื่องมืออันได้แก่แบบสอบถามที่สร้างเป็นฟอร์มการเก็บแบบออนไลน์มาดัดแปลงให้อยู่ในรูปของ Link และนำส่งไปยังกลุ่มผู้บริโภคนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกผลการสนทนา โดยใช้ การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างความรู้ (Creating Knowledge) คือ กระบวนการรวบรวมความรู้จากตัวบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหลายๆ ด้าน หรือแหล่งข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) เพื่อจัดเป็นระบบเพื่อสร้างเป็นสารสนเทศที่สะดวกต่อการใช้งาน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-deep interview) การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การสังเกตจากสถานที่จริง (field and Observe) การบันทึกภาพและเสียง การถอดบทเรียน โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและถอดองค์ความรู้สำคัญเกี่ยวข้องกับความเป็มาและพัฒนาศัภภพให้ควมรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลและพื้นที่ทำการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเรื่องราวและนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นจำนวน 7 คน (เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (ปราชญ์ชาวบ้าน) จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 5 คน) ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบก้อนหิมะ (Snowball sampling) โดยเป็นผู้ที่ยินดีและเต็มใจในการเผยแพร่องค์ความรู้ต่อคณะผู้วิจัยและปฏิบัติงานผลิต ผลิตภัณฑ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ควมรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

2. กลุ่มตัวอย่างเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของชุมชนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์เชิงสำรวจ จำนวนที่สามารถวิเคราะห์ทางสถิติได้
3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการถ่ายรูปและบันทึกเสียงการสนทนา ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ผู้วิจัยต้องทำอยู่ในพื้นที่ที่ทำการศึกษารูปแบบใกล้ชิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่เครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. **แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Interview Forms)** ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
 - 1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลทั้งเอกสารและผู้ให้ข้อมูลหลัก
 - 1.3 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้
 - ระดับ 1 หมายถึง แนใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา
 - ระดับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา
 - ระดับ -1 หมายถึง แนใจว่าไม่มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้คือค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 0.50 -1.00 (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551, หน้า 179) เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการตรวจสอบความตรงของแบบประเมินความตรงของแบบประเมินความตรงของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ขึ้นไป และได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือด้านการจัดรูปแบบและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ก่อนนำไปใช้จริง

2. แบบวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis Forms) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

2.2 สร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร เพื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลทั้งเอกสารและผู้ให้ข้อมูลหลัก

2.3 นำแบบวิเคราะห์เอกสาร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

ระดับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

ระดับ -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้คือค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 0.50 -1.00 (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551, หน้า 179) เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการตรวจสอบความตรงของแบบประเมินความตรงของแบบประเมินความตรงของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ขึ้นไป และได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือด้านการจัดรูปแบบและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ก่อนนำไปใช้จริง

3. เครื่องบันทึกภาพและเสียง ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกภาพและเสียง ในการบันทึกภาพและเสียง เพื่อนำไปสู่การจัดทำสารสนเทศ ที่มีความสมบูรณ์

4. เครื่องบันทึกเสียง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกเสียงในการสนทนากับกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนจะนำไปสู่การสกัดและประมวลความรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างสารสนเทศในการเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อวีดิทัศน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเรื่องราวและนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นจำนวน 7 คน (เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (ปราชญ์ชาวบ้าน) จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 5 คน) เพื่อนัดหมายสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม (Filed) และทำการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ

2. ศึกษาเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

3. วิเคราะห์เอกสารเพื่อสรุปข้อมูลสำคัญในการจัดเก็บองค์ความรู้ในขั้นตอนต่อไปการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในงานวิจัยการวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การจัดเก็บความรู้ (Storing Knowledge) เป็นการจัดเก็บความรู้ที่ดึงมาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในรูปแบบของงานวิจัย ผลิตภัณฑ์วีดิทัศน์และสิ่งพิมพ์โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดเก็บองค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อ

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลและพื้นที่ทำการศึกษา

ผู้ประเมินประสิทธิภาพขององค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศศิลป์ 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเทคโนโลยี 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาขององค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสร้างแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา
2. สร้างแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีประเด็นความตรงด้านเนื้อหา ภาษา และรูปแบบการนำเสนอข้อมูลของสื่อสิ่งวีดิทัศน์ โดยมีวิธีการให้คะแนนคือ 1 แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ 0 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์และ -1 คือ ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

3. นำแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

ระดับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

ระดับ -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้คือค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการตรวจสอบความตรงของแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ขึ้นไป และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือด้านการจัดรูปแบบและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานผู้ประเมินประสิทธิภาพขององค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อซีดีจำนวน 3 คน
2. จัดส่งเอกสารการประเมินและสื่อที่พัฒนาขึ้นให้กับผู้ประเมิน
3. วิเคราะห์ผลการประเมินและดำเนินการปรับปรุงสื่อให้มีความสมบูรณ์พร้อมเผยแพร่

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงสื่อที่พัฒนาขึ้น โดยใช้การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) และ การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 4 การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ (Sharing Knowledge and Implementing knowledge) โดยการนำเสนอรายงานการวิจัย การตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการ และการเผยแพร่องค์ความรู้ในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่สนใจโดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลและพื้นที่ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเรื่องราวและนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นจำนวน 7 คน (เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (ปราชญ์ชาวบ้าน) จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 5 คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความคิดเห็นของสถาบันที่ช้องค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้น ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบประเมินความคิดเห็นซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสร้างแบบประเมินความคิดเห็น

2) สร้างแบบประเมินความคิดเห็น แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีประเด็นความตรงด้าน

เนื้อหา รูปแบบการนำเสนอข้อมูลของสื่อสิ่งพิมพ์ และประโยชน์ที่ได้รับ

3) นำแบบประเมินความคิดเห็นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

ระดับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

ระดับ -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้คือค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551: 179) เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากตรวจสอบความตรงของแบบประเมินแล้ว นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ก่อนนำไปใช้จริงการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานผู้ใช้สื่อสิ่งพิมพ์จัดเก็บองค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้แทนจากสถาบันที่ได้รับการเผยแพร่องค์ความรู้

2. จัดส่งเอกสารการประเมินความคิดเห็นให้กับผู้ประเมิน

3. วิเคราะห์ผลการประเมินและดำเนินการปรับปรุงสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีความสมบูรณ์พร้อมเผยแพร่

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงสื่อสิ่งพิมพ์ที่พัฒนาขึ้นโดย โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องพัฒนาศักยภาพให้ควมรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบแผนของการวิจัยเชิงแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) แบบแผนการบุกเบิก (Exploratory Design) ร่วมกับการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management)

โดยสกัดองค์ความรู้จากตัวบุคคลและนำมาจัดการรวบรวมองค์ความรู้และนำมาจัดทำเป็นสารสนเทศสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและบุคคลทั่วไปนำเสนอในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยแบ่งได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1** ระดับความคิดเห็นระดับความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้ความจริงแท้เชิงอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ส่วนที่ 2** บริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
- ส่วนที่ 3** องค์ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ระดับความคิดเห็นระดับความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระ
 แฉง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้ความจริงแท้เชิงอัต
 ลักษณะจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (400)	ร้อยละ(100.0)
เพศ		
ชาย	214	53.5
หญิง	186	46.5
อายุ		
18 - 22 ปี	82	20.5
23 - 27 ปี	104	26.0
28 - 31 ปี	60	15.0
32 - 36 ปี	65	16.25
37 - 41 ปี	34	8.5
42 - 46 ปี	26	6.5
47 - 51 ปี	18	4.5
52 ปี ขึ้นไป	11	2.75
สถานภาพสมรส		
โสด	222	55.5
หย่า/หม้าย	27	6.75
สมรส	133	33.25
แยกกันอยู่	18	4.5

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการศึกษา (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน(400)	ร้อยละ(100.0)
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้รับการศึกษา	34	8.5
ปวช. ปวส. ปวท.อนุปริญญา	48	12.0
ประถมศึกษา	23	5.75
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	261	65.25
มัธยมศึกษา	30	7.5
อื่นๆ	4	1.0
สถานภาพการทำงานปัจจุบัน		
ทำงานบ้าน/แม่บ้าน	41	10.25
ค้าขาย/ธุรกิจในครัวเรือน	41	10.25
ธุรกิจส่วนตัว / เจ้าของกิจการ	71	17.75
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	101	25.25
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทหรือเอกชน	81	20.25
รับจ้างทั่วไป/เกษตรกร	18	4.5
อื่นๆ	47	11.75
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว		
น้อยกว่า/เท่ากับ 5,000 บาท	47	11.75
5,001 – 10,000 บาท	33	8.25
10,001 – 15,000 บาท	90	22.5
15,001 – 20,000 บาท	145	36.25
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	85	21.25

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 เพศหญิง จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 อายุระหว่าง 23 - 27 ปี พบมากที่สุดจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาอายุระหว่าง 18 - 22 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 สถานภาพสมรส โสด จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.25 สถานภาพการทำงานประกอบอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 และมีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน ร้อยละความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านการรับรู้ความจริงแท้ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean	Stand Deviation
	5	4	3	2	1		
ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความดั้งเดิมและมีเอกลักษณ์เฉพาะที่น่าจดจำซึ่งแสดงออกถึงที่มาจากภูมิปัญญาประจำถิ่น	98 (24.5)	124 (31.0)	122 (30.5)	43 (10.8)	13 (3.3)	3.63	1.066
ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความสอดคล้องกับเรื่องราวประจำท้องถิ่นซึ่งมีความน่าสนใจ	83 (20.8)	116 (29.0)	124 (31.0)	57 (14.3)	20 (5.0)	3.46	1.119
ฉันได้สัมผัสความรู้สึกของประเพณีหรือวัฒนธรรมประจำถิ่นบางอย่างในตัวผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี	112 (28.0)	119 (29.8)	117 (29.3)	39 (9.8)	13 (3.3)	3.70	1.079
ค่าเฉลี่ย						3.59	1.088

จากตารางที่ 4.2 พบว่าภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านการรับรู้ความจริงแท้ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.088 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ฉันได้สัมผัสความรู้สึกของประเพณีหรือวัฒนธรรมประจำถิ่นบางอย่างในตัวผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 3.70 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.066 รองลงมา ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความดั้งเดิมและมีเอกลักษณ์เฉพาะที่น่าจดจำซึ่งแสดงออกถึงที่มาจากภูมิปัญญาประจำถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 3.63 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.066 และผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความสอดคล้องกับเรื่องราวประจำท้องถิ่นซึ่งมีความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 3.46 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.119

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน ร้อยละความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean	Stand Deviation
	5	4	3	2	1		
ระดับทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน							
ฉันคิดว่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีความน่าพึงพอใจที่จะบริโภคหรืออุปโภค	117 (29.3)	131 (32.8)	108 (27.0)	32 (8.0)	12 (3.0)	3.77	1.050
ฉันคิดว่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีความน่าดึงดูด	108 (27.0)	113 (28.3)	124 (31.0)	39 (9.8)	16 (4.0)	3.65	1.099
ฉันชอบผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี	117 (29.3)	110 (27.5)	126 (31.5)	34 (8.5)	13 (3.3)	3.71	1.076
ค่าเฉลี่ย						3.71	1.075

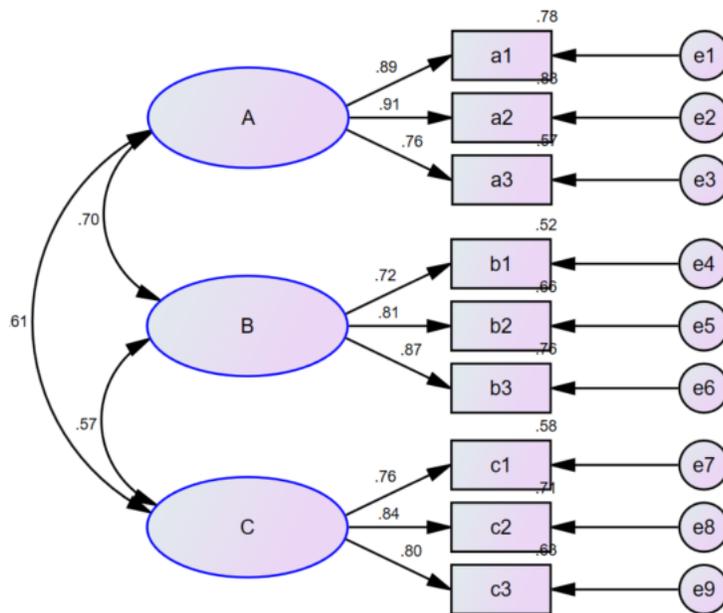
จากตารางที่ 4.3 พบว่าภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.075 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ฉันคิดว่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความน่าพึงพอใจที่จะบริโภคหรืออุปโภค มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 3.77 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.050 รองลงมา ฉันชอบผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.71 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.076 และฉันคิดว่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความน่าดึงดูด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.099

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน ร้อยละ ความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น					Mean	Stand Deviation
	5	4	3	2	1		
ระดับความตั้งใจซื้อที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน							
ฉันคิดว่าฉันจะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีในอนาคตอันใกล้นี้	86 (21.5)	111 (27.8)	139 (34.8)	39 (9.8)	25 (6.3)	3.49	1.119
ฉันจะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลสระแจง อำเภอบางระจันจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันอื่น ๆ	56 (14.0)	93 (23.3)	150 (37.5)	62 (15.5)	39 (9.8)	3.16	1.146
ฉันคิดว่าฉันมีความอยากซื้อผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลสระแจง อำเภอบางระจันจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อมีโอกาส	78 (19.5)	81 (20.3)	146 (36.5)	52 (13.0)	43 (10.8)	3.25	1.219
ค่าเฉลี่ย						3.30	1.1613

จากตารางที่ 4.4 พบว่าภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.1613 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ฉันคิดว่าฉันจะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีในอนาคตอันใกล้นี้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 3.49 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.119 รองลงมา ฉันคิดว่าฉันมีความอยากซื้อผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลสระแจง อำเภอบางระจันจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อมีโอกาส มีค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.25 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.219 และฉันจะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลสระแจง อำเภอบางระจันจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.146

การทดสอบโมเดลการวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของมาตรวัด โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนั้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรซึ่งมีลักษณะเบื้องต้นก่อนพิจารณาตัวตัวแปรสังเกตได้ที่ค่าน้ำหนักปัจจัยในโมเดลการวัดแต่ละโมเดลออก ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์ตัวแบบการวัด (Measurement Model)

จากการวิเคราะห์ตัวแบบการวัด (Measurement Model) ทำให้ทราบได้ว่าความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรสังเกต (Observed Variables) ในแต่ละตัวแบบนั้นมีค่า Factor Loading สูงกว่าความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรแฝง (Latent Variables) ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ยังพบว่าค่า Factor Loading ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ ซึ่งมากกว่า 0.70 ในทุก ๆ ตัวแปรสังเกตได้ทำให้สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นสามารถใช้เป็นมาตรวัดเพื่ออธิบายตัวแปรแฝงได้อย่างดีผู้วิจัยจึงไม่จำเป็นต้องตัดตัวแปรสังเกตได้ตัวใดทิ้งและสามารถนำเอาโมเดลการวัดทุกโมเดลมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไปได้ จากนั้นผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคเพื่อ

ตรวจสอบ ความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง การทดสอบความเที่ยงเชิงเสมือน การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก และการทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (Construct Reliability) ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงประกอบ (Composite Reliability: CR) โดยอ้างจากรวบรวมของ Fornell and Larcker (1981) และใช้ตัวแปรสังเกตได้ที่มีจำนวนตัวแปร โดยนำเสนอได้ดังตารางที่ 4.4

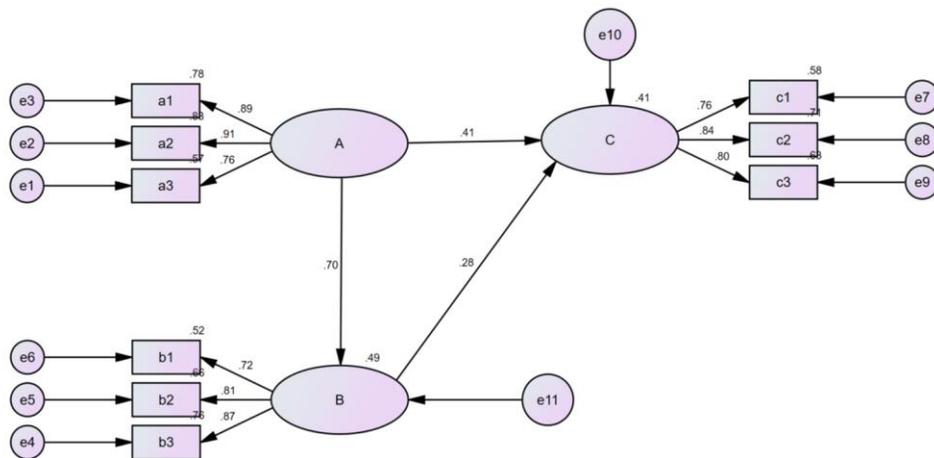
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าผลการทดสอบความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงประกอบ และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้

ตัวแปรแฝง	จำนวนตัวแปรสังเกตได้	ค่า Construct Reliability	AVE
A	3	0.891	0.733
B	3	0.844	0.644
C	3	0.842	0.641

*ตัวแปร A ตัวแปร B และตัวแปร C จะหมายถึง การรับรู้ความจริงแท้ ทศนคติของผู้บริโภคและความตั้งใจของผู้บริโภคตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงประกอบ (Construct Reliability) ของทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.60 ทุกค่า จึงสรุปได้ว่าตัวแปรแฝงแต่ละตัวแปรสามารถอธิบายการวัดชุดของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปรแฝงตามโมเดลการวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น (Diamantopoulos and Sigauw, 2000: 90-91 และ Saarani and Shahadan, 2012) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent Validity) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (Average Variance Exacted: AVE) ซึ่งจากตารางแสดงให้เห็นว่าค่า AVE ของแต่ละตัวแปรแฝงนั้นทุกตัวมีค่าสูงกว่า 0.50 ตามเกณฑ์ซึ่งแสดงให้เห็นความแม่นยำในการวัดตัวแปรที่เพียงพอเหมาะสม (Fornell and Larcker, 1981) ผลการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) อาศัยเกณฑ์จากรวบรวมของ Fornell and Larcker (1981) พบว่าค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ของตัวแปรมีค่ามากกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายคู่ของตัวแปรแฝงแต่ละตัวกับตัวแปรแฝงอื่นในโมเดลจึงถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกเพียงพอ (Hair et al., 2014) ซึ่งค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ของตัวแปร

ที่ต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.800 จึงถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงเพียงพอ ผลการพิจารณาค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of Fit Indices) พบว่าค่า CMIN/df มีค่า 3.448 ซึ่งน้อยกว่า 5 (Loo and Thrope,200) GFI มีค่า 0.955 ซึ่งมากกว่า 0.80 NFI มีค่า 0.972 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999) IFI มีค่า 0.972 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999) TLI มีค่า 0.958 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999) CFI มีค่า 0.972 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999) RMSEA มีค่า 0.078 ซึ่งน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.08 (Hair et al., 1998) โดยตัวแบบสมการโครงสร้างที่สมบูรณ์ของงานวิจัยนี้นำเสนอได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงตัวแบบสมการโครงสร้างที่วิเคราะห์ได้ของงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน พบว่า “สมมติฐานการวิจัยที่ 1 การรับรู้ความจริงแท้มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชนจากตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 มีค่า p-value ต่ำกว่า 0.001 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.70 “สมมติฐานการวิจัยที่ 2 การรับรู้ความจริงแท้มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชนจากตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 มีค่า p-value ต่ำกว่า 0.001 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.41 “สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ทัศนคติของผู้บริโภคมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชนจากตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 มีค่า p-value ต่ำกว่า 0.001 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.28 ซึ่งจากตัวแบบสมการโครงสร้างพบว่าปัจจัยการรับรู้ความจริง

แท้ของผู้บริโภคและทัศนคติของผู้บริโภคร่วมกันทำนายระดับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีได้แม่นยำร้อยละ 41

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลจากการตรวจสอบน้ำหนักอิทธิพลของแต่ละปัจจัยโดยวิเคราะห์แยกเป็นการตรวจสอบอิทธิพลทางตรง (Direct Effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) และอิทธิโดยรวม (Total Effect) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R-square) ของแต่ละตัวแปรอิสระเพื่ออธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรในตัวแบบสมการโครงสร้าง (Path Analysis)

Path Analysis	Direct Effect	Indirect Effect	Total Effect
A -> B	0.701	-	0.701
A -> C	0.410	0.197	0.607
B -> C	0.281	-	0.281

*ตัวแปร A ตัวแปร B และตัวแปร C จะหมายถึง การรับรู้ความจริงแท้ ทัศนคติของผู้บริโภคและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคตามลำดับ

จังหวัดสิงห์บุรี

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาอดิศัยราชานุภาพ ทรงเล่าถึงเมืองสิงห์ถวายสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ไว้ในสาส์นสมเด็จพระเจ้า

" เมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองใหญ่และเก่า มีป้อมปราการ วัง วัดมหาธาตุ และของสำคัญ คือ พระนอนจักรสีห์ ใหญ่ยาวกว่า พระนอนองค์อื่น ๆ ในเมืองไทย ทำเป็นแบบพระนอนอินเดียเหมือนเช่นที่ถ้ำเมืองยะลา คือ พระกรขวาคอยกขึ้นไปทางด้านหน้า ไม่ทำอพระกรตั้งขึ้นรับพระเศียร แบบพระนอนไทย เมืองสิงห์เรียกชื่อต่างๆ ดังนี้ เมืองสิงห์ราชาธิราช เมืองสิงห์ราชา เป็นเมืองตั้ง อยู่ริมแม่น้ำจักรสีห์อันเป็นลำน้ำใหญ่ ท่างแม่น้ำ เจ้าพระยา 200 เส้น เพราะแม่น้ำจักรสีห์ตื่นเขิน เมืองสิงห์จึงกลายเป็นเมืองอยู่ ลับลี้."

จังหวัดสิงห์บุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 43 ตำบล 364 หมู่บ้าน

1. อำเภอเมืองสิงห์บุรี มี 8 ตำบล 58 หมู่บ้าน
2. อำเภอบางระจัน มี 8 ตำบล 77 หมู่บ้าน
3. อำเภอค่ายบางระจัน มี 6 ตำบล 59 หมู่บ้าน
4. อำเภอพรหมบุรี มี 7 ตำบล 42 หมู่บ้าน
5. อำเภอท่าช้าง มี 4 ตำบล 23 หมู่บ้าน
6. อำเภออินทร์บุรี มี 10 ตำบล 105 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- เทศบาลเมือง จำนวน 2 แห่ง
- เทศบาลตำบล จำนวน 6 แห่ง

สภาพภูมิประเทศ

ที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสำคัญ ไหลผ่าน 3สาย (แม่น้ำเจ้าพระยา, แม่น้ำน้อย และแม่น้ำลพบุรี) แสดงให้เห็นว่า สิงห์บุรีเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ มีอดีตยาวนาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี พบว่า มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณมาเป็นเวลานานหลายยุคหลายสมัย ดังนี้ยุคก่อนประวัติศาสตร์พบร่องรอยหลักฐานมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่บ้านชินน้ำร้าย อำเภออินทร์บุรี บ้านบางวัว ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน บ้านคู ตำบลพักหัน อำเภอบางระจัน คือ ขวานหิน แวดินเผา หินดูล

ชั้นส่วนกำไลสำริด เป็นต้นสมัยทวาราวดีพบหลักฐานที่เมืองโบราณบ้านคูเมือง ตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี เป็นการตั้งถิ่นฐานแบบ “เมืองคูคลอง” มีแผนผังเกือบเป็น รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีคูน้ำ คันดิน ล้อมรอบ โบราณวัตถุที่ขุดพบ เช่น ภาชนะดินเผา ลูกปัด แหนหินบด แวดินเผา ตะคัน ฯลฯ ส่วนหนึ่ง จัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินทร์บุรี ปัจจุบันสถานที่ดังกล่าวเป็นสวนรุกขชาติและที่ตั้งหน่วยอนุรักษ์พันธุ์ไม้ จังหวัดสิงห์บุรี เมืองวัดพระนอนจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง รูปแบบเมืองเป็นเมืองซ้อน มีเมืองชั้นในรูปค่อนข้างกลมและ เมืองชั้นนอกล้อมรอบรูปสี่เหลี่ยมมน ไม่ปรากฏร่องรอย กำแพงเมือง (ที่ทำด้วยดินพูนสูง) แต่คูเมืองบางด้านยังปรากฏให้เห็น สิ่งที่พบคือ ลูกปัด แวดินเผา เศษภาชนะ ฯลฯ แหล่งโบราณคดีบ้านคิม ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน มีสภาพเป็นเนินดินรูปรี กว้าง 200 เมตร ยาว 500 เมตร มีคูน้ำขนาด กว้าง 5 เมตรสมัยสุโขทัยมีการค้นพบเครื่องสังคโลกสมัยสุโขทัยตามวัดร้าง และลำน้ำเจ้าพระยา แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ชุมชนต่าง ๆ นั้นมีความ สำคัญมากน้อยเพียงไร เพราะในช่วงที่อาณาจักรสุโขทัยรุ่งเรืองนั้น ได้มีอำนาจแผ่ขยายอาณาเขตครอบคลุมในบริเวณภาคกลางและ ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา สมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏเหตุการณ์ที่สำคัญคือ สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ได้ตั้งเมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองลูกหลวง เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เป็นเมืองหลานหลวง นอกจากนี้แล้วเมืองทั้งสามยังเป็นหัวเมืองชั้นใน และหัวเมือง ชั้นในหน้าด่าน ราชทางด้านทิศเหนืออีกด้วย โดยมีเมืองลพบุรีเป็นเมืองหน้าด่านหลัก

แสดงให้เห็นว่า เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี และเมืองพรหมบุรี มีอยู่แล้วเมื่อตั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ก่อนหน้านั้นเมืองทั้งสามอาจอยู่ในการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย ก็ได้ แต่ไม่ปรากฏแน่ชัดว่า เมืองทั้งสามสร้างขึ้นในสมัยไหน สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้จัดการปกครองใหม่ โดยกำหนด ให้หัวเมืองชั้นในเป็นเมืองจัตวา ดังนั้น เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี และเมืองสิงห์บุรี จึงเปลี่ยนเป็นเมืองจัตวา ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ

และต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2086 เมืองสิงห์เป็น เมืองที่สมเด็จพระมหาธรรมราชาให้ทหารไป สืบข่าว เรื่องศึกสงครามกับพม่า ขณะเดียวกัน ก็ได้ยกกองทัพไปตั้งที่เมืองอินทร์บุรี เพื่อหยั่งเชิงดูข้าศึกอีกด้วย ดังปรากฏในพระราช พงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา

ในปี พ.ศ. 2110 หลังจากสมเด็จพระนเรศวรทรงประกาศอิสรภาพได้ไม่นาน พม่าก็ได้ยกกองทัพ มาตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง คราวนี้ พม่ายกกองทัพมาสองทาง คือ ทางเหนือมีพระเจ้าเชียงใหม่เป็นแม่ทัพ และทางตะวันตกมี พระยาพสิมเป็นแม่ทัพ แต่ทัพของพระยาพสิมถูกกองทัพ กรุงศรีอยุธยาตีแตกไปก่อน โดยที่ พระเจ้าเชียงใหม่ยังไม่ทราบ เมื่อกองทัพพระเจ้าเชียงใหม่ยกมาถึงเมืองชัยนาท ก็ให้แต่งทัพหน้า มาตั้งที่บางพุทรา ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ภายหลังคือ ตัวจังหวัดสิงห์บุรี ปี พ.ศ. 2308 สมัย สมเด็จพระ

เจ้าเอกทัต ในขณะที่พม่าตั้งค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยาอยู่ ชาวบ้านบางระจันได้รวมตัวกัน ต่อสู้กับพม่า ที่บ้านบางระจัน เมืองสิงห์บุรี ซึ่งมีผู้นำสำคัญของชาวบ้าน และปรากฏชื่อ คือ

1. พระอาจารย์ธรรมโชติ	7. นายดอก
2. นายแท่น	8. นายจันทนวดเขี้ยว
3. นายโชติ	9. นายทองแสงใหญ่
4. นายอิน	10. นายทองเหม็น
5. นายเมือง	11. ชุนสรรค และ
6. นายทองแก้ว	12. พันเรือง

โดยชาวบ้านบางระจันได้ต่อสู้กับพม่า และสามารถเอาชนะกองทัพพม่าได้ถึง 7 ครั้ง จนถึงครั้งที่ 8 ชาวบ้านบางระจันจึงพ่ายแพ้ ในวันจันทร์ แรม 2 ค่ำ เดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309 รวมเวลาที่ไทยรบกับพม่าทั้งสิ้น 5 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน 4 ปลายปีระกา พ.ศ. 2308 ถึงเดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309

สมัยกรุงธนบุรีเมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองสิงห์บุรี ขึ้นกับกรุงธนบุรี ในประชุมพงศาวดารฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) กล่าวถึงสำเนา ท้องตรา พ.ศ. 2316 เภมต์ผู้รักษาเมืองสิงห์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองอินทร์บุรี ยกทัพไปสกัดข้าศึกด้านตะวันออก และคุมพรรคพวก ช้องสมุ่กำลังยกไปขุดคูเลนพระนคร เมืองธนบุรีสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีหลักฐานที่ปรากฏคือพระบามสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้จัดการปกครองมณฑลเทศาภิบาล เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เข้าอยู่ในมณฑลกรุงเก่า (รัชกาลที่ 6 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลอยุธยา)

และปี พ.ศ. 2439 ยุบเมืองอินทร์บุรี และเมืองพรหมบุรี เป็นอำเภอขึ้นกับเมืองสิงห์บุรี พร้อมกับตั้งเมืองสิงห์บุรีขึ้นใหม่ที่ตำบลบางพุทรา ส่วนเมืองสิงห์บุรีเดิมยุบเป็นอำเภอ สิงห์ และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบางระจัน ปีพ.ศ.2444อำเภอเมืองสิงห์บุรีเปลี่ยนเป็นอำเภอบางพุทราและในปี พ.ศ.2481 ทางราชการสั่งให้เปลี่ยนชื่อว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเมืองให้เป็นชื่อของจังหวัดนั้น ๆ อำเภอบางพุทราจึงได้กลับไปใช้ชื่ออำเภอเมืองสิงห์บุรีมาจนถึงปัจจุบันนี้ จากหลักฐานที่ปรากฏ สิงห์บุรีเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่ง ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่ริมลำน้ำจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง ต่อมาได้มีการย้ายเมืองไปอยู่ที่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน้อยบริเวณใต้วัดสิงห์สุทธาวาสและย้ายมาอยู่ที่ปากบางนกระทุงตำบลต้นโพธิ์ ต่อมา

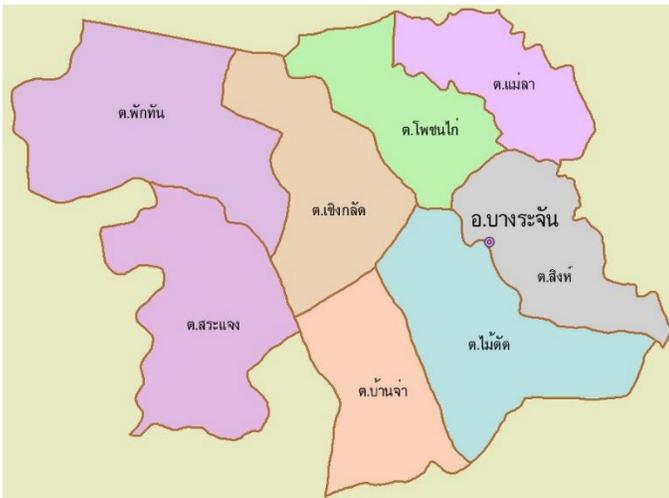
ในปี 2439 ได้ย้ายไปอยู่ที่ตำบลบางพุทรา สิงห์บุรีแม้จะเป็นจังหวัดเล็กๆ แต่ก็เป็นที่ดินแดนประวัติศาสตร์ที่เคยเป็นสมรภูมิรบที่ห้าวหาญของสายเลือดไทยที่เด็ดเดี่ยวสามารถใช้ กลยุทธ์และหัวใจที่เสียสละเพื่อชาติ ปกป้องแผ่นดินไว้เพื่อลูกหลานไทย แม้จะเสียเลือด เสียเนื้อ จนหยดสุดท้าย จากห้วงเวลาของการสู้รบและเหนื่อยยาก มาถึงยุคสมัยของพระพุทธเจ้าหลวง(ร.5) ทรงเสด็จ ประพาสเมืองสิงห์ ชาวบ้านได้มีโอกาสปรุงอาหารถวาย ต้นเครื่อง-แม่ครัว ในยุคนั้นได้สืบทอดวิชาการปรุงอาหารรสเลิศเกิด

เป็น ตำนานแม่ครัวหัวป่าเมืองสิงห์ จวบจนปัจจุบัน ภูมิปัญญาในการหาเครื่องปรุงไม่ว่าจะเป็นพืช ผักกั๋ง ปู ปลา ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ความอุดมสมบูรณ์ของลำน้ำหลายสายเชื่อมโยงการดำเนินชีวิตของชาวบ้านริมน้ำเป็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำ ไม่ว่าจะเป็นการกิน การอยู่ การเลี้ยงชีพด้วยการเกษตร จนได้ชื่อว่า “แดนดินแห่งแม่น้ำสามสาย”

นอกจากจะปรากฏร่องรอยของตำนาน นักรบไทย เรื่องราวในอดีตยังได้กล่าวถึงความเชื่อความศรัทธา ในพระพุทธศาสนาที่เป็นศูนย์กลางการยึดเหนี่ยวจิตใจ นักรบ และชาวบ้านให้เกิดการฮึกเหิม ตั้งมั่น เด็ดเดี่ยว ปรากฏเป็นวัดวาอารามเก๋เก๋ เกจิอาจารย์ชื่อดัง ตลิตจนโบราณสถานทรงคุณค่าให้ประชาชนสักการะตลอด ริมแม่น้ำที่สร้างมาร่วมสมัยตั้งแต่เมื่อครั้งพระเจ้าอโศกมหาราชทรงเผยแผร์พระพุทธศาสนาไปยังสุวรรณภูมิให้เราได้สืบค้นเพื่อเรียนรู้ถึงความเป็นไป ที่เปลี่ยนแปลงตามอดีต หลากหลายเชื้อชาติที่พลัดถิ่นจากสงครามเดินทางมาตั้งหลักปักฐานกลายเป็นชนพื้นบ้านในแถบ อ.พรหมบุรี หรือชาวลาวเวียง ชาวลาว บ้านแปง ต้นกำเนิด ประเพณีกำฟ้า ประเพณีต่างๆที่มีความคล้ายคลึงกัน ตามแถบลุ่มน้ำกลายเป็นความสัมพันธ์ทางสายเลือดที่ผสมผสานสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี, 2560)

อำเภอบางระจัน

อำเภอบางระจัน เดิมชื่อ "อำเภอสิงห์" ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่บ้านเชิงกลัด ทางฝั่งขวาของแม่น้ำ

น้อย ห่างจากที่ว่าการอำเภอบางระจันในปัจจุบันไปทางทิศเหนือ ประมาณ ๖ กิโลเมตร ต่อมาทางราชการได้พิจารณาเห็นว่า ที่ตั้งที่ว่าการอำเภอค่อนข้างไปทางเหนือมากเกินไป มิได้ตั้งอยู่จุดศูนย์กลางประชาชนมาติดต่อราชการไม่สะดวก ประกอบกับขณะนั้นลำแม่น้ำน้อย ตรงที่ตั้งที่ว่าการอำเภอบางระจัน ก็ต้นเขินขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง จึงได้พิจารณาหา

ที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ เสียใหม่

ต่อมาเมื่อ ปี พ.ศ.๒๔๔๒ ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมายังตั้งบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำน้อย ณ หมู่ที่ ๔ ตำบลสิงห์ ซึ่งเป็นที่ตั้งในปัจจุบัน ในชั้นแรกเป็นเสาไม้แก่น พื้นฝากระดาน หลังคามุงจาก เป็นที่ทำการ ต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๑ อาคารหลังนี้ได้ชำรุดทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ไม่สามารถที่จะซ่อมแซมให้มั่นคงแข็งแรง

ได้ ทางราชการจึงได้ตั้งอาคารที่ว่าการอำเภอขึ้นใหม่ ตามแบบแปลนของทางราชการ เป็นอาคารไม้ใต้ถุนสูง ทรงปั้นหยา เสาก่ออิฐถือปูน พื้นฝาไม้สัก หลังคามุงกระเบื้อง ทำการก่อสร้างอยู่ ๑ ปี จึงแล้วเสร็จ

การก่อสร้างได้ดำเนินไปในสมัยที่ ขุนประสิทธิ์นรกรรม (เจียน หงษ์ประภาส) ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ต่อมาทางราชการ ได้พิจารณาเห็นว่า ชื่ออำเภอสิงห์ เป็นชื่อพ้องกับจังหวัดสิงห์บุรี อีกประการหนึ่งสมัยนั้นทางราชการ ได้ฟื้นฟูสถานที่หรือกิจกรรมสำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงเล็งเห็นว่า ในท้องที่อำเภอเป็นที่ตั้งของค่ายบางระจันในอดีต ซึ่งเป็นวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ ที่ประชาชนได้สมัครสมานกลมเกลียวเสียสละชีวิต และเลือดเนื้อ ทำการสู้รบกับพม่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ชาวบ้านบางระจันผู้กล้าหาญ จึงได้เปลี่ยนชื่ออำเภอสิงห์ มาเป็นอำเภอ "บางระจัน" ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๘๒ จนถึงปัจจุบัน

อนึ่ง อำเภอค่ายบางระจันในปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิมขึ้นกับอำเภอบางระจัน และเป็นที่ตั้งของค่ายประวัติศาสตร์ "วีรชนชาวบ้านบางระจัน" นั้น ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ เป็นพระราชกฤษฎีกาแยกเป็นเอกเทศ เป็นอำเภอค่ายบางระจัน เมื่อ ๙ กันยายน ๒๕๑๙

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอบางระจันตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสรรคบุรี (จังหวัดชัยนาท) และอำเภออินทร์บุรี
ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภออินทร์บุรีและอำเภอเมืองสิงห์บุรี
ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอค่ายบางระจัน
ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเดิมบางนางบวช (จังหวัดสุพรรณบุรี)

การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอบางระจัน แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น ๘ ตำบล ได้แก่

๑. สิงห์ (Sing)
๒. ไม้ดัด (Mai Dat)
๓. เชิงก๊อต (Choeng Klat)
๔. โพนชนไก่ (Pho Chon Kai)
๕. แม่ลา (Mae La)
๖. บ้านจำ (Ban Cha)
๗. พักทัน (Phak Than)
๘. สระแจง (Sa Chaeng)

ที่ตั้งที่ว่าการ ที่ว่าการอำเภอบางระจัน หมู่ที่ 4 ตำบลสิงห์ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี 16130
บางระจัน เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดสิงห์บุรี เป็นที่รู้จักสำหรับวีรชนค่ายบางระจัน

การแบ่งเขตการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอบางระจันแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 8 ตำบล ได้แก่

ลำดับ	อักษรไทย	จำนวนประชากร (ธันวาคม 2565)
1.	สิงห์	3,927
2.	ไม้ดัด	6,834
3.	เชิงกลัด	4,357
4.	โพชนไก่	4,407
5.	แม่ลา	1,539
6.	บ้านจำ	3,114
7.	พักหัน	4,583
8.	สระแจง	4,017

การปกครองส่วนท้องถิ่น

- ท้องที่อำเภอบางระจันประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองบางระจัน ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลสิงห์ ตำบลไม้ดัด ตำบลเชิงกลัด และตำบลโพชนไก่
- องค์การบริหารส่วนตำบลไม้ดัด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลไม้ดัดและตำบลเชิงกลัด (เฉพาะนอกเขตเทศบาลเมืองบางระจัน)
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแม่ลาทั้งตำบล รวมทั้งตำบลสิงห์และตำบลโพชนไก่ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลเมืองบางระจัน)
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจำ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านจำทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลพักหัน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลพักหันทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสระแจงทั้งตำบล

tong-en.com . (2560). ประวัติอำเภอบางระจัน. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2566 , จาก <http://www.tong-en.com/article/12/content/187/>

สภาพโดยทั่วไป ตำบลสระแจง อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี

ประวัติความเป็นมา

ตำบลสระแจง อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุและชาวบ้านทั่วไป เล่าสืบทอดต่อกันมาว่า เมื่อก่อนพื้นที่นี้มี ต้นแจง กระจายอยู่เป็นจำนวนมากแต่มีเเยอะ ที่บริเวณสระน้ำชาวบ้านจึงเรียกขานต่อกัน มาว่า "สระแจง" ต่อมาจึงได้เป็นชื่อ "ตำบล สระแจง" และในปัจจุบันชาวบ้านได้มีการช่วยกันอนุรักษ์ต้นแจงไว้เพื่อรักษาเอกลักษณ์ ของตำบลต่อไป

จำนวนประชากรใน ตำบลสระแจงอ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี จำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,153คน

ชาย 2,019 คน คิดเป็นร้อยละ 48.61 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

หญิง 2,762 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,200 ครัวเรือน

ประชากรมีความหนาแน่นเฉลี่ย 140.82 คน/ตารางกิโลเมตร

อาชีพประชากรในตำบล

ประชาชนส่วนใหญ่ของ ตำบลสระแจง ประกอบอาชีพทางการเกษตรคือทำนาทำไร่ อ้อย โดยทำนาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง อยู่ในเขต จัดรูปที่ดินซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนัก งานจัดรูปที่ดิน จังหวัดสิงห์บุรี และได้รับการ จัดสรรน้ำจากกรมชลประทาน ซึ่งอยู่ในความ รับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ชั้นสูตร อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี อาณาเขต และการปกครอง ตำบลสระแจงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งว่า

หมู่ที่ 2 บ้านดอนเจดีย์

หมู่ที่ 3 บ้านสามัคคีธรรม

หมู่ที่ 4 บ้านโพทะเล

หมู่ที่ 5 บ้านคิม

หมู่ที่ 6 บ้านหุบพรหม

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ต.พักทัน อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ต.โพทะเล อ.ค่ายบางระจัน จ.สิงห์บุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ต.บ้านจ่าและ อ.บางระจัน ต.เชิงกลัด จ.สิงห์บุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ต.โคกช้าง อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี
ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลสระแจงตั้งอยู่ห่างจากอำเภอบางระจัน ประมาณ 10 กิโลเมตร อยู่ทางทิศตะวันตกของ
อำเภอบางระจัน มีเนื้อที่ประมาณ 29.49 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 18,526 ไร่

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง
<https://www.srachang.go.th/condition>

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
1	บ้านทุ่งว่า	397	403	782	222
2	บ้านดอนเจดีย์	273	300	573	170
3	บ้านสามัคคีธรรม	413	430	843	244
4	บ้านโพตะโกน	355	393	748	208
5	บ้านคิม	417	409	826	244
6	บ้านหุบพรหม	180	198	378	111
	รวม	2,019	2,134	4,153	1,200

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง

(<https://www.srachang.go.th/condition>)

สภาพสังคม

ตำบลสระแจง เป็นสังคมชนบท ชาวบ้านอยู่กันอย่างเรียบง่าย ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม อาศัยอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กในลักษณะเครือญาติ มีวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมสืบต่อกันมายาวนาน

สาธารณสุข

สถานีนอนามัย 1 แห่ง คือ สถานีนอนามัยตำบลสระแจง หมู่ที่ 4 อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำร้อยละ 100

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดและสำนักสงฆ์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

วัดสระแจงศรัณย์เกตุ	หมู่ที่ 1
วัดธรรมเจดีย์	หมู่ที่ 2
วัดสามัคคีธรรม	หมู่ที่ 3
วัดคิมราชฎ์	หมู่ที่ 5

ด้านการศึกษา

ศูนย์เพื่อการศึกษาและเรียนรู้ มีดังนี้
โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง

1. โรงเรียนวัดคีมี
2. โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม
3. โรงเรียนวัดดอนเจดีย์
4. โรงเรียนบ้านทุ่งว่า

โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส) 1 แห่ง

1. โรงเรียนวัดวัดคีมี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 แห่ง

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดคีมี
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม (ถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน)
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดดอนเจดีย์
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนบ้านทุ่งว่า

ด้านความปลอดภัย

ป้อมตำรวจประจำตำบลสระแจง 1 แห่ง หมู่ 1

บริการขั้นพื้นฐาน

ถนนที่ใช้สัญจรไป - มา ในตำบลสระแจงส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง ส่วนถนนที่ใช้ติดต่อกับอำเภอและตำบลใกล้เคียงจะเป็นถนนลาดยาง ซึ่งอยู่ในสภาพใช้การได้ดีพอสมควร แต่จะมีสภาพความเป็นหลุมเป็นบ่อบ้างในบางส่วน มีถนนลาดยางติดต่อกับอำเภอบางระจันได้ 3 เส้นทาง ได้แก่

1. เส้นทางตลาดชั้นสูตร ต.เชิงกลัด อ.บางระจัน
2. ผ่านเส้นทาง ต.บ้านจำ เข้าทางสำนักงานเกษตรอำเภอบางระจัน
3. ถนนสายหนองรี - โปตะโกน

จุดเด่นของพื้นที่ในตำบลสระแจง

ตำบลสระแจงมีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านแหล่งน้ำ จึงเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรนำไปใช้ในทางการเกษตร

แหล่งน้ำธรรมชาติ

คลองธรรมชาติ	2	แห่ง
บึง , หนอง	2	แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

คลองชลประทาน	3	แห่ง
ฝายน้ำล้น	2	แห่ง

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบล

พื้นที่ตำบลสระแจงมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่ถือว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของตำบล ซึ่งได้รับการปรับปรุงดูแลให้ตื้นเขินทำให้อายุสั้น ทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อการบริโภคของประชาชนในตำบลและตำบลพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งมีบึงและหนองน้ำ ได้แก่

- บึงโพตะโกน บึงคิม
- ลำน้ำบ้านคิม ลำน้ำสาธารณะบ้านคิม
- บึงหนองหล่ม หนองตาโหงก

ซึ่งแหล่งน้ำส่วนใหญ่นำไปใช้ประโยชน์ในทางการเกษตร

สาธารณูปโภค

การประปา ตำบล

การประปา มีระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน 23 แห่ง ดังนี้

หมู่ที่ 1	จำนวน	4	แห่ง
หมู่ที่ 2	จำนวน	4	แห่ง
หมู่ที่ 3	จำนวน	3	แห่ง
หมู่ที่ 4	จำนวน	4	แห่ง
หมู่ที่ 5	จำนวน	5	แห่ง
หมู่ที่ 6	จำนวน	3	แห่ง

ไฟฟ้าและโทรคมนาคม

ตำบลสระแจง มีไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเข้าถึงทุกหมู่บ้าน

บริการโทรศัพท์เอกชน จำนวน 5 แห่ง

บริการอินเทอร์เน็ต จำนวน 1 แห่ง

ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) (จังหวัด สิงห์บุรี)

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ผลิตภัณฑ์ ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

รายละเอียด : น้ำยาล้างจาน ผลิตภัณฑ์ซักผ้าขาว น้ำยาปรับผ้านุ่ม ผงซักฟอก ผลิตภัณฑ์ถูพื้น ยาหม่อง ผลิตภัณฑ์จักสานจากผู้ฝึกการในตำบล

ผลิตโดย : ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต.สระแจง

ติดต่อ : สถานีอนามัยตำบลสระแจง ต.สระแจง อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี

ผลิตภัณฑ์ ชมรม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

(ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี)

	ผลิตภัณฑ์ปรับผ้านุ่ม
	ผลิตภัณฑ์ซักผ้าขาว

	<p>ผลิตภัณฑ์ล้างจาน</p>
	<p>ผลิตภัณฑ์ถูพื้น</p>
	<p>ผลิตภัณฑ์ยาหม่อง</p>

	<p>ผลิตภัณฑ์จากรสาน</p>
---	-------------------------

ปอกมิด (จังหวัด สิงห์บุรี)

ชื่อผลิตภัณฑ์	: มิดและปอกมิดโบราณ
รายละเอียด	: ปอกมิดจากไม้ชนิดต่างๆ และมิด งานตามสั่ง
ราคา	: ขึ้นอยู่กับไม้และขนาด บาท
ผลิตโดย	: นายนะ ศิลดี
ติดต่อ	: ต.สระแจง อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี โทร. 086-137-9254

	<p>มิดและปอกมิดโบราณ</p>
	

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

<https://www.srachang.go.th/condition.php>

ส่วนที่ 3 องค์ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ขนมกง และ ขนมสามเกลอ (ขนมพื้นบ้านชาวสิงห์บุรี)

“ขนมกง” หรือ “ขนมกงเกวียน” เป็นขนมที่มีบันทึกไว้ว่าถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยอยุธยา มีลักษณะเป็นวงกลมและมีเส้นไขว้พาดกัน คล้ายล้อเกวียน หรือพระธรรมจักร ซึ่งมีความเชื่อว่าจะหมุนไปข้างหน้าอย่างเดียว โดยปรากฏหลักฐานอยู่ใน “คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม เอกสารจากหอหลวง” ว่าด้วยตลาดในพระนครศรีอยุธยา ความตอนหนึ่งว่า

“ชื่อตลาดป่าทอน ๑ ถนนย่านป่าขนมชาวบ้านย่านนั้นทำขนมขาย และนั่งร้านขายขนมชะมด กงเกวียนสามเกลอหินฝนทอง ขนมกรุบขนมพิมพ์ถั่ว ขนมสำปันนี่แลขนมแห้งต่าง ๆ”

ซึ่ง “กงเกวียน” ก็คือขนมกง ขนมพื้นเมืองแถบภาคกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแถบจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สุพรรณบุรี สิงห์บุรี ฯลฯ โดยนิยมใช้ขนมกงเป็นขนมมงคลในพิธีแต่งงาน เพื่อสื่อความหมายถึงคู่บ่าวสาวที่จะใช้ชีวิตเคียงคู่กันไปอย่างมีความสุขและมีความรักให้กันตลอดไป เปรียบเสมือนกงล้อที่หมุนไปข้างหน้า เช่นเดียวกับพระธรรมจักร หรือกงล้อแห่งธรรม ที่ไม่มีวันดับสูญ อันเป็นลักษณะที่เป็นมงคลจนชาวสิงห์บุรีถือว่าเป็นขนมที่จะขาดไม่ได้ในวันแต่งงาน เพื่ออวยพรให้บ่าวสาวครองคู่อยู่ด้วยกันตลอดไปนั่นเอง

ขนมกงที่ทำทานเล่นกันในชีวิตประจำวัน จะเป็นขนมกงวงเล็ก ส่วนในพิธีแห่ขันหมากจะนิยมทำขนมกงวงใหญ่ ทำลวดลายด้านในให้สวยงามเป็นพิเศษ บางทีจะประดิษฐ์โดยการเอาดอกมาเสียบสีมูมของตัวกง รวบปลายดอกแล้วมัดยอดด้วยด้ายให้เหมือนทรงกระโจม นำแป้งที่ใช้ชุบตัวกงมาสัดในกระทะให้เป็นแพฝอย ๆ นำแพแป้งที่ลักษณะเหมือนแหนี้มาคลุมตัวกระโจมดังกล่าว เพิ่มความสวยงามไปอีกแบบ จากนั้นก็จะนำใส่สาแหกรหาบไปในพิธีแห่ขันหมากขนมกงขาดไม่ได้ในงานหมั้นงานแต่งงาน จนคนไทยสมัยก่อน ถึงกับ มีสำนวนพูดสัพยอกว่า “เมื่อไรจะได้กินขนมกงเสียที” ซึ่งหมายความว่าเมื่อไรจะแต่งงานนั่นเอง ขนมกงเป็นขนมมงคล ด้วยเชื่อว่าจะทำให้คู่บ่าวสาวมีใจคอหนักแน่นและครองรักกันตลอดไปเหมือนกงล้อของเกวียนที่หมุนไปเรื่อย ๆ ขนมกงของโบราณขนานแท้ ใส้ต้องโปร่ง และแป้งที่เคลือบก็ต้องมีเม็ดพองๆ ที่เรียกว่า “หัวแก้วหัวแหวน” ขึ้นตามวงขนม ซึ่งถ้าหัวแก้วหัวแหวนขึ้นเยอะยิ่งดี เพราะเชื่อว่าบ่าวสาวจะได้ลูกชาย แต่ถ้าตัวแป้งเตียนเลื่อนไม่โป่งพอง เชื่อกันว่าจะได้ลูกสาว และยังเชื่อกันว่าตอนที่หยิบใส่ขนมมาปั้น หยิบมาเท่าไรก็ต้องปั้นเท่านั้น ห้ามหยิบเข้าหยิบออก โบราณเขาจะถือว่าเดี๋ยวอยู่กันไม่ยืด

สมัยก่อน ในงานหมั้นงานแต่งงานจะใช้ขนมกงควบคู่กับขนมสามเกลอ แต่ปัจจุบันขนมสามเกลอเสื่อมความนิยมไปมากแล้ว คงเหลือแต่ขนมกงที่คนไทยภาคกลางยังนิยมใช้เป็นขนมแต่งงานกันแพร่หลาย

ตั้งนั้นแถวอยุธยา อ่างทอง สุพรรณบุรี และสิงห์บุรี จึงมีแม่ค้าพ่อค้า ทำขนมกงขายตามคำสั่ง ซึ่งจะมีมากในเดือนที่นิยมพิธีแต่งงาน อย่างไรก็ตามทุกวันนี้จะหาศิลปินักทำขนมกงอร่อย ๆ ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ให้เป็นแค่ขนมโบราณ หรือขนมมงคลเพียงอย่างเดียว นานวันคงจะหายไป เพราะคนรุ่นใหม่ ๆ ก็จะไม่ใคร่รู้จัก จึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย (<https://anowl.co/anowlrod/lifestyle/thai-traditional-dessert/>)

ขนมกง

ส่วนผสมและขั้นตอนการทำขนมกง

ส่วนผสมและขั้นตอนการทำขนมกง

ส่วนผสม	
• กุ้งเชียว	500 กรัม
• น้ำตาลปีบ	2 กิโลกรัม
• กะทิ	300 กรัม
แป้งชุบทอด	
• แป้งทอดกรอบเนกประสงค์	300 กรัม
• กะทิ	300 กรัม
• เกลือ	1 กรัม
• น้ำสะอาด	200 กรัม
• น้ำมันปาล์ม	
ขั้นตอนการทำขนมกง	
<ul style="list-style-type: none"> • นำกุ้งเชียวมาล้างให้สะอาด • จากนั้นนำมาคั่วพอสุก • นำกุ้งเชียวที่คั่วแล้วมาแช่น้ำ • เมื่อแช่กุ้งเชียวได้ที่แล้วก็นำมาล้าง • นำกุ้งเชียวจนสุกแล้วรอให้เย็นแล้วเอามาบดให้ละเอียด • จากนั้นนำไปตากแดดให้แห้ง • นำแป้งข้าวเหนียว 3 ชีด มาผสมกับน้ำมันวอดให้เข้ากันแล้วนำไปต้ม • จากนั้นตั้งกะทะใส่น้ำตาลปีบ 2 กิโลกรัม เดียวจนน้ำตาลเดือดเริ่มเหนียว • นำกุ้งเชียวที่ตากแล้วมาผสมกับแป้งที่ต้มไว้ใส่น้ำตาลปีบที่เคี่ยวจนเหนียวลงในครก(หรือเครื่องตี) • ต่ำให้ส่วนผสมทั้งสองอย่างเข้ากันจนเป็นเนื้อเดียวกัน • จากนั้นนำมาปั้นเป็นรูปปลั๊กษณะกงเกวียน(เล็ก,ใหญ่ตามชอบ)แป้งชุบทอดเหมือนกันขนมสามเกลอ 	

ขนมสามเกลอ

ส่วนผสมและขั้นตอนการทำขนมสามเกลอ

ส่วนผสมและขั้นตอนการทำขนมสามเกลอ

ขั้นตอนการทำขนมสามเกลอ

- นำงาดำมาล้างทำความสะอาด
- เมื่อล้างงาดำจนสะอาดแล้วก็นำมาคั่วโดยใช้ไฟอ่อนคั่วพอสุก
- นำงาดำที่คั่วแล้วมาผสมกับส่วนผสมดังนี้เพื่อเตรียมกวน
 - มะพร้าวตำเน้น 3 กิโลกรัม
 - น้ำตาล 3 กิโลกรัม
 - แป้งข้าวเหนียว 4 ชีด (อัตราส่วนนี้/งา 1 กิโลกรัม)
- นำส่วนผสมทั้งหมดลงกะทะตั้งไฟกวนจนกว่าจะเหนียว
- เมื่อกวนส่วนผสมทั้งหมดเข้ากันจนเหนียวแล้วนำลงจากเตาโรให้เย็นแล้วนำมาปั้นตามลักษณะที่เราต้องการ

ขั้นตอนการทอด

- นำแป้งทอดกรอบผสมกับกะทิแล้วนวดให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกันไม่ให้เหลวจนเกินไป
- นำน้ำมันลงกะทะใช้ไฟแรงแล้วค่อยลดระดับมาเป็นไฟกลาง
- นำไส้ขนมสามเกลอที่ปั้นไว้ลงชุบในแป้งที่ผสมแล้วลงไปทอดในกะทะให้เป็นสีเหลืองทองแล้วตักขึ้น
- พักให้เย็นแล้วค่อยทานเพราะมันร้อนเดี๋ยวปากพองจะได้ขนมสามเกลอที่แสนอร่อย

ส่วนผสม

งาดำ	500 กรัม
มะพร้าวทึนทึกขูดรีว	1.5 กิโลกรัม
น้ำตาลปีบ	2 กิโลกรัม
แป้งข้าวเหนียว	200 กรัม

แป้งชุบทอด

แป้งทอดกรอบเนกประสงค์	300 กรัม
เกลือ	1 กรัม
น้ำสะอาด	200 กรัม
สีผสมอาหาร(สีเหลืองไข่)	
น้ำมันปาล์ม	3 กุ้ง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องพัฒนาศักยภาพให้ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบแผนของการวิจัยเชิงแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) แบบแผนการบุกเบิก (Exploratory Design) ร่วมกับการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management)

โดยสกัดองค์ความรู้จากตัวบุคคลและนำมาจัดการรวบรวมองค์ความรู้และนำมาจัดทำเป็นสารสนเทศสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและบุคคลทั่วไปนำเสนอในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยแบ่งได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
2. บริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
3. องค์ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นระดับความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้ความจริงแท้เชิงอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 2. บริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
 3. องค์ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
-
1. ระดับความคิดเห็นระดับความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้ความจริงแท้เชิงอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

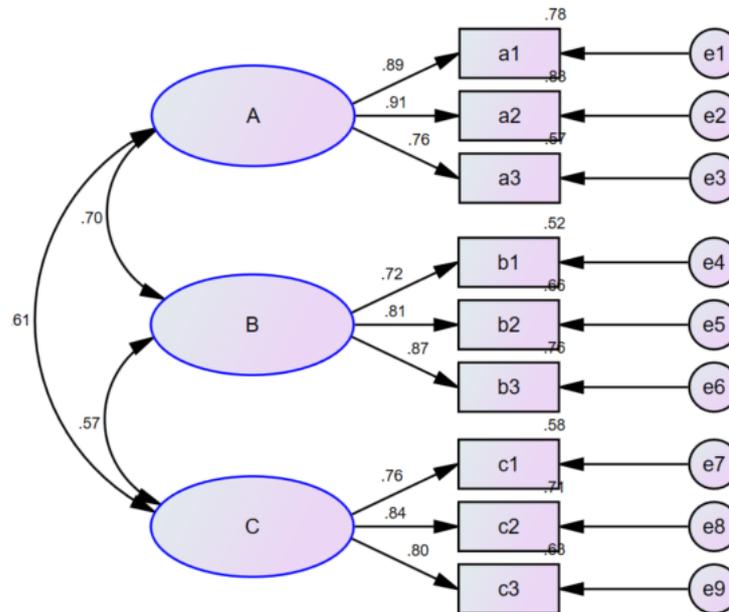
กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศ อายุระหว่าง 23 - 27 ปี สถานภาพสมรส โสด ระดับ การศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า สถานภาพการทำงานประกอบ อาชีพ ราชการ/รัฐวิสาหกิจ และมีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท

ความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านการรับรู้ความจริงแท้ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.088 เมื่อ พิจารณารายข้อพบว่า ฉันได้สัมผัสความรู้สึกของประเพณีหรือวัฒนธรรมประจำถิ่นบางอย่างในตัว ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีค่าเท่ากับ 3.70 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.066 รองลงมา ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความดั้งเดิมและมีเอกลักษณ์เฉพาะที่น่าจดจำซึ่งแสดงออกถึงที่มาจากภูมิปัญญา ประจำถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีค่าเท่ากับ 3.63 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.066 และผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความสอดคล้องกับเรื่องราวประจำท้องถิ่นซึ่งมีความ น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีค่าเท่ากับ 3.46 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.119

ความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.075 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ฉันคิดว่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความน่าพึงพอใจที่จะ บริโภคหรืออุปโภค มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีค่าเท่ากับ 3.77 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.050 รองลงมา ฉันชอบผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.71 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.076 และฉันคิดว่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความน่าดึงดูด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.099

ความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 มีค่า SD.(Stand Deviation) 1.1613 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ฉันคิดว่าฉันจะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีในอนาคต อันใกล้นี้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีค่าเท่ากับ 3.49 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.119 รองลงมา ฉันคิดว่า ฉันมีความอยากซื้อผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลสระแจง อำเภอบางระจันจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อ มีโอกาส มีค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.25 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.219 และฉันจะซื้อผลิตภัณฑ์ ชุมชนจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลสระแจง อำเภอบางระจันจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ ประเภทเดียวกันอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 มีค่า SD. (Stand Deviation) 1.146

การทดสอบโมเดลการวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของมาตรวัด โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนั้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรซึ่งมีลักษณะเบื้องต้นก่อนพิจารณาตัวแปรสังเกตได้ที่ค่าน้ำหนักปัจจัยในโมเดลการวัดแต่ละโมเดลออก ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์ตัวแบบการวัด (Measurement Model)

จากการวิเคราะห์ตัวแบบการวัด (Measurement Model) ทำให้ทราบได้ว่าความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรสังเกต (Observed Variables) ในแต่ละตัวแบบนั้นมีค่า Factor Loading สูงกว่าความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรแฝง (Latent Variables) ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ยังพบว่าค่า Factor Loading ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ ซึ่งมากกว่า 0.70 ในทุก ๆ ตัวแปรสังเกตได้ทำให้สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นสามารถใช้เป็นมาตรวัดเพื่ออธิบายตัวแปรแฝงได้อย่างดี ผู้วิจัยจึงไม่จำเป็นต้องตัดตัวแปรสังเกตได้ตัวใดทิ้งและสามารถนำเอาโมเดลการวัดทุกโมเดลมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไปได้ จากนั้นผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง การทดสอบความเที่ยงเชิงเสมือน การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก และการทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (Construct Reliability) ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงประกอบ (Composite Reliability: CR) โดยอ้างอิงจากรรณกรรมของ Fornell and Larcker (1981) และใช้ตัวแปรสังเกตได้ที่มีจำนวนตัวแปร โดยนำเสนอได้ดังตารางที่ 4.4

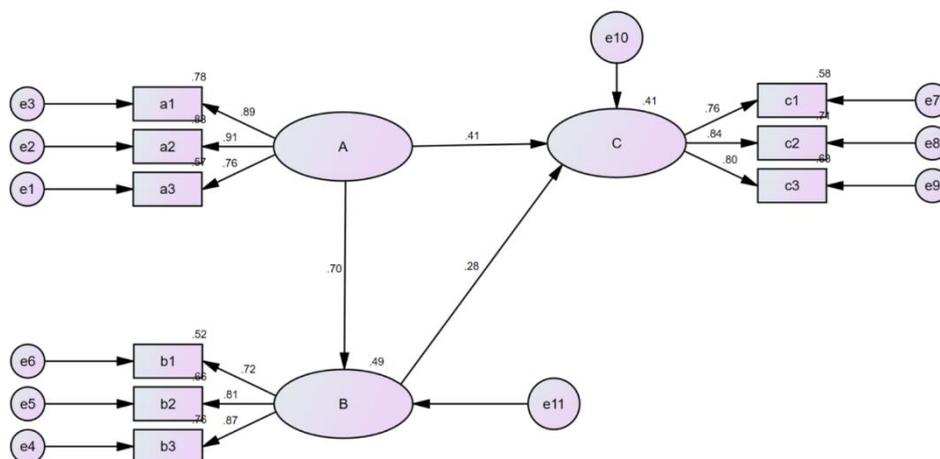
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าผลการทดสอบความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงประกอบ และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้

ตัวแปรแฝง	จำนวนตัวแปรสังเกตได้	ค่า Construct Reliability	AVE
A	3	0.891	0.733
B	3	0.844	0.644
C	3	0.842	0.641

*ตัวแปร A ตัวแปร B และตัวแปร C จะหมายถึง การรับรู้ความจริงแท้ ทศนคติของผู้บริโภคและความตั้งใจของผู้บริโภคตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงประกอบ (Construct Reliability) ของทุกตัวแปร มีค่ามากกว่า 0.60 ทุกค่า จึงสรุปได้ว่าตัวแปรแฝงแต่ละตัวแปรสามารถอธิบายการวัดชุดของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปรแฝงตามโมเดลการวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น (Diamantopoulos and Siguaw, 2000: 90-91 และ Saarani and Shahadan, 2012) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent Validity) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (Average Variance Exacted: AVE) ซึ่งจากตารางแสดงให้เห็นว่าค่า AVE ของแต่ละตัวแปรแฝงนั้นทุกตัวมีค่าสูงกว่า 0.50 ตามเกณฑ์ซึ่งแสดงให้เห็นความแม่นยำในการวัดตัวแปรที่เพียงพอเหมาะสม (Fornell and Larcker, 1981) ผลการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) อาศัยเกณฑ์จากรรณกรรมของ Fornell and Larcker (1981) พบว่าค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ของตัวแปร มีค่ามากกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายคู่ของตัวแปรแฝงแต่ละตัวกับตัวแปรแฝงอื่นในโมเดลจึงถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกเพียงพอ (Hair et al., 2014) ซึ่งค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ของตัวแปรที่ต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.800 จึงถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงเพียงพอ ผลการพิจารณาค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of Fit Indices) พบว่าค่า CMIN/df มีค่า 3.448 ซึ่งน้อยกว่า 5 (Loo and Thrope, 2000) GFI มีค่า 0.955 ซึ่งมากกว่า 0.80 NFI มีค่า 0.972 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999) IFI มีค่า 0.972 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999)

TLI มีค่า 0.958 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999) CFI มีค่า 0.972 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999) RMSEA มีค่า 0.078 ซึ่งน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.08 (Hair et al., 1998) โดยตัวแบบสมการโครงสร้างที่สมบูรณ์ของงานวิจัยนี้นำเสนอได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงตัวแบบสมการโครงสร้างที่วิเคราะห์ได้ของงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน พบว่า “สมมติฐานการวิจัยที่ 1 การรับรู้ความจริงแท้มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชนจากตำบลสระแวง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 มีค่า p-value ต่ำกว่า 0.001 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.70 “สมมติฐานการวิจัยที่ 2 การรับรู้ความจริงแท้มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชนจากตำบลสระแวง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 มีค่า p-value ต่ำกว่า 0.001 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.41 “สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ทัศนคติของผู้บริโภคมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชนจากตำบลสระแวง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 มีค่า p-value ต่ำกว่า 0.001 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.28 ซึ่งจากตัวแบบสมการโครงสร้างพบว่าปัจจัยการรับรู้ความจริงแท้ของผู้บริโภคและทัศนคติของผู้บริโภคร่วมกันทำนายระดับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลสระแวง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีได้แม่นยำร้อยละ 4

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลจากการตรวจสอบน้ำหนักอิทธิพลของแต่ละปัจจัยโดยวิเคราะห์แยกเป็นการตรวจสอบอิทธิพลทางตรง (Direct Effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)

และอิทธิโดยรวม (Total Effect) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R-square) ของแต่ละตัวแปรอิสระเพื่ออธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรในตัวแบบสมการโครงสร้าง (Path Analysis)

Path Analysis	Direct Effect	Indirect Effect	Total Effect
A -> B	0.701	-	0.701
A -> C	0.410	0.197	0.607
B -> C	0.281	-	0.281

* ตัวแปร A ตัวแปร B และตัวแปร C จะหมายถึง การรับรู้ความจริงแท้ ทศนคติของผู้บริโภคและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคตามลำดับ

2. บริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเล่าถึงเมืองสิงห์ถวายสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ไว้ในสาส์นสมเด็จพระเจ้า " เมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองใหญ่และเก่า มีป้อมปราการ ว่าง วัดมหาธาตุ และของสำคัญ คือ พระนอนจักรสีห์ ใหญ่ยาวกว่า พระนอนองค์อื่น ๆ ในเมืองไทย ทำเป็นแบบพระนอนอินเดียเหมือนเช่นที่ถ้ำเมืองยะลา คือ พระกรขวาคอกยื่นไปทางด้านหน้า ไม่ทำอพระกรตั้งขึ้นรับพระเศียร แบบพระนอนไทย เมืองสิงห์เรียกชื่อต่างๆ ดังนี้ เมืองสิงห์ราชธาธา เมืองสิงห์ราชา เป็นเมืองตั้ง อยู่ริมแม่น้ำจักรสีห์อันเป็นลำน้ำใหญ่ ห่างแม่น้ำ เจ้าพระยา 200 เส้น เพราะแม่น้ำจักรสีห์ต้นเขิน เมืองสิงห์จึงกลายเป็นเมืองอยู่ ลับถี้."

จังหวัดสิงห์บุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 6
อำเภอ 43 ตำบล 364 หมู่บ้าน

1. อำเภอเมืองสิงห์บุรี มี 8 ตำบล 58 หมู่บ้าน
2. อำเภอบางระจัน มี 8 ตำบล 77 หมู่บ้าน
3. อำเภอค่ายบางระจัน มี 6 ตำบล 59 หมู่บ้าน
4. อำเภอพรหมบุรี มี 7 ตำบล 42 หมู่บ้าน
5. อำเภอท่าช้าง มี 4 ตำบล 23 หมู่บ้าน
6. อำเภออินทร์บุรี มี 10 ตำบล 105 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- เทศบาลเมือง จำนวน 2 แห่ง
- เทศบาลตำบล จำนวน 6 แห่ง

สภาพภูมิประเทศ

ที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสำคัญ ไหลผ่าน 3สาย (แม่น้ำเจ้าพระยา,แม่น้ำน้อย และแม่น้ำลพบุรี) แสดงให้เห็นว่า สิงห์บุรีเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ มีอดีที่ยาวนาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี พบว่า มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณมาเป็นเวลานานหลายยุคหลายสมัย ดั้งนี้ยุคก่อนประวัติศาสตร์พบร่องรอยหลักฐานมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่บ้านชีน้ำร้าย อำเภออินทร์บุรี บ้านบางวัว ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน บ้านคู ตำบลพักทัน อำเภอบางระจัน คือ ขวานหิน แวดินเผา หินดู่ ชิ้นส่วนกำไลสำริด เป็นต้นสมัยทวาราวดีพบหลักฐานที่เมืองโบราณบ้านคูเมือง ตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี เป็นการตั้งถิ่นฐานแบบ “เมืองคูคลอง” มีแผนผังเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีคูน้ำ คันดินล้อมรอบ โบราณวัตถุที่ขุดพบ เช่น ภาชนะดินเผา ลูกปัด แท่นหินบด แวดินเผา ตะคัน ฯลฯ ส่วนหนึ่ง จัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินทร์บุรี ปัจจุบันสถานที่ดังกล่าวเป็นสวนรุกขชาติและที่ตั้งหน่วยอนุรักษ์พันธุ์ไม้ จังหวัดสิงห์บุรี เมืองวัดพระนอนจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง รูปแบบเมืองเป็นเมืองซ้อน มีเมืองชั้นในรูปค่อนข้างกลมและ เมืองชั้นนอกล้อมรอบรูปสี่เหลี่ยมมน ไม่ปรากฏร่องรอย กำแพงเมือง (ที่ทำด้วยดินพูนสูง) แต่คูเมืองบางด้านยังปรากฏให้เห็น สิ่งที่พบคือ ลูกปัด แวดินเผา เศษภาชนะ ฯลฯ แหล่งโบราณคดีบ้านคิม ตำบลสระแจง อำเภอ

บางระจัน มีสภาพเป็นเนินดินรูปรี กว้าง 200 เมตร ยาว 500 เมตร มีคูน้ำขนาด กว้าง 5 เมตรสมัย สุโขทัยมีการค้นพบเครื่องสังคโลกสมัยสุโขทัยตามวัดร้างและลำน้ำเจ้าพระยา แต่ไม่ปรากฏหลักฐาน ว่า ชุมชนต่าง ๆ นั้นมีความ สำคัญมากน้อยเพียงไร เพราะในช่วงที่อาณาจักรสุโขทัยรุ่งเรืองนั้น ได้มี อำนาจแผ่ขยายอาณาเขตครอบคลุมในบริเวณภาคกลางและ กลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา สมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏเหตุการณ์ที่สำคัญคือ สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ได้ตั้งเมืองสิงห์บุรี เป็นเมืองลูกหลวง เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เป็นเมืองหลานหลวง นอกจากนี้แล้วเมืองทั้งสามยังเป็นหัวเมืองชั้นใน และหัวเมือง ชั้นในหน้าด่าน รายทางด้านทิศเหนืออีกด้วย โดยมีเมืองลพบุรีเป็น เมืองหน้าด่านหลัก

แสดงให้เห็นว่า เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี และเมืองพรหมบุรี มีอยู่แล้วเมื่อตั้งสมัยกรุงศรี อยุธยา ก่อนหน้านั้นเมืองทั้งสามอาจอยู่ในการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย ก็ได้ แต่ไม่ปรากฏแน่ชัด ว่า เมืองทั้งสามสร้างขึ้นในสมัยไหน สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้จัดการปกครองใหม่ โดย กำหนด ให้หัวเมืองชั้นในเป็นเมืองจัตวา ดังนั้น เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี และเมืองสิงห์บุรี จึง เปลี่ยนเป็นเมืองจัตวา ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ

และต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2086 เมืองสิงห์เป็น เมืองที่สมเด็จพระมหาธรรมราชาให้ทหารไป สืบ ข่าวเรื่องศึกสงครามกับพม่า ขณะเดียวกัน ก็ได้ยกกองทัพไปตั้งที่เมืองอินทร์บุรี เพื่อหยั่งเชิงดูข้าศึกอีก ด้วย ดังปรากฏในพระราช พงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา

ในปี พ.ศ. 2110 หลังจากสมเด็จพระนเรศวรทรงประกาศอิสรภาพได้ไม่นาน พม่าก็ได้ยก กองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง คราวนี้ พม่ายกกองทัพมาสองทาง คือ ทางเหนือมีพระเจ้าเชียงใหม่ เป็นแม่ทัพ และทางตะวันตกมี พระยาพลิมเป็นแม่ทัพ แต่ทัพของพระยาพลิมถูกกองทัพ กรุงศรี อยุธยาตีแตกไปก่อน โดยที่ พระเจ้าเชียงใหม่ยังไม่ทราบ เมื่อกองทัพพระเจ้าเชียงใหม่ยกมาถึงเมือง ชัยนาท ก็ให้แต่งทัพหน้า มาตั้งที่บางพุทรา ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ภายหลังคือ ตัวจังหวัดสิงห์บุรี ปี พ.ศ. 2308 สมัย สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ในขณะที่พม่าตั้งค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยาอยู่ ชาวบ้าน บางระจันได้รวมตัวกัน ต่อสู้กับพม่า ที่บ้านบางระจัน เมืองสิงห์บุรี ซึ่งมีผู้นำสำคัญของชาวบ้าน

โดยชาวบ้านบางระจันได้ต่อสู้กับพม่า และสามารถเอาชนะกองทัพพม่าได้ถึง 7 ครั้ง จนถึง ครั้งที่ 8 ชาวบ้านบางระจันจึงพ่ายแพ้ ในวันจันทร์ แรม 2 ค่ำ เดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309 รวมเวลาที่ ไทยรบกับพม่าทั้งสิ้น 5 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน 4 ปลายปีระกา พ.ศ. 2308 ถึงเดือน 8 ปีจอ พ.ศ. 2309

สมัยกรุงธนบุรีเมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองสิงห์บุรี ขึ้นกับกรุงธนบุรี ในประชุม พงศาวดารฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) กล่าวถึงสำเนา ท้องตรา พ.ศ. 2316 เกณฑ์ผู้รักษาเมืองสิงห์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองอินทร์บุรี ยกทัพไปสกัดข้าศึกด้านตะวันออก และคุมพรรคพวก ซ่องสุมกำลังยก ไปขุดคูเล่นพระนครเมืองธนบุรีสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีหลักฐานที่ปรากฏคือพระบาทสมเด็จพระ

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้จัดการปกครองมณฑลเทศาภิบาล เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เข้าอยู่ในมณฑลกรุงเก่า (รัชกาลที่ 6 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลอยุธยา)

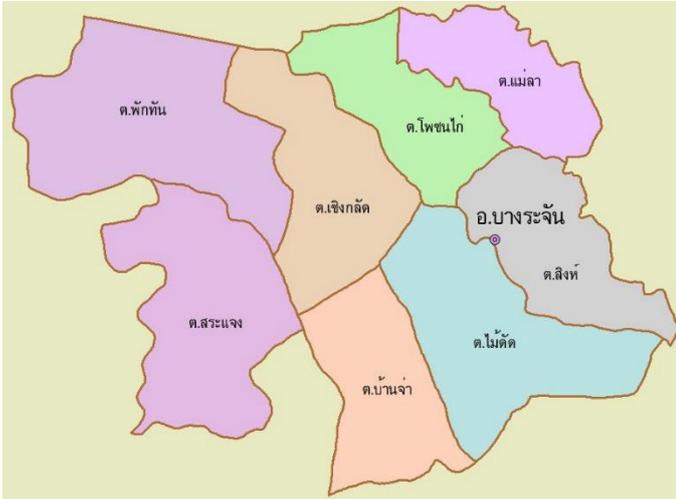
และปี พ.ศ. 2439 ยุบเมืองอินทร์บุรี และเมืองพรหมบุรี เป็นอำเภอขึ้นกับเมืองสิงห์บุรี พร้อมกับตั้งเมืองสิงห์บุรีขึ้นใหม่ที่ตำบลบางพุทรา ส่วนเมืองสิงห์บุรีเดิมยุบเป็นอำเภอ สิงห์ และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบางระจัน ปีพ.ศ.2444อำเภอเมืองสิงห์บุรีเปลี่ยนเป็นอำเภอบางพุทราและในปี พ.ศ.2481 ทางราชการสั่งให้เปลี่ยนชื่อว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเมืองให้เป็นชื่อของจังหวัดนั้น ๆ อำเภอบางพุทราจึงได้กลับไปใช้ชื่ออำเภอเมืองสิงห์บุรีมาจนถึงปัจจุบันนี้ จากหลักฐานที่ปรากฏ สิงห์บุรีเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่ง ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่ริมลำน้ำจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง ต่อมาได้มีการย้ายเมืองไปอยู่ที่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน้อยบริเวณใต้วัดสิงห์สุทธาวาสและย้ายมาอยู่ที่ปากบางนกระทุงตำบลต้นโพธิ์ ต่อมา

ในปี 2439 ได้ย้ายไปอยู่ที่ตำบลบางพุทรา สิงห์บุรีแม้จะเป็นจังหวัดเล็กๆ แต่ก็เป็นที่ดินแดนประวัติศาสตร์ที่เคยเป็นสมรภูมิมรบที่ห้าวหาญของสายเลือดไทยที่เด็ดเดี่ยวสามารถใช้ กลยุทธ์และหัวใจที่เสียสละเพื่อชาติ ปกป้องแผ่นดินไว้เพื่อลูกหลานไทย แม้จะเสียเลือด เสียเนื้อ จนหยดสุดท้ายจากช่วงเวลาของการสู้รบและเหนื่อยยาก มาถึงยุคสมัยของพระพุทธเจ้าหลวง(ร.5) ทรงเสด็จประพาสเมืองสิงห์ ชาวบ้านได้มีโอกาสปรุงอาหารถวาย ต้นเครื่อง-แม่ครัว ในยุคนั้นได้สืบทอดวิชาการปรุงอาหารรสเลิศเกิดเป็น ตำนานแม่ครัวหัวป่าเมืองสิงห์ จวบจนปัจจุบัน ภูมิปัญญาในการหาเครื่องปรุงไม่ว่าจะเป็นพืช ผักกุ่ม ปู ปลา ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ความอุดมสมบูรณ์ของลำน้ำหลายสายเชื่อมโยงการค้าเนินชีวิตของชาวบ้านริมน้ำเป็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำ ไม่ว่าจะเป็นการกิน การอยู่ การเลี้ยงชีพด้วยการเกษตร จนได้ชื่อว่า **“แดนดินแห่งแม่น้ำสามสาย”**

นอกจากจะปรากฏร่องรอยของตำนาน นักรบไทย เรื่องราวในอดีตยังได้กล่าวถึงความเชื่อ ความศรัทธา ในพระพุทธศาสนาที่เป็นศูนย์กลางการยึดเหนี่ยวจิตใจ นักรบ และชาวบ้านให้เกิดการอิทธิบาท ตั้งมั่น เด็ดเดี่ยว ปรากฏเป็นวัดวาอารามเก่าแก่ เกจิอาจารย์ชื่อดัง ตลิตจนโบราณสถาน ทรงคุณค่าให้ประชาชนสักการะตลอด ริมแม่น้ำที่สร้างมาร่วมสมัยตั้งแต่เมื่อครั้งพระเจ้าอโศกมหาราช ทรงเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังสุวรรณภูมิให้เราได้สืบค้นเพื่อเรียนรู้ถึงความเป็นไป ที่เปลี่ยนแปลงตามอดีต หลากหลายเชื้อชาติที่พลัดถิ่นจากสงครามเดินทางมาตั้งหลักปักฐานกลายเป็นชนพื้นบ้านในแถบ อ.พรหมบุรี หรือชาวลาวเวียง ชาวลาว บ้านแปง ต้นกำเนิด ประเพณีกำฟ้า ประเพณีต่างๆที่มีความคล้ายคลึงกันตามแถบลุ่มน้ำกลายเป็นความสัมพันธ์ทางสายเลือดที่ผสมผสานสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี, 2560)

อำเภอบางระจัน

อำเภอบางระจัน เดิมชื่อ "อำเภอลสิงห์" ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่บ้านเชิงกลัด ทางฝั่งขวาของ

แม่น้ำน้อย ห่างจากที่ว่าการอำเภอ
บางระจันในปัจจุบันไปทางทิศเหนือ
ประมาณ ๖ กิโลเมตร ต่อมาทาง
ราชการได้พิจารณาเห็นว่า ที่ตั้งที่ว่าการ
อำเภอก่อนไปทางเหนือมาก
เกินไป มิได้ตั้งอยู่จุดศูนย์กลาง
ประชาชนมาติดต่อราชการไม่สะดวก
ประกอบกับขณะนั้นลำแม่น้ำน้อย
ตรงที่ตั้งที่ว่าการอำเภอบางระจัน ก็

ตื้นเขินขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง จึงได้พิจารณาหาที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ เสียใหม่

ต่อมาเมื่อ ปี พ.ศ.๒๔๔๒ ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมาตั้งบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำน้อย ณ หมู่ที่ ๔ ตำบลสิงห์ ซึ่งเป็นที่ตั้งในปัจจุบัน ในชั้นแรกเป็นเสาไม้แก่น พื้นฝากระดาน หลังคามุงจาก เป็นที่ทำการ ต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๑ อาคารหลังนี้ได้ชำรุดทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ไม่สามารถที่จะซ่อมแซมให้มั่นคงแข็งแรงได้ ทางราชการจึงได้ตั้งอาคารที่ว่าการอำเภอขึ้นใหม่ ตามแบบแปลนของทางราชการ เป็นอาคารไม้ได้ถุนสูง ทรงปั้นหยา เสาก่ออิฐถือปูน พื้นฝาไม้สัก หลังคามุงกระเบื้อง ทำการก่อสร้างอยู่ ๑ ปี จึงแล้วเสร็จ

การก่อสร้างได้ดำเนินไปในสมัยที่ ขุนประสิทธิ์นรกรรม (เจียน หงษ์ประภาส) ดำรงตำแหน่ง นายอำเภอ ต่อมาทางราชการ ได้พิจารณาเห็นว่า ชื่ออำเภอลสิงห์ เป็นชื่อพ้องกับจังหวัดสิงห์บุรี อีกประการหนึ่งสมัยนั้นทางราชการ ได้ฟื้นฟูสถานที่หรือกิจกรรมสำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงเล็งเห็นว่า ในท้องที่อำเภอเป็นที่ตั้งของค่ายบางระจันในอดีต ซึ่งเป็นวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ ที่ประชาชนได้สมัครสมานกลมเกลียวเสียสละชีวิต และเลือดเนื้อ ทำการสู้รบกับพม่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ชาวบ้านบางระจันผู้กล้าหาญ จึงได้เปลี่ยนชื่ออำเภอลสิงห์ มาเป็นอำเภอ "บางระจัน" ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๘๒ จนถึงปัจจุบัน

อนึ่ง อำเภอค่ายบางระจันในปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิมขึ้นกับอำเภอบางระจัน และเป็นที่ตั้งของค่ายประวัติศาสตร์ "วีรชนชาวบ้านบางระจัน" นั้น ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ เป็นพระราชกฤษฎีกาแยกเป็นเอกเทศ เป็นอำเภอค่ายบางระจัน เมื่อ ๙ กันยายน ๒๕๑๙

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอบางระจันตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสรรคบุรี (จังหวัดชัยนาท) และอำเภออินทร์บุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภออินทร์บุรีและอำเภอเมืองสิงห์บุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอค่ายบางระจัน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเดิมบางนางบวช (จังหวัดสุพรรณบุรี)

การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอบางระจัน แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น ๘ ตำบล ได้แก่

๑. สิงห์ (Sing)
๒. ไม้ดัด (Mai Dat)
๓. เชิงก๊ัด (Choeng Klat)
๔. โพนชไก่อ (Pho Chon Kai)
๕. แม่ลา (Mae La)
๖. บ้านจำ (Ban Cha)
๗. พักทัน (Phak Than)
๘. สระแจง (Sa Chaeng)

ที่ตั้งที่ว่าการ ที่ว่าการอำเภอบางระจัน หมู่ที่ 4 ตำบลสิงห์ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
16130บางระจัน เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดสิงห์บุรี เป็นที่รู้จักสำหรับวีรชนค่ายบางระจัน

การแบ่งเขตการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอบางระจันแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 8 ตำบล ได้แก่

ลำดับ	อักษรไทย	จำนวนประชากร (ธันวาคม 2565)
1.	สิงห์	3,927
2.	ไม้ดัด	6,834
3.	เชิงก๊ัด	4,357
4.	โพนชไก่อ	4,407
5.	แม่ลา	1,539
6.	บ้านจำ	3,114
7.	พักทัน	4,583
8.	สระแจง	4,017

การปกครองส่วนท้องถิ่น

- ท้องที่อำเภอบางระจันประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองบางระจัน ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลสิงห์ ตำบลไม้ตัด ตำบลเชิงกลัด และตำบลโพชนไก่
- องค์การบริหารส่วนตำบลไม้ตัด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลไม้ตัดและตำบลเชิงกลัด (เฉพาะนอกเขตเทศบาลเมืองบางระจัน)
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแม่ลาทั้งตำบล รวมทั้งตำบลสิงห์และตำบลโพชนไก่ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลเมืองบางระจัน)
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจำ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านจำทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลพักทัน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลพักทันทั้งตำบล
- องค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสระแจงทั้งตำบล

tong-en.com . (2560). ประวัติอำเภอบางระจัน. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2566 , จาก <http://www.tong-en.com/article/12/content/187/>

สภาพโดยทั่วไป ตำบลสระแจง อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี

ประวัติความเป็นมา

ตำบลสระแจง อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุและชาวบ้านทั่วไป เล่าสืบทอดต่อกันมาว่า เมื่อก่อนพื้นที่นี้มี ต้นแจง กระจายอยู่เป็นจำนวนมากแต่มีเยอะ ที่บริเวณสระน้ำชาวบ้านจึงเรียกขานต่อกัน มาว่า "สระแจง" ต่อมาจึงได้เป็นชื่อ "ตำบล สระแจง" และในปัจจุบันชาวบ้านได้มีการช่วยกันอนุรักษ์ต้นแจงไว้เพื่อรักษาเอกลักษณ์ ของตำบลต่อไป

จำนวนประชากรใน ตำบลสระแจงอ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี จำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,153คน

ชาย 2,019 คน คิดเป็นร้อยละ 48.61 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

หญิง 2,762 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,200 ครัวเรือน

ประชากรมีความหนาแน่นเฉลี่ย 140.82 คน/ตารางกิโลเมตร

อาชีพประชากรในตำบล

ประชาชนส่วนใหญ่ของ ตำบลสระแจง ประกอบอาชีพทางการเกษตรคือทำนาทำไร่ อ้อย โดยทำนาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง อยู่ในเขต จัดรูปที่ดินซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนัก งานจัดรูปที่ดิน จังหวัดสิงห์บุรี และได้รับการ จัดสรรน้ำจากกรมชลประทาน ซึ่งอยู่ในความ รับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ชันสูตร อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี อาณาเขต และการปกครอง ตำบลสระแจงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งว่า
- หมู่ที่ 2 บ้านดอนเจดีย์
- หมู่ที่ 3 บ้านสามัคคีธรรม
- หมู่ที่ 4 บ้านโพตะโกน
- หมู่ที่ 5 บ้านคิม
- หมู่ที่ 6 บ้านหุบพรหม

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ต.พักทัน อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี
 - ทิศใต้ ติดต่อกับ ต.โพทะเล อ.ค่ายบางระจัน จ.สิงห์บุรี
 - ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ต.บ้านจำและ อ.บางระจัน ต.เชิงกลัด จ.สิงห์บุรี
 - ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ต.โคกช้าง อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี
- ที่ตั้งและอาณาเขต**

ตำบลสระแจงตั้งอยู่ห่างจากอำเภอบางระจัน ประมาณ 10 กิโลเมตร อยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอบางระจัน มีเนื้อที่ประมาณ 29.49 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 18,526 ไร่

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง

<https://www.srachang.go.th/condition>

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
1	บ้านทุ่งว่า	397	403	782	222
2	บ้านดอนเจดีย์	273	300	573	170
3	บ้านสามัคคีธรรม	413	430	843	244
4	บ้านโพตะโกน	355	393	748	208

5	บ้านคิม	417	409	826	244
6	บ้านหุบพรหม	180	198	378	111
	รวม	2,019	2,134	4,153	1,200

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง

(<https://www.srachang.go.th/condition>)

สภาพสังคม

ตำบลสระแจง เป็นสังคมชนบท ชาวบ้านอยู่กันอย่างเรียบง่าย ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม อาศัยอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กในลักษณะเครือญาติ มีวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามสืบต่อกันมายาวนาน

สาธารณสุข

สถานีนอนามัย 1 แห่ง คือ สถานีนอนามัยตำบลสระแจง หมู่ที่ 4 อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระแจง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดและสำนักสงฆ์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

วัดสระแจงศรีนัยเกต	หมู่ที่ 1
วัดธรรมเจดีย์	หมู่ที่ 2
วัดสามัคคีธรรม	หมู่ที่ 3
วัดคิมราษฎร์	หมู่ที่ 5

ด้านการศึกษา

ศูนย์เพื่อการศึกษาและเรียนรู้ มีดังนี้

โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง

1. โรงเรียนวัดคิม
2. โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม
3. โรงเรียนวัดดอนเจดีย์
4. โรงเรียนบ้านทุ่งว่า

โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส) 1 แห่ง

1. โรงเรียนวัดวัดคิม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 แห่ง

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดคิม
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม (ถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน)

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดดอนเจดีย์
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนบ้านทุ่งว่า

ด้านความปลอดภัย

ป้อมตำรวจประจำตำบลสระแจง 1 แห่ง หมู่ 1

บริการขั้นพื้นฐาน

ถนนที่ใช้สัญจรไป - มา ในตำบลสระแจงส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง ส่วนถนนที่ใช้ติดต่อกับอำเภอ และตำบลใกล้เคียงจะเป็นถนนลาดยาง ซึ่งอยู่ในสภาพใช้การได้ดีพอสมควร แต่จะมีสภาพความเป็นหลุมเป็นบ่อบ้างในบางส่วน มีถนนลาดยางติดต่อกับอำเภอบางระจันได้ 3 เส้นทาง ได้แก่

1. เส้นทางตลาดชั้นสูตร ต.เชิงกลัด อ.บางระจัน
2. ผ่านเส้นทาง ต.บ้านจำ เข้าทางสำนักงานเกษตรอำเภอบางระจัน
3. ถนนสายหนองรี - โปตะโกน

จุดเด่นของพื้นที่ในตำบลสระแจง

ตำบลสระแจงมีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านแหล่งน้ำ จึงเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรนำไปใช้ในทางการเกษตร

แหล่งน้ำธรรมชาติ

คลองธรรมชาติ	2	แห่ง
บึง , หนอง	2	แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

คลองชลประทาน	3	แห่ง
ฝายน้ำล้น	2	แห่ง

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบล

พื้นที่ตำบลสระแจงมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่ถือว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของตำบล ซึ่งได้รับการปรับปรุงดูแลให้ดียิ่งขึ้น ทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อการบริโภคของประชาชนในตำบลและตำบลพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งมีบึงและหนองน้ำ ได้แก่

- บึงโปตะโกน บึงคิม
- ลำน้ำบ้านคิม ลำน้ำสาธารณะบ้านคิม
- บึงหนองหล่ม หนองตาโหงก

ซึ่งแหล่งน้ำส่วนใหญ่นำไปใช้ประโยชน์ในทางการเกษตร

สาธารณูปโภค

การประปา ตำบล

การประปา มีระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน 23 แห่ง ดังนี้

หมู่ที่ 1	จำนวน	4	แห่ง
หมู่ที่ 2	จำนวน	4	แห่ง
หมู่ที่ 3	จำนวน	3	แห่ง
หมู่ที่ 4	จำนวน	4	แห่ง
หมู่ที่ 5	จำนวน	5	แห่ง
หมู่ที่ 6	จำนวน	3	แห่ง

ไฟฟ้าและโทรคมนาคม

ตำบลสระแจง มีไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเข้าถึงทุกหมู่บ้าน

บริการโทรศัพท์เอกชน จำนวน 5 แห่ง

บริการอินเทอร์เน็ต จำนวน 1 แห่ง

ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) (จังหวัด สิงห์บุรี)

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ผลิตภัณฑ์ ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

รายละเอียด : น้ำยาล้างจาน ผลิตภัณฑ์ซักผ้าขาว น้ำยาปรับผ้านุ่ม ผงซักผ้า ผลิตภัณฑ์ถูพื้น ยาหม่อง ผลิตภัณฑ์จักสานจากผู้พิการในตำบล

ผลิตโดย : ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต.สระแจง

ติดต่อ : สถานีอนามัยตำบลสระแจง ต.สระแจง อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี

ผลิตภัณฑ์ ชมรม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

(ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จ.สิงห์บุรี)

	<p>ผลิตภัณฑ์ซักผ้าขาว</p>
	<p>ผลิตภัณฑ์ล้างจาน</p>
	<p>ผลิตภัณฑ์ถูพื้น</p>

	<p>ผลิตภัณฑ์ยาหม่อง</p>
	<p>ผลิตภัณฑ์จักรสาน</p>

ปอกมีด (จังหวัด สิงห์บุรี)

ชื่อผลิตภัณฑ์	: มีดและปอกมีดโบราณ
รายละเอียด	: ปอกมีจากไม้ชนิดต่างๆ และมีด งานตามสั่ง
ราคา	: ขึ้นอยู่กับไม้และขนาด บาท
ผลิตโดย	: นายนะ ศीलดี
ติดต่อ	: ต.สระแจง อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี โทร. 086-137-9254

	<p>มีดและปอกมีดโบราณ</p>
---	--------------------------

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลสระแจะ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

<https://www.srachang.go.th/condition.php>

3.องค์ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจะ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ขนมกง และ ขนมสามเกลอ (ขนมพื้นบ้านชาวสิงห์บุรี)

“ขนมกง” หรือ “ขนมกงเกวียน” เป็นขนมที่มีบันทึกไว้ว่าถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยอยุธยา มีลักษณะเป็นวงกลมและมีเส้นไขว้พาดกัน คล้ายล้อเกวียน หรือพระธรรมจักร ซึ่งมีความเชื่อว่าจะหมุนไปข้างหน้าอย่างเดียว โดยปรากฏหลักฐานอยู่ใน “คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม เอกสารจากหอหลวง” ว่าด้วยตลาดในพระนครศรีอยุธยา ความตอนหนึ่งว่า

“ชื่อตลาดป่าโทน ๑ ถนนย่านป่าขนมชาวบ้านย่านนั้นทำขนมขาย แลนั่งร้านขายขนมชะมด กงเกวียนสามเกลอหินฝนทอง ขนมกรุบขนมพิมพ์ถั่ว ขนมลำป้านี่แลขนมแห้งต่าง ๆ”

ซึ่ง “กงเกวียน” ก็คือขนมกง ขนมพื้นเมืองแถบภาคกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแถบจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สุพรรณบุรี สิงห์บุรี ฯลฯ โดยนิยมใช้ขนมกงเป็นขนมมงคลในพิธีแต่งงาน เพื่อสื่อความหมายถึงคู่บ่าวสาวที่จะใช้ชีวิตเคียงคู่กันไปอย่างมีความสุขและมีความรักให้กันตลอดไป เปรียบเสมือนกงล้อที่หมุนไปข้างหน้า เช่นเดียวกับพระธรรมจักร หรือกงล้อแห่งธรรม ที่ไม่มีวันดับสูญ อันเป็นลักษณะที่เป็นมงคลจนชาวสิงห์บุรีถือว่าเป็นขนมที่จะขาดไม่ได้ในวันแต่งงาน เพื่ออวยพรให้บ่าวสาวครองคู่อยู่ด้วยกันตลอดไปนั่นเอง

ขนมกงที่ทำทานเล่นกันในชีวิตประจำวัน จะเป็นขนมกงวงเล็ก ส่วนในพิธีแห่ขันหมากจะนิยมทำขนมกงวงใหญ่ ทำลวดลายด้านในให้สวยงามเป็นพิเศษ บางที่จะประดิษฐ์โดยการเอาดอกมาเสียบสีมุมของตัวกง รวบปลายดอกแล้วมัดยอดด้วยดอกลูกให้เหมือนทรงกระโจม นำแป้งที่ใช้ชุบตัวกงมาสลัดในกระทะให้เป็นแพฝอย ๆ นำแพแป้งที่ลักษณะเหมือนแหนี้มาคลุมตัวกระโจมดังกล่าว เพิ่มความสวยงามไปอีกแบบ จากนั้นก็นำใส่สาแหรกหาบไปในพิธีแห่ขันหมากขนมกงขาดไม่ได้ในงานหมั้น

งานแต่ง จนคนไทยสมัยก่อน ถึงกับ มีสำนวนพูดสัพยอกว่า “เมื่อไรจะได้กินขนมกงเสียที” ซึ่งหมายความว่าเมื่อไรจะแต่งงานนั่นเอง ขนมกงเป็นขนมมงคล ด้วยเชื่อว่าจะทำให้คู่บ่าวสาวมีใจคอหนักแน่นและครองรักกันตลอดไปเหมือนกงล้อของเกวียนที่หมุนไปเรื่อย ๆ ขนมกงของโบราณขนานแท้ ไล่ตั้งแต่โปรง และแป้งที่เคลือบก็ต้องมีเม็ดพองๆ ที่เรียกว่า “หัวแก้วหัวแหวน” ขึ้นตามวงขนม ซึ่งถ้าหัวแก้วหัวแหวนขึ้นเยอะยิ่งดี เพราะเชื่อว่าบ่าวสาวจะได้ลูกชาย แต่ถ้าตัวแป้งเตียนเนียนไม่โป่งพอง เชื่อกันว่าจะได้ลูกสาว และยังเชื่อกันว่าตอนที่หยิบไล่ขนมมาป่น หยิบมาเท่าไรก็ต้องปั้นเท่านั้น ห้ามหยิบเข้าหยิบออก โบราณเขาจะถือว่า เดี่ยวอยู่กันไม่ยัด

สมัยก่อน ในงานหมั้นงานแต่งงานจะใช้ขนมกงควบคู่กับขนมสามเกลอ แต่ปัจจุบันขนมสามเกลอเสื่อมความนิยมไปมากแล้ว คงเหลือแต่ขนมกงที่คนไทยภาคกลางยังนิยมใช้เป็นขนมแต่งงานกันแพร่หลาย ดังนั้นแถวอยุธยา อ่างทอง สุพรรณบุรี และสิงห์บุรี จึงมีแม่ค้าพ่อค้า ทำขนมกงขายตามคำสั่ง ซึ่งจะมีมากในเดือนที่นิยมพิธีแต่งงาน อย่างไรก็ตามทุกวันนี้จะหาศิลปินนักทำขนมกงอร่อย ๆ ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ให้เป็นแค่ขนมโบราณ หรือขนมมงคลเพียงอย่างเดียว นานวันคงจะหายไป เพราะคนรุ่นใหม่ ๆ ก็จะไม่ใคร่รู้จัก จึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย

ขนมกง

ส่วนผสมและขั้นตอนการทำขนมกง

ส่วนผสมและขั้นตอนการทำขนมกง

ส่วนผสม	
• กุ้งเชียว	500 กรัม
• น้ำตาลปีบ	2 กิโลกรัม
• กะทิ	300 กรัม

แป้งชุบทอด	
• แป้งทอดกรอบอบเนกประสงค์	300 กรัม
• กะทิ	300 กรัม
• เกลือ	1 กรัม
• น้ำสะอาด	200 กรัม
• น้ำมันปาล์ม	

ขั้นตอนการทำขนมกง

- นำกุ้งเชียวมาล้างให้สะอาด
- จากนั้นนำมาคั่วพอสุก
- นำกุ้งเชียวที่คั่วแล้วมาแช่น้ำ
- เมื่อแช่กุ้งเชียวได้ที่แล้วก็นำมาล้าง
- นำกุ้งเชียวจนสุกแล้วรอให้เย็นแล้วเอามาบดให้ละเอียด
- จากนั้นนำไปตากแดดให้แห้ง
- นำแป้งข้าวเหนียว 3 ช้อน มาผสมกับน้ำมันให้เข้ากันแล้วนำไปต้ม
- จากนั้นตั้งกะทะใส่น้ำตาลปีบ 2 กิโลกรัม เคี่ยวจนน้ำตาลเดือดเริ่มเหนียว
- นำกุ้งเชียวที่ตากแล้วมาผสมกับแป้งที่ต้มไว้ใส่น้ำตาลปีบที่เคี่ยวจนเหนียวลงในครก(หรือเครื่องตี)
- ต้มให้ส่วนผสมทั้งสองอย่างเข้ากันจนเป็นเนื้อเดียวกัน
- จากนั้นนำมาปั้นเป็นรูปปลั๊กของเกวียน(เล็ก,ใหญ่ตามาชอบ)แป้งชุบทอดเหมือนกันกับขนมสามเกลอ

ขนมสามเกลอ

ส่วนผสมและขั้นตอนการทำขนมสามเกลอ

ส่วนผสมและขั้นตอนการทำขนมสามเกลอ

ขั้นตอนการทำขนมสามเกลอ

- นำงาดำมาล้างทำความสะอาด
- เมื่อล้างงาดำจนสะอาดแล้วก็นำมาคั่วโดยใช้ไฟอ่อนคั่วพอสุก
- นำงาดำที่คั่วแล้วมาผสมกับส่วนผสมดังนี้เพื่อเตรียมกวน
- มะพร้าวตำเป็น 3 กิโลกรัม
- น้ำตาล 3 กิโลกรัม
- แป้งข้าวเหนียว 4 ชีด (อัตราส่วนนี้/งา 1 กิโลกรัม)
- นำส่วนผสมทั้งหมดลงกะทะตั้งไฟกวนจนกว่าจะเหนียว
- เมื่อกวนส่วนผสมทั้งหมดเข้ากันจนเหนียวแล้วนำลงจากเตารอให้เย็นแล้วนำมาปั้นตามลักษณะที่เราต้องการ

ขั้นตอนการทอด

- นำแป้งทอดกรอบผสมกับกะทิแล้วนวดให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกัน ไม่เหลวจนเกินไป
- นำน้ำมันลงกะทะใช้ไฟแรงแล้วค่อยลดระดับมาเป็นไฟกลาง
- นำไส้ขนมสามเกลอที่ปั้นไว้ลงชุบในแป้งที่ผสมแล้วลงไปทอดในกะทะให้เป็นสีเหลืองทองแล้วตักขึ้น
- พักให้เย็นแล้วค่อยทานเพราะมันร้อนแล้วจะปากพองจะได้ขนมสามเกลอที่แสนอร่อย

ส่วนผสม

งาดำ	500 กรัม
มะพร้าวทึนทึกขูดรี้ว	1.5 กิโลกรัม
น้ำตาลปีบ	2 กิโลกรัม
แป้งข้าวเหนียว	200 กรัม

แป้งชุบทอด

แป้งทอดกรอบเนกประสงค์	300 กรัม
เกลือ	1 กรัม
น้ำสะอาด	200 กรัม
สีผสมอาหาร(สีเหลืองไข่)	
น้ำมันปาล์ม	3 กง

อภิปรายผลการวิจัย

โครงการการพัฒนาศักยภาพให้ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้ความจริงแท้เชิงอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน ในการยกระดับองค์ความรู้ผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

โดยผลการศึกษาเป็นที่น่าสนใจและเชื่อมโยงในหลากหลายมิติทั้งอาหารพื้นเมืองถูกเชื่อมโยง เป็นหนึ่งเดียวกับการบริโภคอาหารพื้นเมือง การบริโภคอาหารพื้นเมืองจะถูกกำหนด โดยวัฒนธรรม ความยากง่ายในการหาอาหาร ความชอบ ฤดูกาล และปัจจัยทางสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น ภูมิ ประเทศ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ความเป็นเมือง เป็นต้น วัฒนธรรมการบริโภคอาหารพื้นเมือง ประกอบ ด้วยองค์ประกอบหลายส่วนเช่น ความเชื่อและคุณค่า เกี่ยวกับอาหาร การเลือก การเสาะหา และการปรุงแต่งอาหาร รูปแบบของการบริโภคอาหาร บทบาททางสังคม ของอาหาร การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการบริโภค อาหาร กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดเรื่องราว ด้าน อาหารในสังคม เป็นต้น สำหรับครอบครัวของคนในเมือง มักจะมีความเชื่อแบบตะวันตกและ วัฒนธรรมการบริโภคอาหาร แบบสำเร็จรูป อาหารพื้นเมืองแต่ละท้องถิ่นเป็นเอกลักษณ์แต่ละ วัฒนธรรม อาหารไทยถูกปรุงแต่งและถ่ายทอดสูตรตำรับ กันมาแบบรุ่นต่อรุ่น สำหรับอาหารไทย ตำรับชาววังจะมีความละเอียด ประณีต ประดิดประดอยคล้ายกับงานหัตถกรรม ชั้นเยี่ยม แต่ทว่า อาหารไทยตำรับพื้นเมืองของชาวบ้านจะอาศัยธรรมชาติรอบตัวและการปรุงแต่งที่เรียบง่าย มีความ หลากหลาย มีเอกลักษณ์และมีรสชาติที่ชวนลิ้มลอง ตำรับอาหารพื้นเมืองเป็นความผสมผสานที่ลงตัว ระหว่าง ชนิดของอาหาร ปริมาณและชนิดผักพื้นบ้าน เนื้อสัตว์และเครื่องปรุง เทคนิคการปรุงอาหาร เช่น ขนم ขนาดของผักหรือ เนื้อที่ใช้ปรุงอาหาร เวลาปรุงอาหาร อะไรใส่ก่อน อะไรใส่หลัง เป็นเรื่อง ที่เกี่ยวกับความอร่อยเช่นกัน ตัวอย่าง เช่น "ขนมกง" หรือ "ขนมกงเกวียน" เชื่อกันว่าได้ชื่อจากการมี ลักษณะเป็นวงกลมและมีเส้นไขว้พาดกัน คล้ายล้อเกวียน เป็นคนไทยโบราณที่หารับประทานได้ยาก ชนิดหนึ่งในปัจจุบัน เชื่อกันว่าขนมกงมีมาอย่างน้อยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ความพึงพอใจในรสชาติ ของรสอาหาร หรือความอร่อยของอาหารพื้นเมืองเหล่านี้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวเป็นวัฒนธรรมที่คุ้นเคย แต่วัยเด็ก ผู้คนแต่ละท้องถิ่น จะได้รับการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็กว่าอะไรควรรับประทานกับอะไรนับเป็น สิ่งสะท้อนประสบการณ์และภูมิปัญญาไทย ภายใต้บรรยากาศของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ นิศรา จันทร์เจริญสุข (2558) ทำงานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ของธุรกิจชุมชนบ้านกิวแล น้อยและบ้านกิวแลหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนให้ ประสบความสำเร็จได้ ต้องให้สมาชิกในชุมชนเห็นความสำคัญของการสืบทอด อนุรักษ์ทางวัฒนธรรม และร่วมพัฒนางานหัตถกรรมให้อยู่คู่กับชุมชน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยการจัดการความรู้ เริ่มจากการ 1.ป่งชี้ความรู้การออกแบบงานหัตถกรรม 2.การสร้างและแสวงหาความรู้ จากการสังเกต การซักถามและการฝึกอบรม 3.การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยการบันทึกความรู้ การสรุปความรู้ ในรูปสื่อเอกสาร และสื่ออื่นๆอย่างเป็นรูปธรรม 4.การประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยเรียบเรียง สรุปเผยแพร่ ในสื่อต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูลง่ายและรวดเร็ว เช่น เว็บไซต์ หรือสื่อวีดิทัศน์ลงใน ยูทูป เป็นต้น และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแบ่งปัน เพื่อ สืบทอดวัฒนธรรม สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยิ่งยืนต่อไป และ อภิชาติ ไจอารีย์ (2557) ทำการ

วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ใน 3 องค์ประกอบ คือ องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกระบวนการจัดการความรู้และปัจจัยเงื่อนไขแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ของชุมชนบ้านพุเตยจังหวัดกาญจนบุรีใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ การศึกษาจากเอกสารและหลักฐานต่างๆ การสำรวจชุมชน และการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 24 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน และตัวแทนชาวบ้านใช้กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (content analysis) ผลการศึกษา พบว่า 1) องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย มีที่มา 2 ลักษณะ คือ (1) ภูมิปัญญาดั้งเดิม และ (2) ความรู้ใหม่ที่ผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิมกับวิทยาการสมัยใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วยรูปแบบผลิตภัณฑ์ 4 ชนิด คือ หน่อไม้ดอง หน่อไม้ต้ม หน่อไม้แห้งและหน่อไม้ซूप ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของคนในชุมชน และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น จนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเลือกสรรการเรียนรู้และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น และเป็นวิถีชุมชนที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา 2) กระบวนการจัดการความรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดความรู้โดยผ่านการพิจารณาว่าเป็นความรู้ดั้งเดิมหรือความรู้ใหม่ที่ประยุกต์จากภูมิปัญญาเดิม (2) การแสวงหาความรู้ที่มาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชนและการส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอก (3) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ ผ่านการพูดคุยและปรึกษาหารือ เพื่อการแก้ปัญหาในกระบวนการแปรรูป (4) การจัดเก็บความรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคล ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และ (5) การถ่ายทอดความรู้ส่วนใหญ่มีลักษณะอย่างไม่เป็นทางการ ผ่านสมาชิกภายในครัวเรือน และ 3) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จของการจัดการความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ (1) ความรู้ด้านการจัดการความรู้ (2) วัฒนธรรม/วิถีชุมชน (3) ผู้นำชุมชน (4) ทรัพยากรท้องถิ่น และ (5) โครงสร้างพื้นฐาน

ซึ่งนอกจากอาหารและขนมพื้นเมือง ตามความเชื่อโดยอาศัยวัตถุดิบตามสภาพภูมิประเทศของแต่ละจังหวัดแล้ว สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ก่อเกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านและลักษณะตามภูมิประเทศของแต่ละจังหวัดเช่นเดียวกับงานวิจัย กนกพร ฉิมพลี (2555) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาจากเอกสารอ้างอิงและการศึกษาภาคสนามในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป้าหมาย 4 กลุ่มได้แก่ 1) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสานหมวกใบตาลบ้านคล้า อำเภอ พิมาย 2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานผักตบชวา อำเภอ จักราช 3) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบึงมิตรภาพ อำเภอโนนสูง และ 4) วิสาหกิจชุมชน

กลุ่มผลิตภัณฑ์จากใบตาลบ้านยายพา อำเภอชุมพวง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง การสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 20 คน การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยแบ่งรูปแบบการจัดสนทนากลุ่มเป็น 2 ลักษณะคือลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มละประมาณ 3 ครั้ง ครั้งละ 4-9 คนผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญรวมทั้งหมด 52 คนจากการศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานเมืองค้อประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการจัดการความรู้และเงื่อนไขที่มีผลต่อการจัดการความรู้ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการปลูกฝังวิถีคิด การดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ลูกหลาน เพื่อปฏิบัติสืบต่อกันมา 2) กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ (1) การกำหนดความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม จากนั้นจึงนำไปสู่ (2) การแสวงหาและยึดกุมความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอก เพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่มและนำไปสู่ (3) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้น และเป็นที่มาของ (4) การจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคล และ (5) การถ่ายทอดความรู้มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้แล้ว สามารถย้อนกลับไปกำหนดความรู้ในรูปแบบอื่นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และ 3) เงื่อนไขที่ทำให้การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประสบความสำเร็จ มี 4 เงื่อนไขที่สำคัญ ได้แก่ (1) ความรู้ด้านการจัดการความรู้ (2) วัฒนธรรมองค์การ (3) ภาวะผู้นำและ (4) โครงสร้างพื้นฐาน รวมไปถึงข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัย คือ “การพึ่งตนเอง” ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตเครื่องจักสาน ซึ่งจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ประการนั้นนำไปสู่การพึ่งตนเองของกลุ่มองค์การชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยมีหลักการที่สำคัญได้แก่ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความสามัคคีการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และการมีใจรักในด้านการจักสาน

ในขณะที่ เฉลิมพล จตุพร (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเกษตรกร ชุมชน และวิสาหกิจชุมชน ที่ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยผลการศึกษาพบว่าในส่วนของวิสาหกิจชุมชน จะต้อง ปรับปรุงการดำเนินงานในเรื่องการตลาด การบริหารการผลิต กระบวนการจัดการสินค้า และความรับผิดชอบต่อชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สุธานี คาคี และคณะ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้เพื่อขยายผลการผลิต แปรรูปน้ำมันงาปลอดสารเคมี สู่วิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลวิจัยพบว่า องค์ความรู้ในการปลูกงาและสกัดน้ำมันงา ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวไทย ใหญ่ โดยสถาบันครอบครัวเป็นแหล่งก่อเกิดการเรียนรู้สั่งสม

จนกลายเป็นองค์ความรู้ และมีการพัฒนาต่อเนื่ององค์ความรู้ในการสกัดน้ำมันจากเดิมโดยอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยพัฒนา กระบวนการสกัดน้ำมันจากเดิม แบบใช้ครกไม้กับแรงงานวัวควาย ในการสกัด มาเป็นการใช้ครกไม้ กับพลังน้ำหรือกังหันน้ำ และแบบประยุกต์โดยใช้ครกไม้กับพลังงานไฟฟ้าในการสกัดน้ำมัน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่างานวิจัยที่ศึกษามีทั้งด้านการจัดการความรู้ของธุรกิจชุมชน รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสังเคราะห์องค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน รวมทั้งการศึกษารูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การศึกษาภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้าน ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การจัดการองค์ความรู้เพื่อขยายผลการผลิตแปรรูปน้ำมันงาปลอดสารเคมี สู่วิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเอง การศึกษาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเกษตรกร ชุมชน และวิสาหกิจชุมชน การดำเนินงานวิจัยดังกล่าว มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการเชิงคุณภาพเช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์เอกสารในการสกัด องค์ความรู้จากบุคคลซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมีลักษณะของการสืบทอดอย่างไม่เป็นทางการไม่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นไปตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคลมา โดยขั้นตอนกระบวนการจัดการความรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดความรู้(2) การแสวงหาความรู้(3) การแลกเปลี่ยนความรู้(4) การจัดเก็บความรู้และ (5) การถ่ายทอดความรู้และมีปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดการความรู้ที่สำคัญ คือ(1) ความรู้ด้านการจัดการความรู้(2) วัฒนธรรม/วิถีชุมชน (3) ผู้นำชุมชน (4) ทรัพยากรท้องถิ่น และ (5) โครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อจัดการความรู้ด้านหัตถกรรมไทยของฝั่งธนบุรี ในงานวิจัยนี้ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการและการนำไปใช้

จากผลการวิจัยโครงการการพัฒนาศักยภาพให้ความรู้ ในด้านการจัดการ การผลิต และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ของผู้ประกอบการชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี นี้มีข้อค้นพบที่จะสามารถนำไปปรับใช้ในเชิงวิชาการและการนำไปปฏิบัติได้ ดังนี้

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนหรือท้องถิ่น อาจหมายถึงผู้มีอำนาจในการบริหารงานประชาชนเจ้าของผลิตภัณฑ์เป็นต้น สามารถนำตัวแบบสมการโครงสร้างของงานวิจัยมาใช้อ้างอิงในการออกกลยุทธ์เพื่อสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ให้เกิดประสิทธิผลเชิงพาณิชย์ได้ด้วยการเพิ่มระดับการประชาสัมพันธ์ของการนำเสนอตัวผลิตภัณฑ์ถึงความดั้งเดิมและการผูกเรื่องราวประจำถิ่นกับองค์ประกอบผลิตภัณฑ์รวมไปถึงการนำเสนอผ่านมาสคอตหรือตราสินค้าให้มีรูปลักษณ์ที่สื่อถึงความเป็นต้นตำรับของผลิตภัณฑ์

ซึ่งจะช่วยทำให้เกิดระดับทัศนคติเชิงบวกและความตั้งใจซื้อที่เพิ่มมากขึ้นแก่ผู้บริโภคอันจะนำไปสู่ผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้

2. ภาครัฐหรือเอกชนที่จะเข้ามาช่วยปรับปรุงส่งเสริมเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นสามารถสนับสนุนและต่อยอดเพื่อนำเอาตัวแบบสมการโครงสร้างมาใช้อ้างอิงในการพิจารณาส่วนที่ควรส่งเสริมหรือประเด็นที่ควรให้การสนับสนุนเพื่อทำให้เกิดการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของตัวผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เกิดความยั่งยืนต่อเศรษฐกิจในระดับมหภาคได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาโดยมีการแบ่งเขตพื้นที่ท้องถิ่นและทำการเปรียบเทียบเนื่องจากบริบทในแต่ละพื้นที่ท้องถิ่นอาจมีข้อแตกต่างกันเรื่องการรับรู้และชื่อเสียงซึ่งจะทำให้เกิดระดับการรับรู้เกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่แตกต่างกัน เมื่อศึกษาเปรียบเทียบแล้วอาจทำให้เกิดข้อแตกต่างที่ส่งผลแตกต่างกันทำให้สร้างตัวแบบสมการโครงสร้างที่มีความแม่นยำในการพยากรณ์มากยิ่งขึ้นในแต่ละบริบท

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม ซึ่งเป็นตัวแปรที่อาจมีอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อให้การผนวกรวมเป็นส่วนหนึ่งในตัวแบบสมการโครงสร้างนี้เพื่อทำให้การพยากรณ์ของตัวแบบสมการโครงสร้างมีความแม่นยำน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กนกพร สว่างแจ้ง. (2546). การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กนกวรรณ แก้วอุไทย สุทธิณี พรพันธุ์ไพบูลย์ เบญจพร แก้วอุไทย และนุศรา สาริมาตร.(2561). ชีตความสามารถในการรองรับและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณน้ำตกบางแป จังหวัดภูเก็ต. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 11: 2561 “การบูรณาการภูมิปัญญาสู่นวัตกรรมและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” การจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2563. จาก https://btech.pkru.ac.th/images/doc/PKRU2561_benjaporn_bangpae.pdf
- กานติมา วัฒนวานิชย์. (2550). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์คุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- กชกร เป่าสุวรรณ และคณะ. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์พิษณุโลก. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- ขวัญชนก เดชพงษ์. (2562).วิถีชีวิตริมน้ำของประชาชนตลาดน้ำตลิ่งชัน เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร.การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษา ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 ,วันที่ 19 มกราคม 2562 ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- จิตรา อนุสาสนนันท์. (2555). การเปลี่ยนแปลงจากการขยายตัวและการจัดการตลาดน้ำคลองลัดมะยม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะโบราณคดี, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม.
- จตุรงค์ คงแก้ว นิพนธ์ พงศ์สุวรรณ พงศ์ธีระ บัวเพชร และภูวดล บุตรรัตน์. (2556). ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับและมาตรการการจัดการท่องเที่ยวแนวปะการังน้ำตื้นเกาะไข่นอก จังหวัดพังงา (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์). สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563 . จาก <https://opac.kku.ac.th/Catalog/ArticleItem.aspx?JMarCID= j00256055>
- จรัส โพธิ์จันทร์. (2553). ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์. (2549). ตลาดในชีวิต ชีวิตในตลาด. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2551). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รักษพงษ์ วงศาโรจน์. (2561). ศึกษาแนวทางการเพิ่มความสามารถในการรองรับและการเพิ่มรายรับของแหล่งท่องเที่ยว. วารสารการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561
- รัตติยา คีตานนท์. (2549). การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัดสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะมนุษยศาสตร์.
- พรพรรณ เปล่งปลั่ง. (2548). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, สาขาสังคมวิทยา.
- ธนกร อนุญาหงษ์.(2563).การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดการสุขาภิบาลตลาดน้ำตลิ่งชัน. สืบค้นวันที่ 12 มิถุนายน 2563.จาก <http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000112/News/npt/2563/clean/thanapon.pdf>
- ศุจิรัตน์ แผลมหลวง. (2549). ผลกระทบของการท่องเที่ยวในตลาดน้ำอัมพวาที่มีผลต่อวิถีชีวิตของชุมชน. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะวิทยาการจัดการ, สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป.
- อานติ จักรแก้ว. (2545). ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการจัดการรากฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, สาขาวิชาภูมิศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี. (2560). ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี. เข้าถึงเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2565. สืบค้นจาก https://www.singburi.go.th/_2017/content/history
- Applewhite, P. B. (1996). Organizational and behavior. (3rd ed.). New York: Englewood Cliffs, N.J. Prentice-Hall.
- Ahmadi, R.H. (1997). Managing capacity and flow at theme parks. Operations Research, 45(1),1-13.
- Bar-On, R. (1976). Seasonality in Tourism. Economics Intelligence Unit, London.

- Chan, W.W., and Chan, L.C. (2008). Revenue management strategies under the lunar-solarcalendar: Evidence of Chinese restaurant operations. *International Journal of Hospitality Management*, 27(3), 381–390.
- Eagles, P., McCool, S., and Haynes, C. (2002). *Sustainable Tourism in Protected Areas. Guidelines for Planning and Management*. Madrid: World Tourism Organization.
- Edelheim, J. R. (2015). *Tourism Attractions: From Object to Narrative*. Bristol: Channels ViewPublication.
- Fyall, A., Garrod, B., Leask, A., and Wanhill, S. (eds) (2008) *Managing Visitor Attractions*. Oxford: Elsevier.
- Fyall, A., Garrod, B., and Leask, A. (2003) *Managing Visitor Attractions New Directions*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Goulding, P., and Hay, B (2001). Scottish visitor attractions: a collaborative future? *International Journal of Tourism Research*, 3, 211-228.
- Hoy, W.K. & Miskel C.G. (1991). *Educational administration : Theory research and practice*. New York: Random House.
- Hede, A.-M., and Hall, J. (2006). Leisure experiences in tourist attractions: Exploring the motivations of local residents. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 13(1), 10–22.
- Heo, Y., and Lee, S. (2009). Application of Revenue Management practice to the theme park industry. *International Journal of Hospitality Management*, 28m 446-453.
- Jang, S. (2004). Mitigating tourism seasonality. A quantitative approach. *Annals of Tourism Research*, 31(4), 819-836.
- Johnston, R., and Clark, G. (2005). *Service Operations Management: Improving Service Delivery*. Second edition. Essex: Prentice Hall.
- Secord, P. F., & Backman Carl W. (1991). *Social psychology* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kotler, P. (2003). *Marketing Management* (11th ed). New Jersey : Prentice-Hall.
- Leask, A. (2010). Progress in visitor attraction research: Towards more effective management. *Tourism Management*, 31(2), 155–166.

- Leask, A., Fyall, A., and Garrod, B. (2013). Managing revenue in Scottish visitor attractions. *Current Issues in Tourism*, 2013. 16(3), 240-265.
- Mason, P. (2003) *Tourism Impacts, Planning and Management*. Burlington: Butterworth-Heinemann.
- Nada, J.R., Font, A.R., and Rosselo, A.S. (2004). The economic determinants of seasonal patterns. *Annals of Tourism Research*, 31(3), 697-711.
- Olszewski, P., and Xie, L. (2005). Modelling the effects of road pricing on traffic in Singapore. *Transportation Research, Part A: Policy and Practice*, 39(7-9), 755-772.
- Page, S.J. (2015) *Tourism Management*. New York: Routledge.
- Page, S.J., and Connell, J. (2009) *Tourism A Modern Synthesis*. 3rd edition. Hampshire: Cengage Learning EMEA.
- Peterson, C. and McCarthy, C. (2000), Location Enhancement of Cultural Tourism Destination. *The Tourist Review*, 55(4), 14 – 22.
- Shone, A., and Parry, B. (2004) *Successful Event Management: A Practical Handbook*, Second Edition. London: Thomson.
- Swarbrooke, J (1998). *Sustainable Tourism Management*. Wallingford, Oxon: CABI Publishing.
- Swarbrooke, J. (2002). *The Development and Management of Visitor Attractions*. 2nd edition. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Yeoman, I., Brass, D., and McMahon-Beattie, U. (2007). Current issues in tourism: The authentic tourist. *Tourism Management*, 28(4), 1128-1138.

แบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็นระดับความตั้งใจซื้อและทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน
ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี: ในบทบาทของการรับรู้
ความจริงแท้เชิงอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภคที่สนใจสินค้าอุปโภคบริโภคซึ่งได้จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ประจำถิ่น โดยศึกษาจากผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบไปด้วย

- ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์
- ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านการรับรู้ความจริงแท้ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
- ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
- ตอนที่ 4 ระดับความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
- ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

คณะผู้วิจัย

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. 18 - 22 ปี

2. 23 - 27 ปี

3. 28 - 31 ปี

4. 32 - 36 ปี

5. 37 - 41 ปี

6. 42 - 46 ปี

7. 47 - 51 ปี

8. 52 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

1. โสด

2. หย่า/หม้าย

3. สมรส

4. แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ไม่ได้รับการศึกษา

2. ปวช. ปวส. ปวท.อนุปริญญา

3. ประถมศึกษา

4. ปริญญาตรี / เทียบเท่า

5. มัธยมศึกษา

6. สูงกว่า ปริญญาตรี

5. สถานภาพการทำงานปัจจุบัน

1. ทำงานบ้าน/แม่บ้าน

2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

3. ธุรกิจส่วนตัว / เจ้าของกิจการ

4. ราชการ/รัฐวิสาหกิจ

5. พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทหรือเอกชน

6. รับจ้างทั่วไป/เกษตรกร

7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว

1. น้อยกว่า/เท่ากับ 5,000 บาท

2. 5,001 - 10,000 บาท

3. 10,001 - 15,000 บาท

4. 15,001 - 20,000 บาท

5. มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านการรับรู้ความจริงแท้ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความดั้งเดิมและมีเอกลักษณ์เฉพาะที่น่าจดจำซึ่งแสดงออกถึงที่มาจากภูมิปัญญาประจำถิ่น					
ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความสอดคล้องกับเรื่องราวประจำท้องถิ่นซึ่งมีความน่าสนใจ					
ฉันได้สัมผัสความรู้สึกของประเพณีหรือวัฒนธรรมประจำถิ่นบางอย่างในตัวผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ระดับทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน					
ฉันคิดว่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความน่าพึงพอใจที่จะบริโภคหรืออุปโภค					
ฉันคิดว่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีมีความน่าดึงดูด					
ฉันชอบผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ระดับความตั้งใจซื้อที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน					
ฉันคิดว่าฉันจะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีในอนาคตอันใกล้นี้					
ฉันจะซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลสระแจง อำเภอบางระจันจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันอื่น ๆ					
ฉันคิดว่าฉันมีความอยากซื้อผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลสระแจง อำเภอบางระจันจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อมีโอกาส					

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....